

Vysoká škola ekonomická v Praze

Národohospodářská fakulta

Hlavní specializace: Regionální studia

Využití kulturních památek v rozvoji měst

diplomová práce

Autor: Jana Uhlířová

Vedoucí práce: Ing. Zuzana Khendriche Trhlínová, Ph.D.

Rok: 2015

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Zpracovatelka: **Bc. Jana Uhlířová**
Studijní program: **Ekonomie a hospodářská správa**
Obor: **Regionální studia**
Název tématu: **Využití kulturních památek v rozvoji měst**

Zásady pro vypracování:

1. Cílem diplomové práce je zhodnocení potenciálu kulturních památek v rozvoji měst v České republice se zvláštním akcentem na církevní památky. Dílčím cílem práce je vymezení hlavních problémů, které brání městům využívat kulturní památky k jejich rozvoji.
2. V teoretické části práce budou vysvětleny důležité pojmy z oblasti kultury. Dále zde vymezím zdroje financování obnovy a údržby kulturních památek v ČR. Závěr této části bude vymezen pro zhodnocení významu památek v rozvoji měst.
3. V praktické části využiji poznatky z teoretické části v případové studii, ve které budu zkoumat využití kláštera sv. Františka z Assisi v rozvoji města Votice. Na již zrealizovaných projektech ukážu jejich způsob financování a jejich využití v rozvoji města. Dále představím probíhající a budoucí projekty, které souvisí s klášterem. V práci budou použity tyto metody: literární rešerše, komparace, deskripce, analýza a syntéza získaných poznatků.

Rozsah práce: 65 stran

Seznam odborné literatury:

1. KESNER, L. *Marketing a management muzeí a památek*. Praha: Grada, 2005. ISBN 80-247-1104-4.
2. ŠTORM, B. *Základy péče o stavební památky*. Praha: Národní památkový ústav, 2007. ISBN 978-80-87104-13-2.
3. MACHÁČEK, J. *Ekonomické souvislosti využívání kulturně historických lokalit*. Praha: Oeconomica, 2004. ISBN 80-245-0756-0.
4. PEK, Tomáš, 2007. *Financování provozu, údržba a obnova památek: Prostředí a souvislosti*. 1 vyd. Praha: Oeconomica, 116 s. ISBN 978-80-245-1309-6.

Datum zadání diplomové práce: listopad 2014

Termín odevzdání diplomové práce: srpen 2015

Bc. Jana Uhlířová
Řešitelka

doc. Ing. Petr Toth, Ph.D.
Vedoucí ústavu

Ing. Zuzana Khendriche Trhlínová, Ph.D.
Vedoucí práce

doc. Ing. Miroslav Ševčík, CSc.
Děkan NF VŠE

Prohlašuji na svou čest, že jsem diplomovou práci vypracovala
samostatně a s použitím uvedené literatury.

Jana Uhlířová

V Praze, dne 14. 12. 2015

Tímto bych chtěla poděkovat Ing. Zuzaně Khendriche Trhlínové, Ph.D. za odborné vedení, poskytnuté informace a cenné rady při zpracování této diplomové práce.

Děkuji také za úzkou spolupráci a poskytnuté informace paní Janě Zelenkové, člence občanského sdružení Za záchranu kláštera sv. Františka z Assisi ve Voticích. Konečně mé díky patří i všem ostatním, kteří mou práci v průběhu její tvorby četli a vyjádřili své názory na ni.

Abstrakt

Diplomová práce zkoumá úlohu a zapojení kulturních objektů do dnešního světa. Jejím cílem je zhodnotit možnosti řešení obnovy a využití nemovitých památek se zaměřením na kulturní památky regionálního významu. V práci je vymezena obecná definice kulturní památky, její legislativní a institucionální rámec, možnosti využití a zdroje financování. Navazující praktická část se již danými tématy zabývá v kontextu s konkrétní nemovitou památkou – klášterem sv. Františka z Assisi ve Voticích. Jedná se o sakrální památku regionálního významu. Výstupem případové studie je stanovení optimálního řešení využití dané památky s důrazem na zachování její hodnoty. Největší přínos pro dané město bude využití kulturní památky v oblasti cestovního ruchu.

Klíčová slova:

Kulturní památka, památková péče, využití památek, obnova památek, klášter

JEL – Klasifikace:

R10, R11, Z12, Z19

Abstract:

This master's thesis examines the role and involvement of cultural objects in the world today. Its aim is to assess the possible solutions recovery and use of immovable monuments. The thesis is determined by the general definition of cultural monuments, its legislative and institutional framework, the use and sources of funding. Following practical part deals with the previous themes in the context of the particular immovable monument - the monastery of St. Francis of Assisi in Votice. It is a sacred monument of regional significance. The outcome of this master's thesis is to determine the optimal solution of the usage of the monument with an emphasis on preserving its value.

Keywords: Cultural monument, historic preservation , utilization of monuments, reconstruction of monuments, monastery

JEL – Classification:

R10, R11, Z12, Z19

Obsah

Úvod	1
1. Kulturní památky a památková péče v České republice.....	3
1.1. Kulturní kapitál	3
1.2. Kulturní památka	3
1.3. Sakrální památky	5
1.3.1. Vývoj sakrálních památek.....	5
1.4. Památková péče	7
1.4.1. Orgány a organizace státní památkové péče	7
1.4.2. Legislativa památkové péče	9
1.4.3. Práva a povinnosti vlastníka kulturní památky.....	12
2. Současné možnosti využití nemovité kulturní památky.....	14
2.1. Nekomerční využití	15
2.2. Komerční využití	15
2.2.1. Cestovní ruch.....	15
2.2.2. Rezidenční využití	19
2.3. Možnosti využití sakrálních památek	20
3. Památky odkoupené do vlastnictví měst	22
4. Financování obnovy a rekonstrukce kulturní památky	28
4.1. Dotační programy Ministerstva kultury	28
4.2. Daňové úlevy pro vlastníka kulturní památky	32
4.3. Dotační tituly krajů	33
4.4. Zahraniční zdroje	34
4.4.1. Strukturální fondy.....	34
4.4.2. Program rozvoje venkova	35
4.4.3. EHP fondy a Norské fondy	36
4.4.4. Kirche in Not.....	37
4.5. Sponzoring a fundraising	37
4.6. Vlastní zdroje	38
5. Případová studie – klášter sv. Františka z Assisi ve Voticích	41
5.1. Votice.....	42
5.1.1. Zhodnocení současného turistického potenciálu ve Voticích a okolí.....	42
5.2. Charakteristika kláštera sv. Františka z Assisi.....	46
5.2.1. Historie objektu	46

5.2.3. Proces převodu.....	49
5.3. Oprava a rekonstrukce kláštera.....	51
5.3.1. Stav před obnovou	51
5.3.2. Realizované projekty	51
5.3.3. Zhodnocení vynaložených nákladů	56
5.3.4. Projekty v blízké době	57
5.4. Využití kláštera sv. Františka z Assisi ve Voticích.....	59
5.4.1. Předběžné náměty využití kláštera sv. Františka z Assisi ve Voticích.....	59
5.4.2. Shrnutí předběžných návrhů	63
5.4.3. Současné možnosti využití kláštera	64
5.4.4. Nabídka akcí	68
5.4.5. Propagace	69
5.5. Diskuze.....	73
Závěr	75
Přílohy:.....	77
Příloha č. 1 – Fotografie.....	77
Příloha č. 2 – Řízený rozhovor se zastupitelkou města Votice a členkou občanského sdružení Za záchranu kláštera sv. Františka z Assisi Janou Zelenkovou	85
Seznam tabulek	86
Seznam prostudované a použité literatury	87

Úvod

Kulturní památky představují nedílnou součást bohatství České republiky a jsou důležité z hlediska estetického, historického, vzdělávacího, ekonomického. Především u sakrálních památek je neopomenutelné i hledisko duchovní. Jelikož není možné zkoumat všechny kulturní památky v jedné diplomové práci, tak jsem se zaměřila pouze na nemovité památky, které představují důležitou součást krajiny České republiky. Tyto objekty vznikaly v průběhu mnoha staletí a jsou to stavby, které tvoří kapitál země nebo jednotlivých vlastníků. O památkové objekty je ale nutné se starat, udržovat je, chránit a obnovovat, aby zůstaly zachovány i nadále. Pokud je údržba a obnova kulturních památek prováděna dostatečně a kvalitně, může takový objekt přilákat do města a regionu velké množství turistů, kteří v dané oblasti následně utrácejí své peníze za vstupné, stravování, ubytování a za další produkty či služby, díky čemuž dochází k rozvoji obce či dokonce regionu. Navíc kvalitně obnovené kulturní památky posilují sociální soudržnost, zvyšují zájem místních o dění ve městě či rozvíjí sebedůvěru komunity. Díky opraveným památkám tedy dochází k posilování vazeb místních obyvatel k danému městu či regionu.

Památková péče je pak oblast, která zahrnuje činnosti vedoucí k údržbě, zachování a obnově památek. K jejímu provádění je potřeba aktivní zapojení majitelů, správců a většinou i velká suma finančních prostředků, jelikož náklady na obnovu památkových objektů bývají často velmi vysoké. Památková péče musí při svém výkonu postupovat co nejbezpečněji, aby nedocházelo k poškození a znehodnocování památek - jako tomu bylo v minulosti, kdy mnohé památky byly využity nevhodným způsobem. V současné době ke sporným tématům patří často otázka týkající se možností komerčního využití památek.

Cílem diplomové práce je zhodnocení možností řešení obnovy a využití nemovitých památek se zaměřením na kulturní památky regionálního významu. Na základě teoretických informací jsou veškeré získané znalosti a data uvedena do souvislosti s vybranou kulturní památkou (klášterem sv. Františka z Assisi) a jsou představena nová stanoviska a poznání, díky kterým by mohla tato památka co nejvíce přispět k rozvoji města. Úkolem této práce je zamyslet se nad úlohou kulturních objektů v dnešním světě a způsobem, jak je do něho co nejlépe zapojit. Tedy analyzovat možnosti využití kulturních památek.

Na výchozí obecné informace je zaměřena teoretická část, která je rozdělena do čtyř kapitol. V těchto kapitolách se zabývám několika základními tématy, která se podle mého názoru nejvíce týkají otázky obnovy a využití nemovitých kulturních památek. Je zde proto představení kulturní památky, sakrální památky a památkové péče. Klíčovými kapitolami v teoretické části je využití památek a jejich financování.

Po teoretické části přichází na řadu praktická část, která již získané informace spojuje s konkrétní kulturní památkou. Jedná se o františkánský klášter v obci Votice, který koupilo město do svého vlastnictví v roce 2012. Cílem obce je vybudovat z tohoto objektu kulturní a turistické centrum.

Podklady k této diplomové práci jsem získala studiem odborné literatury, která byla zaměřena především na kulturu, kulturní památky a jejich obnovu, památkovou péči, marketing památek. Díky studiu odborné literatury jsem získala i potřebné informace o Voticích a zkoumaném klášteře sv. Františka z Assisi. Důležité podklady jsem též získala spoluprací se zastupitelkou města Votice, která mi poskytla volně nedostupné informace. Četba odborných časopisů a novin mi pomohla zorientovat se v daném tématu.

1. Kulturní památky a památková péče v České republice

1.1. Kulturní kapitál

Kulturní kapitál zahrnuje kulturní hodnoty (historické, duchovní, estetické, symbolické) spolu s ekonomickými hodnotami. Tento kapitál může mít formu hmotnou (budovy, nemovité památky, sbírky, obrazy atd.) či nehmotnou (nejrůznější formy tvůrčího výrazu či kulturní komunikace – např. hudební skladby, literatura, ideje či tradice řemesel). Kulturní kapitál lze spotřebovávat přímo nebo spolu s dalšími vstupy, díky čemuž vznikají produkty a služby, které opět mají kulturní i ekonomickou hodnotu. Kulturní kapitál může spravovat individuální nebo kolektivní vlastník, místní samospráva, vláda. Tyto subjekty se mohou rozhodnout, jak budou daný kapitál spravovat. Mohou připustit zanedbávání kapitálu a jeho postupnou degradaci nebo ho mohou udržovat, či dokonce vhodnou investicí zhodnocovat. Kulturní kapitál lze tedy spravovat v zájmu cílů a potřeb jeho vlastníků a měl by být zhodnocován a rozvíjen ve prospěch jeho vlastníků i širší veřejnosti.¹

1.2. Kulturní památka

Pojem kulturní památka označuje movitou i nemovitou věc, kterou Ministerstvo kultury České republiky prohlásilo, díky její historické hodnotě, za kulturní památku. Přesná definice kulturní památky je spolu se způsobem, jak má být s památkou nakládáno, zanesena v zákoně č. 20/1987 Sb. o státní památkové péči, ve znění pozdějších změn. Paragraf 2. tohoto zákona charakterizuje kulturní památky jako *„nemovité a movité věci, popřípadě jejich soubory, které jsou významnými doklady historického vývoje, životního způsobu a prostředí společnosti od nejstarších dob do současnosti, jako projevy tvůrčích schopností a práce člověka z nejrůznějších oborů lidské činnosti pro jejich hodnoty revoluční, historické, umělecké, vědecké a technické, a které mají přímý vztah k významným osobnostem a historickým událostem.“*²

Nejvýznamnější kulturní památky jsou pak národní kulturní památky (NKP), které stanovuje vláda České republiky. U těchto památek platí přísnější pravidla ochrany než u kulturních památek. Mezi národní kulturní památky nacházející se na území České republiky patří např. hrad Karlštejn, Sázavský klášter, Karlův most, Vyšehrad v Praze, obec Lidice,

¹ KESNER, Ladislav. *Marketing a management muzeí a památek*. 1. vyd. Praha: Grada, 2005, 304 s. Expert (Grada). ISBN 80-247-1104-4.

² Zákon č.20/1987 Sb., o státní památkové péči v platném znění.

zámek Litomyšl, hrad Zvíkov, Babiččino údolí se zámek, hrad Křivoklát nebo hora Říp s rotundou sv. Jiřího.³ Největší pozornosti se ovšem těší památky zapsané na Seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO. V současné době se může Česká republika pochlubit 12 památkami UNESCO, přičemž dvě z nich leží ve Středočeském kraji (Historické jádro Kutné Hory s kostelem sv. Barbory a katedrálou Nanebevzetí Panny Marie v Sedlci a zámek s parkem v Průhonicích – součást statku Historické jádro Prahy).⁴

Všechny vyhlášené kulturní památky by dle zákona měly být zapsány v Ústředním seznamu kulturních památek České republiky, který spravuje odborná organizace státní památkové péče. O tom, zda se daná památka řadí ke kulturním památkám, nerozhoduje její kulturní hodnota, ale právě její zápis v Ústředním seznamu kulturních památek.⁵ Kromě zapsání do Ústředního seznamu kulturních památek se památky zaznamenávají do seznamů jednotlivých krajských a obecních úřadů s rozšířenou působností. Koncepce památkové péče jednotlivých krajů pak uvádějí počty památek ležících na jejich území. Jelikož ve své případové studii zkoumám kulturní památku ležící v Středočeském kraji, tak se zaměřím na koncepci tohoto kraje. Koncepce podpory památkové péče ve Středočeském kraji uvádí následující informace o množství památek na tomto území:

- 4324 nemovitých kulturních památek
- 4867 movitých kulturních památek
- 29 národních kulturních památek
- 2 městské památkové rezervace
- 10 vesnických památkových rezervací
- 34 městských památkových zón
- 2 archeologické památkové rezervace
- 26 vesnických památkových zón
- 2 památky UNESCO
- 1 památka „kulturní dědictví“.⁶

³ SOLAŘ, Jaroslav. *Poruchy a rekonstrukce zděných staveb*. 1. vyd. Praha: Grada, 2008, 192 s. Stavitel. ISBN 978-80-247-2672-4.

⁴ HEŘMANOVÁ, E., PATOČKA, J. *Lokální regionální kultura v České republice*. Praha: ASPI, 2008, 200 s. ISBN 978-80-7357-347-8

⁵ SOLAŘ, Jaroslav. *Poruchy a rekonstrukce zděných staveb*. 1. vyd. Praha: Grada, 2008, 192 s. Stavitel. ISBN 978-80-247-2672-4.

⁶ *Koncepce podpory památkové péče ve Středočeském kraji na období 2014-2016*. Odbor kultury a památkové péče Krajského úřadu Středočeského kraje, 2013.

1.3. Sakrální památky

Do kulturních památek patří i sakrální památky. Slovo sakrální znamená posvátný, a proto jsou tímto termínem označovány památky, které jsou nebo dříve byly využívány především k vyznávání náboženství.⁷ Douglas W. Allen tvrdí, že církev je pak firma, která produkuje náboženské zboží. A stejně jako ostatní firmy musí vyplácet mzdy, platit svým věřitelům, plánovat a podílet se na řadě každodenních rozhodnutí. Allen tvrdí, že v tomto hraje důležitou roli struktura řízení sakrální památky, protože způsob, jakým je církev organizována, ovlivňuje náklady.⁸ Sakrální památky byly již od pradávna součástí české kulturní krajiny, ale v současné době se bohužel řadí k nejohroženějším památkám.

1.3.1. Vývoj sakrálních památek

Počátky rozvoje církve v českých zemích se datují ke konci prvního tisíciletí našeho letopočtu. V té době byla církev zcela závislá na zakladatelích kostelů, klášterů a far, pro které byly sakrální stavby zase zdrojem příjmů. Tudíž je i rádi zakládali. Církev tedy zpočátku byla jen uživatelem těchto staveb, jelikož respektovala germánské právo, které stanovovalo to, že koho je půda, tak toho je i stavba na půdě. Církev tudíž dlouho nevlastnila žádný majetek.⁹ Majetková práva církve se začínají prosazovat až od dvanáctého století. Postupně se tak díky tomu stávala nezávislá na vladaři. Ovšem narůstající majetek a vliv církve se nezamlouval panovníkům, a tak se snažili najít způsob, jak znovu kontrolovat církevní majetek. Na konci 18. století se proto část církevního majetku vyvlastnila ve prospěch státu díky josefínským reformám.¹⁰

Během období druhé světové války byly některé sakrální stavby ležící na území odtrženého pohraničí převedeny v pozemkových knihách na Velkoněmeckou říši. Po skončení války měl být zabavený majetek navrácen zpátky církvi na základě dekretu prezidenta republiky č.5/1945 Sb. o vrácení majetku. Ovšem s navrácením tohoto majetku se

⁷ KESNER, Ladislav. *Marketing a management muzeí a památek*. 1. vyd. Praha: Grada, 2005, 304 s. Expert (Grada). ISBN 80-247-1104-4.

⁸ ALLEN, Douglas W. Order in the church: A property rights approach. *Journal of Economic Behavior and Organization*. 1995, (27): 97-107

⁹ KALNÝ, Mojmír. *Stručný přehled osudů české církve ve 2. Tisíciletí se zvláštním zřetelem ke vztahu státu k církvi a k systému financování církve* [online]. [cit. 2015-10-21]. Dostupné z: http://www.klastervyssibrod.cz/_d/Historie-cirkevniho-majetku.pdf

¹⁰ *Jak církve k majetku přišly* [online]. ČT24, 2012 [cit. 2015-05-02]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/exkluzivne-na-ct24/historie-cs/173136-jak-cirkve-k-majetku-prisly/>

čekalo příliš dlouho, až k němu nakonec díky nástupu komunistického režimu nedošlo.¹¹ Kromě sakrálních památek ležících v pohraničí za války trpěly i ostatní církevní stavby, jelikož platil zákaz stavebních oprav. Církevní stavby tedy chátraly. Po ukončení druhé světové války se bohužel stav sakrálních památek výrazně nezlepšil, za což mohla špatná hospodářská situace a také priority společnosti, které se zaměřily hlavně na řešení politických problémů.

V roce 1949 byly vydány tzv. církevní zákony, které převáděly správu církevního majetku a náboženských společností na stát. Správa církevního majetku byla přiřazena Státnímu úřadu pro věci církevní, jenž byl zřízen zákonem č.217/1949 Sb. a disponoval širokým rozsahem působnosti. Úřad řídil hlavně finanční záležitosti a správní věci církevních a náboženských společností. Dále úřad zajišťoval jejich movitý a nemovitý majetek, platy duchovních, posuzování církevního tisku, vyučování náboženství a též se staral o ochranu církevních památek.¹²

Po roce 1989 se otevřela otázka zabývající se restitucí církevního majetku. Pojem církevní restituce značí majetkoprávní vyrovnání republiky s církví a spadá sem navrácení nemovitostí, orné půdy a popřípadě i finanční dorovnání. Tato církevní restituce se ovšem týkala a týká jen majetku, který byl církvím odebrán komunistickým režimem po roce 1948.¹³ V roce 1990 byl přijat první zákon - zákon č. 298/1990 Sb. o úpravě některých majetkových vztahů řeholních řádů a kongregací a arcibiskupství olomouckého.¹⁴ O rok později byl doplněn zákonem č. 338/1991 Sb. Tyto zákony se též nazývají výčtové a vymezují navrácení části nemovitostí, mezi kterými byl i zkoumaný klášter sv. Františka z Assisi ve Voticích. Navrácený majetek sčítal přibližně 200 budov určených pro náboženské účely.¹⁵ V roce 1992 byl pak předložen zákon o plné restituci. Ten však schválen nebyl. Od té doby probíhají spory týkající se církevních restitucí.

¹¹ KALNÝ, Mojmír. *Stručný přehled osudů české církve ve 2. tisíciletí se zvláštním zřetelem ke vztahu státu k církvi a k systému financování církve* [online]. [cit. 2015-10-21]. Dostupné z: http://www.klastervyssibrod.cz/_d/Historie-cirkevniho-majetku.pdf

¹² UHLÍKOVÁ, Kristina. *Ochrana sakrálních památek v českých zemích v letech 1945–1958. Zprávy památkové péče* [online]. 2005, roč. 65, č. 4 [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://plzen.npu.cz/download/1165243913/zpp0504335343.pdf>

¹³ Církevní restituce. *Aktuálně.cz* [online]. 2012 [cit. 2015-06-14]. Dostupné z: <http://www.aktualne.cz/wiki/politika/cirkevni-restituce/r~i:wiki:2875/>

¹⁴ LUŽNÝ, Dušan. *Náboženská situace v České republice po roce 1989. Rozhledy* [online]. [cit. 2015-06-14]. Dostupné z: http://digilib.phil.muni.cz/bitstream/handle/11222.digilib/124855/2_Religio_6-1998-2_10.pdf

¹⁵ Zákon č. 338/1991 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 298/1990 Sb., o úpravě některých majetkových vztahů řeholních řádů a kongregací a arcibiskupství olomouckého

Významná změna nastala v roce 2011, kdy se vláda dohodla s představiteli církví o navrácení 56% majetku v celkové hodnotě 75 miliard korun. Jednalo se především o půdu, lesy a rybníky. Zbylý majetek by měl být kompenzován sumou ve výši 59 miliard korun, která se má splácet po dobu třiceti let. Do splátek jsou zahrnuty i úroky, díky kterým se v důsledku může jednat až o částku 96 miliard korun. Stát má navíc po dobu 17 let přispívat na platy duchovních. Po dobu prvních tří let vyplácí na platy 1,4 miliardy, poté se má každý další rok podpora o pět procent snižovat. Až dosáhne nuly.¹⁶

1.4. Památková péče

Jelikož sakrální památky i ostatní typy památek jsou neustále ohrožovány různými vlivy (např. počasí, vandalismus, nedostatek finančních prostředků nebo neodborné opravy), tak je nutné provádět efektivní a smysluplnou památkovou péči. Pod tímto pojmem se schovává souhrn činností zabezpečující naplňování veřejného zájmu na úseku nakládání s památkovým fondem České republiky. Mezi základní činnosti památkové péče patří ochrana, uchování, poznávání památkového fondu a zprostředkování hodnot památkového fondu veřejnosti. Kvalita památkové péče závisí především na fungování celého systému nakládání s památkovým fondem a taky na tom, zda je dostatečně funkčně propojena s ostatními systémy.¹⁷

Nebezpečí pro památkovou péči představuje lhostejnost, nevědomost, hrabivost. Dále mezi nebezpečí patří také různé podvody, nesprávné pokrokové ideje nebo i současné požadavky veřejnosti.¹⁸

1.4.1. Orgány a organizace státní památkové péče

Výkonnými orgány památkové péče v České republice je Ministerstvo kultury a jednotlivé krajské úřady a obecní úřady obcí s rozšířenou působností, přičemž Ministerstvo kultury je ústředním orgánem státní správy v oblasti kulturních památek v naší republice. Ministerstvu kultury je podřízena i odborná organizace státní památkové péče, kterou

¹⁶ DANDA, Oldřich. Církevní majetek byl pro restituce výrazně nadhodnocen, potvrdili statistici. *Právo* [online]. 2015 [cit. 2015-07-05]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/domaci/368668-cirkevni-majetek-byl-pro-restituce-vyrazne-nadhodnocen-potvrdili-statistici.html>

¹⁷ Nakládání s památkovým fondem. Ministerstvo kultury. Dostupné také z: <http://www.mkc.cz/cz/kulturni-dedictvi/pamatkovy-fond/odbor-pamatkove-pece/nakladani-s-pamatkovym-fondem-18034/>

¹⁸ Dvořák Max, Katechismus památkové péče; 2. vyd. Praha: Národní památkový ústav, 2004, 195 s. ISBN 80-86254-55-X

představuje Národní památkový ústav. Posláním orgánů státní památkové péče je ve spolupráci s dalšími orgány státní správy dbát na to, aby státní památková péče byla zajišťovaná komplexně, plánovitě, diferencovaně a podle dlouhodobé koncepce jejího rozvoje. Při tomto zajišťování orgány státní památkové péče využívají i odbornou pomoc organizací státní památkové péče nebo i různých uměleckých, vědeckých, odborných organizací či ústavů. Ministerstvo kultury může zřizovat i svůj specializovaný kontrolní orgán - památkovou inspekci. Jejím hlavním posláním je provádět ústřední dozor v otázkách dodržování zákona a předpisů.¹⁹

Národní památkový ústav je odbornou institucí státní památkové péče s celostátní působností a je zřizován se souhlasem Ministerstva kultury. Posláním odborné organizace státní památkové péče je vykonávat a koordinovat veškeré odborné činnosti týkající se státní památkové péče. Proto rozsah aktivit této organizace je velice široký. Národní památkový ústav např. spravuje ústřední seznam kulturních památek, poskytuje odbornou pomoc majitelům kulturních památek v otázkách zabezpečování péče o dané památky, zajišťuje další vzdělávání zaměstnanců státní památkové péče, připravuje pro ministerstvo kultury či pro ostatní orgány státní památkové péče odborné podklady nebo i zpracovává rozboru současného stavu státní památkové péče či její dlouhodobé výhledy rozvoje.²⁰

Další důležité články v památkové péči jsou krajské úřady a obecní úřady s rozšířenou působností. Posláním krajského úřadu je metodické řízení výkonu státní památkové péče v kraji. Tento úřad dohlíží v rozsahu své působnosti na dodržování památkového zákona nebo vydává stanoviska k územně plánovací dokumentaci pro území, ve kterém leží nemovitá národní kulturní památka či památková zóna. V samostatné působnosti pak kraj schvaluje koncepci podpory státní památkové péče v kraji a návrhy střednědobých, dlouhodobých a prováděcích programů a plánů zachování i obnovy kulturních památek ležících v kraji. Posláním obecního úřadu s rozšířenou působností je organizování a vykonávání státní památkové péče v příslušném správním obvodu. Dále se tento úřad podílí na zpracování krajské koncepce podpory státní památkové péče, vykonává dozor při obnově kulturních památek či zabezpečuje předpoklady nutné pro celkovou péči o kulturní památky a stavby ležících v památkové rezervaci, zóně či v ochranném pásmu.²¹

Do ochrany a obnovy kulturních památek se aktivně zapojují také nestátní neziskové organizace, které nejsou součástí státní správy. Neziskové organizace jsou dobrovolné,

¹⁹ Zákon č.20/1987 Sb., o státní památkové péči v platném znění.

²⁰ Tamtéž

²¹ Tamtéž

samosprávné, nejsou nikterak ovládány zvenčí a nerozdělují zisk mezi vedení organizace či své vlastníky. Výhodou především lokálních neziskových organizací je dobrá znalost místních problémů a potřeb. Díky tomu mohou neziskové organizace poskytovat takové služby, které co nejvíce uspokojí místní potřeby. Nevýhodou neziskového sektoru je jeho závislost na dobrovolnické práci, darech a dotacích. Mezi neziskové organizace se počítají také jednotlivé církve.²²

1.4.2. Legislativa památkové péče

Památková péče má v České republice dlouholetou tradici. Jejím základním právním předpisem je zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, který od svého vzniku prošel řadou novelizací. Tento zákon uvádí, že stát ochraňuje kulturní památky, jelikož jsou nezbytnou součástí našeho kulturního dědictví a životního prostředí, svědectví dějin státu a také nenahraditelné bohatství České republiky. Zákon o státní památkové péči je rozdělen do šesti částí a to:

- **Část první: Základní ustanovení**

V první části zákona je definován jeho účel a pojmy kulturní památky, národní kulturní památky, památkové rezervace, památkové zóny. Dále jsou zde stanoveny způsoby prohlašování věcí či staveb za kulturní památky, plány ochrany památkových rezervací a památkových zón, způsob evidence kulturních památek.

- **Část druhá: Péče o kulturní památky**

Druhá část je zaměřena na ochranu, užívání a obnovu kulturních památek. Vymezují se zde povinnosti a práva zúčastněných stran i možnosti finanční podpory.

- **Část třetí: Archeologické výzkumy a nálezy**

Část třetí se zabývá oprávněním k archeologickým výzkumům. Stanovuje způsob a také potřebnou kvalifikaci k výkonu archeologických výzkumů. Rovněž se zaměřuje na oblast týkající se náhrad majetkové újmy, která vznikla díky výzkumu.

²² FRÍČ. P. Neziskové organizace a ovlivňování veřejné politiky. 1. vyd. Praha: AGNES, 2000. Gabal Analysis & Consulting.- Centrum pro komunitní práci. Neziskovky a regionální rozvoj. Spolupráce NNO a veřejné správy při tvorbě strategických dokumentů. 165 s.

- **Část čtvrtá: Orgány a organizace státní památkové péče**

Čtvrtá část zákona stanovuje organizační uspořádání státní památkové péče. Definiuje pravomoci orgánů státní památkové péče. Rovněž tato část definuje odbornou organizaci státní památkové péče.

- **Část pátá: Opatření při porušení povinnosti**

Předposlední část se zabývá pokutami, které jsou ukládané právníkům i fyzickým osobám při vědomém porušování povinností týkajících se ochrany kulturní památky. V této části se definuje i to, kdo příslušnou pokutu vybírá a vymáhá.

- **Část šestá: Ustanovení společná a závěrečná**²³

Jelikož památková péče je rozsáhlejšího charakteru, tak se dotýká i jiných oborů a jejich zákonů. Protože těchto zákonů je veliké množství, zmíním se ve své práci pouze o několika významných:

- **Zákon č. 101/2001 Sb., o navrácení nezákonně vyvezených kulturních statků, v platném znění**

- Tento zákon stanovuje postup při navrácení kulturních statků, které byly vyvezeny nezákonně z České republiky na území jiného členského státu Evropské unie a naopak. Zákon se vztahuje jenom na kulturní statky, které byly nezákonně vyvezeny po 31. 12. 1992.²⁴

- **Zákon č. 71/1994 Sb., o prodeji a vývozu předmětů kulturní hodnoty, v platném znění**

- Tento zákon se zabývá vývozem kulturních statků do zahraničí, časovým obdobím a potřebnými osvědčeními.²⁵

- **Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky,**

- Ústava se zabývá ochranou kulturních hodnot a rozvojem kulturního bohatství. Památková péče zde není zmíněna přímo.

²³ Zákon č.20/1987 Sb., o státní památkové péči v platném znění.

²⁴ Zákon č. 101/2001 Sb., o navrácení nezákonně vyvezených kulturních statků, v platném znění

²⁵ Zákon č. 71/1994 Sb., o prodeji a vývozu předmětů kulturní hodnoty, v platném znění

- **Ústavní listina základních práv a svobod**
 - Listina základních práv a svobod se také zaměřuje především na ochranu kulturních hodnot. Listina stanovuje, že nikdo nesmí při výkonu svých práv ohrožovat či poškozovat přírodní zdroje, životní prostředí, kulturní památky nad míru stanovenou zákonem.
- **Zákon č. 50/1976 Sb. o územním plánování a stavebním řádu, ve znění pozdějších předpisů.**
 - Cílem tohoto zákona je ochrana architektonického, urbanistického a archeologického dědictví. Zákon vymezuje či ruší ochranné pásmo kolem kulturní památky.
- **Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů**
 - Účelem zákona je zajistit propojenost přírody a kulturních památek. Zákon přispívá k udržení, ochraně a obnově přírodní rovnováhy v krajině a v přírodních hodnotách.
- **Zákon č. 360/1992 Sb. o výkonu povolání autorizovaných architektů a výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě**
 - Tento zákon ukládá povinnost respektovat kulturní a přírodní hodnoty, zájmy klientů i veřejnosti a vytvářet dostatečně kvalitní architektonické stavby.²⁶

Nesmí se zapomínat ani na mezinárodní úmluvy týkající se památkové péče. Mezinárodní úmluvy o ochraně kulturního dědictví jsou buď bezprostředně závazné, nebo naopak nejsou bezprostředně závazné. Mezinárodní úmluvy, které jsou bezprostředně závazné, mají, jestliže stanovují něco odlišného než zákon o státní památkové péči, přednost před samotným zákonem. Mezi tyto úmluvy patří:

- **Úmluva o architektonickém dědictví Evropy**
 - Daná úmluva byla přijata 3. října 1985 v Granadě a byla publikovaná pod č. 73/2000 Sb. m. s.
- **Úmluva o ochraně archeologického dědictví Evropy**
 - Tato úmluva byla přijata 16. ledna 1992 v La Valettě, Malta a byla publikovaná pod č. 99/2000 Sb. m. s.,
- **Evropská úmluva o krajině**

²⁶ VOJTOVÁ, Lea (2006). Ochrana a regenerace kulturních hodnot v území. Brno: Masarykova univerzita.

- Tato úmluva byla přijata 20. října 2000 ve Florenci a byla publikovaná pod č. 13/2005 Sb. m. s. a má svůj nezastupitelný význam především ve spojení s územním plánováním.²⁷

1.4.3. Práva a povinnosti vlastníka kulturní památky

Pokud je objekt prohlášen za kulturní památku, tak to pro jeho majitele sice znamená přínos díky možnosti zisku dotací na jeho obnovu a provoz, ale na druhou stranu majiteli přibývá řada povinností. Ty jsou zahrnuty v památkovém zákoně spolu s jeho právy. V této části shrnu nejdůležitější povinnosti a práva, která jsou obsažená ve výše zmíněném zákonu.

Vlastník či uživatel kulturní památky má především povinnost udržovat památku v dobrém stavu, pečovat o její zachování a ochraňovat ji před poškozením, znehodnocením či odcizením. Tyto povinnosti vykonává na vlastní náklady. Navíc kulturní památku může využívat jen způsobem, jenž je v souladu s jejím kulturně politickým významem, památkovou hodnotou a technickým stavem.²⁸

Vlastník kulturní památky musí oznamovat obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností každou zamýšlenou změnu jejího využívání, poškození nebo i jen ohrožení kulturní památky. Pokud jde o národní kulturní památku, tak to ale musí oznámit krajskému úřadu. Jestliže vlastník kulturní památky nemůže z vlastních zdrojů uhradit náklady související s obnovou či údržbou kulturního objektu nebo vynakládá-li na ní vlastník zvýšené finanční prostředky, tak může požádat o příspěvek obec či kraj. V případě mimořádného společenského zájmu je možné požádat o příspěvek na obnovu kulturní památky Ministerstvo kultury.²⁹

Jestliže vlastník kulturní památky neplní zákonem stanovené povinnosti, tak obecní úřad může rozhodnout o opatření s danou dobou, do kdy ho musí vlastník splnit. Nemovitou památku lze i vyvlastnit, pokud nejsou trvale plněny příslušné povinnosti. Ve skutečnosti ale k tomuto řešení dochází jen velice zřídka či téměř vůbec, ačkoliv by to v mnohých případech pomohlo k záchraně ohroženého objektu.³⁰

S vlastnictvím kulturní památky se ovšem nevážou jen povinnosti, ale také různé kompenzace. Národní památkový ústav poskytuje vlastníkově bezplatnou odbornou pomoc a stát podporuje péči o kulturní objekty nejen přímým financováním, ale i nepřímým. Vlastník

²⁷ ZÍDEK, Martin (2008). Právní úprava památkové péče. In Czumalo, Vladimír (ed.) Péče o architektonické dědictví – sborník prací I.díl. Praha: Idea servis, s. 145-160

²⁸ Zákon č.20/1987 Sb., o státní památkové péči v platném znění.

²⁹ Tamtéž

³⁰ Tamtéž

kulturní památky může získat různé daňové úlevy, o čemž se podrobněji rozepisují ve 4. kapitole.³¹

Tato kapitola představila obecně kulturní památky a památkovou péči. K tématu památkové péče bych chtěla podotknout, že jednotliví vlastníci kulturních památek se musí pohybovat v komplikovaném a často i nepřehledném prostředí, za což vděčí závislosti na státních institucích i složitosti a provázanosti jejich povinností. Jelikož existuje velké množství vzájemně závislých institucí, tak to způsobuje značné časové průtahy v komunikaci a následném rozhodování. I přes to je státní dozor přínosný, jelikož zabraňuje poškození nenahraditelných kulturních památek. Následující kapitola nastíní, jaké jsou současné možnosti využití nemovitých kulturních objektů

³¹ Zákon č.20/1987 Sb., o státní památkové péči v platném znění.

2. Současné možnosti využití nemovité kulturní památky

Jelikož nemovité kulturní památky představují historii našeho národa, tak téma týkající se využití těchto památek je neustále velmi diskutované, ale i diskutabilní.

Vhodné využití kulturní stavby působí pozitivně na řadu faktorů a významně prodlužuje poločas rozpadu objektu. Památka s vhodným využitím má šanci na přežití, protože pokud je určena její budoucnost, tak se zvýší šance najít peníze na opravu a údržbu, jelikož majitelé objektu vidí smysl v záchraně své památky. Bohužel mnohdy jsme místo toho svědky nevhodného využití památky, které může vést k její devastaci až zániku. Proto je velmi důležité vybrat takové využití, které památce pomůže a povede k vytvoření bariéry jejího znehodnocení. Při výběru funkce využití je nezbytné splnit tři základní kritéria: přiměřenost objemu funkce, přiměřenost typu funkce a perspektivní neměnnost využití.³²

Jelikož existuje velké množství různých památkových objektů, tak proces hledání využití objektu není jednoduchý a u všech památek stejný. Z tohoto důvodu lze obtížně určit pevná pravidla hledání využitelnosti památkových objektů. Je proto nutné přistupovat jednotlivě ke každému případu a ohlížet se na specifika objektů. Během procesu hledání vhodného využití kulturního objektu je zapotřebí vycházet z jeho původní či historickými proměnami získané funkce. V nejlepším případě se ponechají funkce původní, což je ale kvůli změnám a současným požadavkům v mnohých případech velmi složité. Proto dochází ke kompromisům, ve kterých jsou ponechány určité funkce a k nim jsou přidány funkce nové. Bohužel v některých případech ani takovýto ústupek nestačí a je tedy zapotřebí změnit funkce objektu úplně, což je pokaždé zásah do jeho hmotné i nehmotné podstaty.³³

Pokud má být kulturní památka přínosem pro obec, tak musí být zapojena do místní ekonomiky, tj. měla by zaměstnávat místní obyvatele i využívat lokální služby. Na druhou stranu je nutné, aby v okolí památky byl vůbec dostatek pracovní síly, zboží a služeb. Nesmí se tedy zapomínat zapojovat veřejnost do diskuzí o zamýšlené rekonstrukci a o využití kulturního objektu.³⁴ Jelikož zkoumaný klášter sv. Františka z Assisi je ve vlastnictví města, tak by teprve jeho využití mělo přispívat k rozvoji města. Termín rozvoj se vyjadřuje

³² NEČAS, Michal. *Obnova a nové využití kulturní památky v soukromém vlastnictví* [online]. Brno, 2010 [cit. 2015-09-22]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/109075/ff_m/diplomova_prace_-_text.txt. Magisterská diplomová práce. Masarykova univerzita.

³³ VOJTOVÁ, Lea. *Ochrana a regenerace kulturních hodnot v území*. 1. vydání. Brno: MU - ESF, 2006. 206 s. ISBN 80-210-4165-X.

³⁴ NEČAS, Michal. *Obnova a nové využití kulturní památky v soukromém vlastnictví* [online]. Brno, 2010 [cit. 2015-09-22]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/109075/ff_m/diplomova_prace_-_text.txt. Magisterská diplomová práce. Masarykova univerzita.

mnohoznačností až vágností, ale bohužel lepší pojem pro vyznačení procesu a jevu, který se v současné době skrývá právě pod tímto pojmem, se nedaří najít. Termín rozvoj se dá tedy definovat jako „*pozitivně hodnocené změny podmíněné využíváním zdrojů a probíhající v zájmu dosahování určitých cílů. Může k nim však docházet i bez konkrétních záměrů. Tyto změny nezřídka mají, ale nemusí mít, růstový charakter*“.³⁵

2.1. Nekomerční využití

Přesné vymezení hranice mezi komerčním a nekomerčním využitím v oblasti stavebních památek není jednoznačné. Roli zde hraje do jisté míry i subjektivní vnímání. Zjednodušeně lze nekomerční využití vymezit jako takové, které nevnímá památku jako záměr podnikatelské činnosti. Během tohoto využití tedy nejde primárně o dosažení zisku. Za nekomerčně využitě památky lze označit i ty, které vystupují jako vnější prvek, jenž ovlivňuje ekonomický proces. Jedná se o tzv. ekonomické externality.

Ačkoliv v současné době roste potřeba ekonomizace památkových staveb, tak přesto řada z nich zůstává komerčně nevyužívána. Roli zde hrají nejen omezené finance na obnovu, ale i charakter staveb.³⁶

2.2. Komerční využití

K ekonomizaci kulturních nemovitých památek začalo docházet teprve ve 20. století. V dnešní době je ekonomizace kulturního dědictví chápána jako důležitý faktor podpory hospodářského růstu.³⁷ Mezi komerční využívání historických památek patří oblasti zaměřené na cestovní ruch nebo na rezidenční funkci. V mnohých případech se tyto dvě oblasti propojují a objekt může být využíván více způsoby.

2.2.1. Cestovní ruch

Účast památky v cestovním ruchu je jejím prvním možným a stěžejním komerčním využitím. Jelikož cestovní ruch je velice široké téma, tak bohužel není v možnostech této práce ho zkoumat v celé jeho šíři.

³⁵ MACHÁČEK, Jaroslav. *Ekonomické souvislosti využívání kulturně historických lokalit*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2004. 121 s. ISBN 80-245-0756-0.

³⁶ HEŘMANOVÁ, E., PATOČKA, J. *Lokální regionální kultura v České republice*. Praha: ASPI, 2008, 200 s. ISBN 978-80-7357-347-8

³⁷ PATOČKA, Jiří. *Revitalizace a ekonomické využití památek* [online]. 2006 [cit. 2015-10-23]. Dostupné z: <http://www.culturenet.cz/aktuality/jiri-patocka-revitalizace-a-ekonomicke-vyuziti-pamatek/n:3657/>

Cestovní ruch patří mezi jedno z největších a nejrychleji se rozvíjejících průmyslů na světě. Má vliv na ekonomiku, zaměstnanost a rozvoj regionů i měst. Významně se také podílí na záchraně historických, kulturních a uměleckých památek. Navíc díky němu roste i všeobecná vzdělanostní úroveň obyvatelstva.³⁸ Na druhou stranu cestovní ruch může působit i negativně. K jeho záporným stránkám patří např. nadměrná zátěž památkových objektů. Takovýchto objektů ale není mnoho, patří sem jen omezený počet nejnavštěvovanějších památek v rukou státu. Dle Patočky za to mohou nastavené vzorce chování z 50. let 20. století, které cestovní ruch v České republice koncentrují jen do nejdůležitějších památkových objektů, které se staly po roce 1948 předmětem selektivní péče komunistického režimu díky své velikosti, umístění či umělecké jedinečnosti. Právě do těchto objektů byly svázeny artefakty hmotné kultury (interiérové a umělecké vybavení) z menších a státem vyvlastněných objektů. Takováto situace je ale neudržitelná. Zapojení lokálních a regionálních památek do cestovního ruchu by mohlo být částečným řešením tohoto neudržitelného stavu.³⁹

Z ekonomického hlediska existuje primární a sekundární nabídka cestovního ruchu. Primární nabídku tvoří kulturně-společenský a kulturně-historický potenciál destinace. Historický objekt, jenž má primární roli, dokáže přilákat dostatek návštěvníků díky své atraktivitě. Takováto opravená a vyhledávaná památka přispívá k rozvoji cestovního ruchu a pomáhá i dalším subjektům pohybujícím se v tomto odvětví. Sekundární nabídku cestovního ruchu tvoří prostředky, které jsou nutné ke splnění očekávání turistů. Do sekundární nabídky tedy patří suprastruktura (hostinská a ubytovací zařízení), infrastruktura (cestovní kanceláře, směnárny, sportovní a rekreační areály, doprava, záchranná služba či obchodní vybavenost) a všeobecná infrastruktura (půjčovny automobilů, obchodní síť, technické sítě, doprava, zásobování vodou či elektřinou). Pro kulturní nemovitou památku není nejideálnější úplná závislost jen na cestovním ruchu, jelikož poptávka návštěvníků se mění. Je proto dobré sdružovat využití pro cestovní ruch s rezidenčním využitím.⁴⁰

³⁸ KIRÁLOVÁ, Alžbeta. *Marketing: destinace cestovního ruchu*. Vyd. 1. Praha: Ekopress, 2003. 173 s. ISBN 80-86119-56-4.

³⁹ HEŘMANOVÁ, E., PATOČKA, J. *Lokální regionální kultura v České republice*. Praha: ASPI, 2008, 200 s. ISBN 978-80-7357-347-8

⁴⁰ KIRÁLOVÁ, Alžbeta. *Marketing: destinace cestovního ruchu*. Vyd. 1. Praha: Ekopress, 2003. 173 s. ISBN 80-86119-56-4.

Mezi komerční využití v návaznosti na cestovní ruch patří především:

- **ubytovací služby**
 - Do ubytovacích služeb se řadí hotely, penziony. Toto využití je vhodné především pro stavby lidové architektury a pro rozsáhlé feudální objekty.
- **stravovací a zábavné zařízení**
 - Mezi stravovací a zábavné zařízení patří restaurace, kavárny, cukrárny nebo společenské sály. Toto využití je uplatňováno např. ve stavbách lidové architektury, technických či feudálních památkách.
- **kulturní akce**
 - V památkových objektech mohou být také pořádány různé kulturní akce jako např. divadla, festivaly, přednášky, koncerty či jarmarky. Kulturní akce se často pořádají v sakrálních či feudálních památkách.
- **sportovní centra**
 - Sportovní centra jsou umístěná především v technických a vojenských stavbách.
- **vzdělávací a výstavní činnost**
 - Kulturní památky mohou být nakonec využívány i pro vzdělávací a výstavní činnosti, a proto jsou v mnohých lidových, feudálních či sakrálních stavbách zřízena muzea, knihovny či galerie.⁴¹ Což je také případ zkoumaného kláštera sv. Františka z Assisi ve Voticích.

Přínosy cestovního ruchu pro danou oblast

Na úspěšnosti lokálních památek se podílí atraktivita regionu, lokální patriotismus a úroveň propagace oblastí. Úkolem managementu destinace je koordinovat plánování, komunikaci, organizaci a regulaci cestovního ruchu. Smyslem této koordinace je dosáhnout udržitelného rozvoje a zajistit konkurenceschopnost na trhu. O definici udržitelného rozvoje cestovního ruchu se postarala Světová komise pro životní prostředí a rozvoj, která ho v roce

⁴¹ NEČAS, Michal. *Obnova a nové využití kulturní památky v soukromém vlastnictví*. Brno, 2010. Dostupné také z: https://is.muni.cz/th/109075/ff_m/diplomova_prace_-_text.txt. Magisterská diplomová práce. Masarykova univerzita.

1987 definovala jako rozvoj, jenž uspokojuje současné potřeby a přitom neohrožuje generaci budoucí v uspokojování jejích vlastních potřeb.⁴²

Díky kvalitnímu managementu by měl být cestovní ruch pro danou oblast přínosem především:

- **v sociálně-kulturní oblasti**

- Díky pozitivnímu vlivu cestovního ruchu v dané oblasti vznikají nová pracovní místa, místní lidé se zapojují do ochrany kulturních a přírodních hodnot, dochází k podpoře sociálního rozvoje, přerozdělování příjmů a ke zmírňování chudoby, čímž dochází k posilování komunity v dané oblasti. Dále se díky kulturně-výchovné funkci cestovního ruchu místní obyvatelé navzájem kontaktují, vnitřně obohacují, ztrácejí předsudky a více si rozumí. Cestovní ruch také zachraňuje kulturní tradice, historii destinace a zvyšuje životní standart místních obyvatel, kteří díky němu mohou využívat zařízení, jež byla původně vybudovaná pro návštěvníky dané oblasti.

- **v ekonomické oblasti**

- Díky cestovnímu ruchu dochází ke zvyšování příjmů do místních rozpočtů prostřednictvím daní a poplatků. Dále dochází k rozvoji malého i středního podnikání a ke zvyšování zaměstnanosti a investic do místní infrastruktury (např. investice do silniční a železniční sítě, letišť, vodovodů či telekomunikací).

- **v oblasti ochrany životního prostředí.**

- Díky vybraným daním a poplatkům (např. daně z příjmů či lázeňské poplatky) dochází následně k financování ochrany přírodních zdrojů. Důsledkem atraktivity daného přírodního prostředí může dojít k vytvoření národních parků či přírodních rezervací. Cestovní ruch dále zabraňuje devastování přírody místními (např. ilegální kácení lesů, pytláčení) a napomáhá k výchově místních obyvatel v záležitostech ochrany životního prostředí.⁴³

⁴² World Commission on Environment and Development. Our Common Future. Oxford, Oxford University Press, 1987, str. 43

⁴³ KIRÁLOVÁ, Alžbeta. *Marketing: destinace cestovního ruchu*. Vyd. 1. Praha: Ekopress, 2003. 173 s. ISBN 80-86119-56-4.

2.2.2. Rezidenční využití

Rezidenční využití historických objektů je běžný jev především v prostředí velkých měst. V menších obcích se toto využití vyskytuje méně, přestože obce mají skrytý potenciál v rezidenčním využití památek. Problémem tohoto využití je menší ekonomická návratnost investic.

Na základě funkce využití se rezidenční využití objektů dělí do čtyř hlavních skupin:

- **bytové jednotky**
 - Zřízení bytových jednotek je ideální řešení pro obnovu technických, vojenských, feudálních památek a ve výjimečných případech také pro klášterní stavby.
- **sídla firem**
 - Využití památek k účelům vzniku sídla firmy se hodí pro řadu drobných památek, které obtížně hledají nové využití. Prostory takovýchto památek jsou ideální pro umístění kanceláří, obchodních zázemí, prodejních prostorů či reprezentačních místností. Navíc i samotné image firmy může pomoci, když bude sídlit v historických objektech.
- **reprezentační objekty**
 - Dalším komerčním využitím památky je její přeměna na reprezentační objekt, který může být využíván krajem, obcemi, úřady či školami. Podmínkou pro vybudování takového volnočasového či administrativního centra je však většinou blízkost centra města či vesnice od dané památky.
- **umístění sociálních služeb**
 - Posledním způsobem využití kulturního objektu je umístění sociálních služeb do jeho prostoru. Jedná se především o lokalizaci např. sociálního ústavu, domu pro seniory, hospice či léčebny pro

dlouhodobě nemocné. Tento způsob využití je vhodný pro církevní nebo feudální stavby.⁴⁴

2.3. Možnosti využití sakrálních památek

Jelikož předmětem zkoumání v případové studii je sakrální památka, tak je potřeba představit současný stav a možnostmi využití těchto staveb. Primárním a nejčastějším využitím církevních staveb je sice využití k bohoslužebným účelům, ovšem množství staveb postavených za tímto využitím je mnohem větší, než který církev k plnění svého poslání v současné společnosti potřebuje. Proto se na našem území nachází řada nevyužívaných církevních objektů, které lze často nalézt v malých či již zaniklých sídlech venkovského charakteru, především na území bývalých Sudet. Sakrální stavby ale nemusí být trvale nevyužívány, jelikož se zde nabízí celá řada jiných možností využití. Ty však musí být důstojné, jelikož se pořád jedná o církevní stavby. V mnohých případech se sakrální památky začnou využívat ke kulturním účelům. Ve větších obcích se dají církevní stavby využít jako např. koncertní sály, galerie nebo muzea. V obcích s nízkým počtem obyvatel je ovšem takovéto alternativní využití poměrně vzdáleno realitě. Kromě kulturního využití památek je možné sakrální stavby adaptovat pro přechodné či trvalé bydlení, což ale vyvolává u památkářů často rozpaky.⁴⁵

Technický stav sakrálních staveb netrápí jen ty dlouhodobě nevyužívané, ale také stále využívané církevní objekty. V současné době je sice stav církevních staveb v lepším stavu, než tomu bylo na začátku 90. let, kdy se na památkách projevovalo nedostatečná pozornost památkové péče během vlády komunistické strany, ale stále se v České republice najde mnoho sakrálních staveb, které nechává jejich vlastník zchátrat až do té míry, kdy je případná záchrana více než obtížná. Bohužel zastupitelstva obcí s chátrající sakrální památkou nemohou v mnohých případech sama zakročit, jelikož vlastníkem většiny církevních staveb je církev. Z tohoto důvodu obce nemohou iniciovat opravu. Mohou se ovšem dohodnout s církví na společné investici do oprav nebo i na odkoupení církevní stavby do vlastnictví obce, díky čemuž následně mohou začít samy s opravou. Tento postup proběhl i u zkoumané kláštera sv. Františka z Assisi ve Voticích, jelikož město si objekt koupilo do svého vlastnictví a následně započalo s opravami.

⁴⁴ NEČAS, Michal. *Obnova a nové využití kulturní památky v soukromém vlastnictví*. Brno, 2010. Dostupné také z: https://is.muni.cz/th/109075/ff_m/diplomova_prace_-_text.txt. Magisterská diplomová práce. Masarykova univerzita.

⁴⁵ BLAŽKOVÁ, Marie. Církevní památky vyžadují zvláštní péči. *Hospodářské noviny* [online]. 2006 [cit. 2015-12-06]. Dostupné z: <http://ihned.cz/c1-19909070-cirkevni-pamatky-vyzaduji-zvlastni-peci>

Do vlastnictví města se neodkupují jen církevní stavby, ale prakticky jakékoliv kulturní památky. Pakliže je kulturní objekt ve vlastnictví obce, tak by měl přispívat k jeho rozvoji. Do jaké míry závisí především na jeho charakteru a funkcích, ke kterým je vhodný. Ve většině případů obce kulturní památky využívají k rozvoji místního cestovního ruchu. Pro určení vhodného využití památky musí obec znát její historii, mít k dispozici vypracovanou odbornou analýzu, archeologický výzkum, stavebně-historický průzkum a seznámit se s preferencemi občanů. Následně obec může určit využití, které nejvíce pomůže k jejímu rozvoji. Obec by se ale neměla snažit konkurovat kvalitním službám v cestovním ruchu, které již jsou ve městě zavedené jako např. ubytování či stravování, jelikož by to rozhodně nepomohlo k rozvoji města. Vedlo by to spíše k tomu, že by schopní podnikatelé odcházeli do jiné obce. Což by byla pro danou obec ztráta. Obec se proto musí snažit najít mezery, díky kterým zaostává v rozvoji.

V České republice se nachází mnoho kulturních objektů, které spadají do vlastnictví obcí. Většinu obcí spojuje důvod, kvůli kterému došlo k odkoupení kulturního objektu, což je ukázáno na příkladech v následující kapitole.

3. Památky odkoupené do vlastnictví měst

Zkoumané město Votice není jediným městem v České Republice, které si do svého vlastnictví koupilo kulturní památku. To samé udělalo např. město Holešov, Moravský Krumlov nebo Hostinné. Cílem této kapitoly je ukázat na hlavní důvod, který vede obce k odkoupení památky do svého vlastnictví. Všechny zkoumané obce jsou menší obce, přičemž Holešov, Moravský Krumlov a Votice hospodaří s velmi podobným rozpočtem. Naproti tomu výše rozpočtu za rok 2015 v Hostinném nedosahuje ani poloviny rozpočtu ostatních zkoumaných měst.

Tabulka č. 1.: Srovnání základních ukazatelů zkoumaných měst

	Holešov	Moravský Krumlov	Hostinné	Votice
Počet obyvatel k 1. 1. 2015	11 602	5 836	4 541	4 596
Kraj	Zlínský kraj	Jihomoravský kraj	Královéhradecký kraj	Středočeský kraj
Příjmy celkem (2015)	187 159 000 Kč	165 263 400 Kč	69 050 180 Kč	155 456 645 Kč
Výdaje celkem (2015)	188 523 000 Kč	165 263 400 Kč	76 198 836 Kč	162 553 132 Kč

Zdroj: Vlastní tvorba na základě údajů z RISY a webových stránek jednotlivých měst

Holešovický zámek

Z těchto tří měst vlastní nejdelší dobu kulturní památku město Holešov ležící v okrese Kroměříž ve Zlínském kraji, které si koupilo od soukromníka zámek s okolím. Zámek Holešov je raně barokní stavba, ke které náleží i rozsáhlá francouzská zahrada. Stavba současné podoby zámku začala v roce 1650 a byla dokončena před r. 1674.⁴⁶ Ještě v první polovině zámek náležel hraběcímu rodu Vrbnů, ale vše se změnilo během okupace Československa, kdy byl zámek nejprve nuceně spravován a následně v roce 1948 předán do majetku československého státu. Teprve po roce 1989 byl objekt navrácen původním majitelům. Ti však nedisponovali dostatkem financí na opravy, což mělo za následek chátrání zámku. Navíc prostory zámku zely prázdnou a nikdo je nevyužíval.⁴⁷

⁴⁶ *O holešovském zámku* [online]. Zámek Holešov, 2012 [cit. 2015-09-16]. Dostupné z: <http://www.zamekholesov.cz/>

⁴⁷ *Raně barokní zámek v Holešově* [online]. Holešov jinýma očima [cit. 2015-09-16]. Dostupné z: <http://holesov.jinak.cz/history.php?history=zamek>

O prodeji objektu se začalo vyjednávat na začátku nového tisíciletí a celý proces odkoupení zámku s přilehlým parkem a oborou byl relativně dlouhý a složitý. Komise kultury (orgán rady města) se začala snažit o převzetí zámku městem už v roce 2000. Ovšem jeho majitelka poprvé nabídla zámek městu teprve dne 1. 4. 2003 a to za cenu 20 mil. Kč. Dne 22. 4. 2004 zastupitelstvo odmítlo za objekt zaplatit navrhovanou cenu a zároveň odsouhlasilo zpracování studie možného využití zámku. První odhady celkové rekonstrukce zámku byly stanoveny na cca 80 milionů korun. Nové komplikace městu nastaly v roce 2004, jelikož se objevil další vážný zájemce o koupi objektu. S ním byla nakonec i uzavřena smlouva. Město tedy začalo vyjednávat o obsahu smlouvy o smlouvě budoucí. V únoru 2005 starosta podepsal smlouvu o smlouvě budoucí, kde se město s majitelkou dohodlo na tom, že pokud první vážný zájemce neuhradí dohodnutou cenu do dne 8. 3. 2005, tak dojde k uzavření smlouvy kupní a darovací s městem nejpozději do 15. 3. 2005. Což se i stalo. 16. 3. 2005 se město Holešov zápisem do katastru nemovitostí u Katastrálního úřadu stalo vlastníkem zámku a přilehlých budov. Cena, za kterou město zámek koupilo, byla ve výši 16 milionů Kč.⁴⁸

Zámek od té doby prochází komplexní rekonstrukcí a postupně ožívá, díky čemuž přitahuje turisty. Opravy jsou financované z toho, co si zámek sám vydělá a z městské kasy, jelikož zisk zámku zdaleka nestačí. Každý rok musí město přispět na opravy této kulturní památky kolem 11 milionů Kč, což je zhruba 1/3 financí města vyčleněných na všechny investice ve městě. Celkově se na zámku za posledních deset let proinvestovalo 320 milionů Kč, přičemž peníze pocházely především z rozpočtů a úvěrů města.⁴⁹ Za tyto finance se podařilo opravit již přízemí, první patro a sklepení. Opravou si prošlo i nádvoří a část zahrady.⁵⁰

Momentálně se naplňuje účel, kvůli kterému město zámek koupilo. Slouží jako objekt, který je navštěvovaný a kde se mohou pořádat výstavy, koncerty a divadelní představení.⁵¹ V roce 2014 zámek navštívilo 100 000 návštěvníků. V současné době návštěvníkům slouží přízemí a první patro. Druhé patro ještě není opraveno, ale v budoucnu by zde mělo být

⁴⁸ SEIFERT, Rudolf. *Trochu historie z procesu koupi zámku městem* [online]. herold, 2015 [cit. 2015-09-16]. Dostupné z: http://naveena.jupiter.savvy.cz/wp-content/uploads/2015/01/Herold-brezen_2015.pdf

⁴⁹ *Budoucnost zámku v Moravském Krumlově* [online]. Česká televize, 2015 [cit. 2015-09-16]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10122427178-udalosti-v-regionech-brno/315281381990707-udalosti-v-regionech/>

⁵⁰ VONDRÁŠEK, Jan. *Holešov na Kroměřížsku připravuje další opravy svého zámku* [online]. 2015 [cit. 2015-09-16]. Dostupné z: <http://www.stavebnictvi3000.cz/zpravy/76174-holesov-na-kromerizsku-pripravuje-dalsi-opravy/>

⁵¹ VONDRÁŠEK, Jan. *Zámek v Holešově se dočká rekonstrukce* [online]. Česká televize, 2007 [cit. 2015-09-16]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/zpravodajstvi-brno/zpravy/142481-zamek-v-holesove-se-docka-rekonstrukce/?mobileRedirect=off>

muzeum Holešova.⁵² Momentálně dochází k razantní revitalizaci zeleně v parku. V roce 2015 nebo 2016 by mělo dojít k dokončení obnovy střechy severní části a k obnově fasády tohoto křídla. Dále chce město každé křídlo postupně opravit, zrestaurovat vstupní portál a zcela opravit most. Nesmí se zapomenout ani na různé restaurátorské práce, jako je oprava zámecké kaple, nástěnných obrazů či štukované výzdoby.⁵³

Klášter v Hostinném

Františkánský klášter v Hostinném, což je obec ležící v okrese Trutnov v Královéhradeckém kraji, je díky svému osudu velmi podobný zkoumanému klášteru ve Voticích. Stavba kláštera v Hostinném byla zahájena v roce 1677 a základní budova byla dokončena v roce 1684. Po druhé světové válce byl františkánský klášter v Hostinném vysídlen a byl využíván jako sklad obuvi a celulózy. Na konci 70. let 20. století došlo k opravě objektu kostela a v jeho prostorách byla následně umístěna expozice sbírky antických plastik, které patřily Karlově univerzitě v Praze. Stejně jako ve Voticích byl areál po politickém převratu v roce 1989 navrácen řádu františkánů,⁵⁴ od kterých klášter s přilehlým kostelem odkoupilo město Hostinné v roce 2007 za 3 milióny Kč.⁵⁵ Starosta v době koupi objektu odhadoval výši investice zhruba na 40 miliónů Kč a plánoval, že celý areál přispěje ke zkvalitnění života obyvatel města, přiláká klienty a návštěvníky rehabilitačního centra v Hostinném a projíždějící turisty i cykloturisty.⁵⁶

V roce 2009 byla městu přislíbena dotace ve výši 92% celkových nákladů na opravu. Opravy začaly v roce 2010 a pohltily celkem 50 miliónů korun. Skutečná suma tedy byla vyšší než odhadovaná. Projekt byl financován převážně z regionálního fondu rozvoje Evropské unie a klášter byl otevřen veřejnosti v dubnu 2012.⁵⁷

⁵² *Budoucnost zámku v Moravském Krumlově* [online]. Česká televize, 2015 [cit. 2015-09-16]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10122427178-udalosti-v-regionech-brno/315281381990707-udalosti-v-regionech/>

⁵³ ZAPLETALOVÁ, Jana. Oslavy 10 let od převzetí zámku městem. *Holešovsko*. 2015, 21

⁵⁴ HISTORIE. [online]. Františkánský klášter Hostinné [cit. 2015-09-16]. Dostupné z: <http://www.klasterkhostinne.cz/historie>

⁵⁵ VANÍČEK, Aleš. *Klášter a kostel přechází do vlastnictví Hostinného* [online]. deník.cz, 2007 [cit. 2015-09-16]. Dostupné z: http://krkonosky.denik.cz/zpravy_region/krkonose_hostinne20071220.html

⁵⁶ NĚMEC, . *Do Hostinného se vrátila historická paměť* [online]. Františkánský klášter Hostinné, 2012 [cit. 2015-09-16]. Dostupné z: <http://www.kralovedvorsko.cz/cs/fotogalerie/do-hostinného-se-vrátila-historická-pamet>

⁵⁷ BROULÍK, Petr. *Hostinné se pyšní nově opraveným klášterem. Práce vyšly na 50 milionů* [online]. iDNES.cz, 2012 [cit. 2015-10-28]. Dostupné z: http://hradec.idnes.cz/hostinne-se-pysni-nove-opravenym-klasterem-prace-vysly-na-50-milionu-1gw-/hradec-zpravy.aspx?c=A120224_145145_hradec-zpravy_mav

Klášter v současné době představuje kulturně-společenské centrum regionu. V areálu je umístěné muzeum, knihovna a prostory sloužící pro zájmovou činnost neziskových organizací, uměleckých škol, spolků atd. V klášterním kostele se pak nachází Galerie antického umění vystavující sbírku sádrových odlitků antických soch.⁵⁸

Zámek v Moravském Krumlově

Zámek v Moravském Krumlově, v městě v okrese Znojmo v Jihomoravském kraji, je z vybraných kulturních památek v rukou města nejkratší dobu - teprve od července 2015. Tento objekt má téměř půl tisíciletí dlouhou historii, neboť vznikl přestavěním hradu již mezi lety 1557-1562. V letech 1592-1593 byla postavena jednoposchod'ová budova se slunečními hodinami a také zámecké stáje. Poslední větší úpravy probíhaly v polovině 18. století, kdy byla vybudována nová zámecká kaple a založen zámecký anglický park. 20. století přestavovalo pro zámek století plné zvrátů. V první polovině 20. století zámek patřil nejprve rodu Kinských, ale po 2. světové válce jim byl objekt státem odebrán a přesunuly se do něj úřady. Následně byl v zámku vybudován také internát, učebny a učňovské dílny.⁵⁹ V 60. letech se do Moravského Krumlova umístila Expozice Slovanské epopeje, která zde byla až do roku 2011. V roce 1992 se památka za symbolickou jednu korunu převedla na akciovou společnost Zámek, která měla v plánu proměnit zámek na kongresové centrum. Společnost ale zkrachovala. V roce 2004 zámek odkoupila firma Incheba Bratislava za 14 miliónů Kč, která do jeho oprav vložila 15 miliónů Kč. Ovšem poté, co byla Muchova epopej přesunuta do Prahy, o něj firma přestala mít zájem. Začalo vyjednávání s městem a v roce 2015 se zastupitelé dohodli na jeho odkoupení do majetku města za 15 miliónů Kč.⁶⁰

Hlavní důvod, který vedl ke koupi zámku, je skutečnost, že je to největší památka v Moravském Krumlově a okolí a město chce na opravený zámek lákat turisty. Krumlovští navíc věří, že by se do opraveného zámku mohla vrátit i Muchova epopej z Prahy. I nyní už v zámku probíhají výstavy. Mezi nejnovější patří expozice, která je poskládaná ze sbírek Jana

⁵⁸ *Památky a zajímavá místa* [online]. CzechIndex [cit. 2015-09-16]. Dostupné z: <http://www.czechindex.cz/kralovehradecky-kraj/trutnov/hostinne/>

⁵⁹ *Památky města Moravský Krumlov* [online]. Moravský Krumlov [cit. 2015-09-16]. Dostupné z: <http://www.mkrumlov.cz/pamatky-mesta.html>

⁶⁰ *Budoucnost zámku v Moravském Krumlově* [online]. Česká televize, 2015 [cit. 2015-09-16]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10122427178-udalosti-v-regionech-brno/315281381990707-udalosti-v-regionech/>

a Medy Mládkových. V opraveném zámku by v budoucnosti mohla být např. galerie, muzeum, knihovna nebo by se zámek mohl využívat k soukromým účelům.⁶¹

Obec měla do tohoto roku zámek jen pronajatý, ale i přesto se radnici již podařilo v letošním roce zrekonstruovat pět komnat za 8 miliónů Kč. Peníze na opravy chtělo město získat z Norských fondů, ale to se nepodařilo, jelikož Moravský Krumlov nebyl ještě majitelem zámku. V budoucnu se plánují nejdříve opravy jižního křídla, terasy, věže a tunelu.⁶² Moravský Krumlov odhaduje, že celkové náklady na opravu zámku se budou pohybovat ve výši půl miliardy Kč. Taková suma ale v městské kase není a tak se rekonstruovat bude postupně a s pomocí dotací.⁶³

Závěrečné zhodnocení převodů památky na město

V tabulce č. 2 jsou ukázány všechny čtyři převody památky do vlastnictví obce. K 31. 10. 2015 zatím nejvíce proinvestoval zámek v Holešově (320 000 000 Kč), který je také nejdelší dobu ve vlastnictví města. Z těchto čtyř památek je v současné době zcela opraven jen klášter v Hostinném, který navíc zatížil městskou kasu nejméně. Jeho převod vyšel obec pouze na 3 000 000 Kč. Všechny čtyři památky spojuje důvod převodu do vlastnictví města. Obce usilují o brzkou opravu objektů, jelikož právě díky opraveným památkám by následně do měst mělo přijet více turistů. Finance na opravu těchto objektů byly získány především z dotací a z rozpočtu jednotlivých měst. Ale existují i další možnosti, jak získat potřebné finance na obnovu a rekonstrukci kulturních památek.

⁶¹ *Tamtéž*

⁶² *Moravský Krumlov koupí zámek za 15 miliónů* [online]. Novinky.cz, 2015 [cit. 2015-09-16]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/kultura/374447-moravsky-krumlov-koupi-zamek-za-15-milionu.html>

⁶³ *Budoucnost zámku v Moravském Krumlově* [online]. Česká televize, 2015 [cit. 2015-09-16]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10122427178-udalosti-v-regionech-brno/315281381990707-udalosti-v-regionech/>

Tabulka č. 2 – Zhodnocení převodů památek do vlastnictví obcí

Obec	Votice	Holešov	Hostinné	Moravský Krumlov
Objekt	Františkánský klášter	Zámek	Františkánský klášter	Zámek
Stav při převodu	Chátrající objekt	Chátrající objekt	Chátrající objekt	Objekt v rekonstrukci
Rok převodu	2012	2005	2007	2015
Cena odkoupení	6 142 220 Kč	16 000 000 Kč	3 000 000 Kč	15 000 000 Kč
Důvod převodu	Zkvalitnění života obyvatel města a přilákání turistů	Přilákání turistů	Zkvalitnění života obyvatel města a přilákání turistů	Přilákání turistů
Současný stav	V rekonstrukci	V rekonstrukci	Zcela opraven	V rekonstrukci
Náklady na opravu (k 31.10.2015)	45 346 091 Kč	320 000 000 Kč	50 000 000 Kč	23 000 000 Kč

Zdroj: Vlastní dílo

4. Financování obnovy a rekonstrukce kulturní památky

O kulturní památky je nutné se starat, aby nedocházelo k následnému chátrání památek. Na to je ovšem potřeba vydávat nemalé finanční částky, které jsou často velmi obtížně sehnatelné. V ideálním případě si kulturní památka dokáže na sebe vydělat sama díky svému vlastnímu provozu. To se bohužel stává velmi zřídka. Dalším vhodným případem je financování obnovy kulturní památky ze zdrojů majitele či investora. Tyto uvedené příklady jsou výsledkem určité finanční soběstačnosti. Dalším možností je spolufinancování s jiným subjektem/subjekty. V některých případech lze využít více druhů podpor, ale jindy se jednotlivé druhy mohou také vylučovat. Problémem dotací je jejich velká administrativní náročnost (především u dotací plynoucích z Evropské unie) a také to, že jsou získávány až zpětně. Majitel či provozovatel památky tak stejně musí nejprve potřebnou finanční částku zajistit primárně sám.⁶⁴

4.1. Dotační programy Ministerstva kultury

V § 16 odst. 2 zákona o státní památkové péči je uvedeno, že příspěvek na obnovu kulturní památky může být poskytnut ze státního rozpočtu Ministerstva kultury, jestliže je na zachování památky vyvíjen mimořádný společenský zájem. Příspěvek ministerstvo může poskytnout přímo nebo prostřednictvím krajského úřadu či obecního úřadu obce s rozšířenou působností.⁶⁵ Ministerstvo kultury má momentálně 6 specializovaných programů, které se soustředí na obnovu kulturní památek. Další programy se týkají podpory památek UNESCO a podpory kulturních aktivit v oblasti památkové péče. Poslední program se zaměřuje na podporu záchranných archeologických výzkumů.⁶⁶ V tabulce č. 3. jsou zobrazeny konkrétní částky a počet podpořených objektů za období let 2013 a 2014 ze specializovaných programů Ministerstva kultury. Je zde jasně patrné, že v roce 2014 vydalo ministerstvo vyšší finanční částku na obnovu kulturních objektů, tudíž mohlo být obnoveno i více kulturních objektů.

⁶⁴ PEK, Tomáš. *Stavební památky: specifika přípravy a financování jejich obnovy, údržby a provozu*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2009, 214 s. ISBN 978-80-7357-462-8.

⁶⁵ Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči,

⁶⁶ *Dotační programy Ministerstva kultury a jejich vyhodnocení* [online]. Praha: Ministerstvo kultury [cit. 2015-06-14]. Dostupné z: <http://www.mkcr.cz/cz/kulturni-dedictvi/pamatkovy-fond/dotacni-programy/dotacni-programy-mk-18061/>

Tabulka č. 3. – Finanční částky a počet podpořených objektů v roce 2013 a 2014 (z MK)

Celková alokace příspěvků	Finanční objem v Kč		Počet kulturních památek	
	2013	2014	2013	2014
Program záchrany architektonického dědictví	103 720 000	150 537 000	207	229
Havarijní program	58 932 775	55 800 000	265	279
Program regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón	100 108 000	142 398 000	577	623
Program péče o vesnické památkové rezervace, vesnické památkové zóny a krajinné památkové zóny	15 000 000	20 000 000	77	102
Program restaurování movitých kulturních památek	10 000 000	14 000 000	102	116
Program Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností	98 987 000	124 713 000	690	779
Celkem	386 747 775	507 448 000	1 918	2 128

Zdroj: Vlastní dílo na základě údajů ze stránek Ministerstva kultury

Programy, které se týkají obnovy kulturních památek, jsou:

1. Program záchrany architektonického dědictví

Tento program poskytuje finanční příspěvky na obnovu kulturních památek, které patří mezi nejceněnější součásti našeho architektonického dědictví (např. zámky, hrady, kláštery, kostely). Financují se díky nim práce vedoucí k záchraně památky nebo alespoň její části, která ovšem tvoří podstatu kulturní památky. Na tento program je ze všech specializovaných programů vyčleněno nejvíce peněz.

Areál zkoumaného kláštera ve Voticích během svých oprav finance z tohoto programu zatím nevyužil. To by se ale v budoucnu mohlo změnit, protože město požádalo o dotaci na záchranu střechy západního křídla kláštera právě v rámci Programu záchrany architektonického dědictví Ministerstva kultury pro rok 2016. Výsledky dotačního řízení budou známy na jaře 2016.⁶⁷

⁶⁷ Město požádá o dotaci na záchranu střechy západního křídla [online]. Občanské sdružení Za záchranu kláštera sv. Františka z Assisi ve Voticích, 2015 [cit. 2015-10-25]. Dostupné z: <http://klaster-votice.webnode.cz/news/mesto-pozada-o-dotaci-na-zachranu-strechy-zapadniho-kridla/>

2. Havarijní program

Z tohoto programu se poskytují finanční příspěvky pro zajištění nejnaléhavějších oprav nemovitých kulturních památek. Finance odsud jdou především na práce zabývající se odstraněním havarijního stavu střech (např. provedení klempířských prací či oprava komínů) a nosných konstrukcí památek.

3. Program regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón

Z třetího programu jsou poskytovány finanční příspěvky na obnovu kulturních památek, které leží v nejceněnějších částech historických měst, jenž byly prohlášeny za památkové rezervace či za památkové zóny. Ovšem příspěvky jsou poskytnuty pouze v tom případě, kdy příslušné město má vypracovaný vlastní program regenerace, a navíc se musí spolu s vlastníkem finančně podílet na obnově kulturní památky.

4. Program péče o vesnické památkové rezervace, vesnické památkové zóny a krajinné památkové zóny

Díky tomuto programu se získávají příspěvky na obnovu kulturních památek, které leží ve vesnických památkových rezervacích nebo ve vesnických a krajinných památkových zónách. Tento program je určen především pro památky lidové architektury (např. chalupy či kapličky).

5. Program restaurování movitých kulturních památek

Tento program poskytuje finanční příspěvky na restaurování movitých kulturních památek. Finance jdou hlavně na obnovu významných výtvarných děl či na obnovu uměleckořemeslných prací, které jsou umístěny v budovách určených pro kulturní, náboženské či výchovně vzdělávací účely (např. obrazy, sochy v kostelech, kláštorech.).

6. Program Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností

Poslední specializovaný program je nejmladší. Byl založen až v roce 2008 a jeho finanční prostředky jsou poskytovány na zachování a obnovu nemovitých kulturních památek, které leží mimo památkové rezervace či zóny, nejsou národními kulturními památkami a nespádají do vlastnictví České republiky.

7. Program Podpora pro památky UNESCO

Tento program zřídilo Ministerstvo kultury v roce 2008 a jeho posláním je podporovat rozvoj kulturních památek ležících v České republice a vyskytujících se na Seznamu světového dědictví. Čerpání finančních prostředků z tohoto fondu se týká tří prioritních oblastí. První oblast představuje tvorba managementu plánů. Do druhé oblasti se řadí propagace, prezentace a edukace statků UNESCO. Třetí prioritou jsou vědecko-výzkumné aktivity, jejichž úkolem je prohloubit poznání o jejich hodnotách a historii (např. historické průzkumy nebo archivní výzkumy).

8. Program Kulturní aktivity v památkové péči

Účelem tohoto programu je podporovat veřejně prospěšné projekty, které mají napomáhat k ochraně movitého i nemovitého památkového fondu v České republice.

9. Program Podpory záchranných archeologických výzkumů

Program Podpory záchranných archeologických výzkumů založilo Ministerstvo kultury spolu s Ministerstvem financí. Smyslem tohoto programu je podporovat záchranné archeologické výzkumy, které jsou uskutečňovány příspěvkovými organizacemi a jejichž zřizovatelem je Ministerstvo kultury.⁶⁸

⁶⁸ *Dotační programy Ministerstva kultury a jejich vyhodnocení* [online]. Praha: Ministerstvo kultury [cit. 2015-06-14]. Dostupné z: <http://www.mkcr.cz/cz/kulturni-dedictvi/pamatkovy-fond/dotacni-programy/dotacni-programy-mk-18061/>

V poslední řadě je potřeba také zmínit Státní fond kultury ČR, který je zřizován Ministerstvem kultury a existuje již od roku 1992. Je to mimorozpočtový fond, jenž poskytuje finance jako účelovou dotaci, finanční výpomoc nebo jako půjčku. Prostředky z tohoto fondu jsou určené např. na propagaci kultury ČR v zahraničí, výstavní a přednáškovou činnost nebo také a pořádání kulturních festivalů či odborných kulturních akcí.⁶⁹

4.2. Daňové úlevy pro vlastníka kulturní památky

Stát poskytuje vlastníkům kulturních památek kromě přímé finanční pomoci i nepřímou finanční pomoc prostřednictvím různých daňových úlev a zvýhodnění (bezplatná odborná pomoc a poskytování podkladů, informací od Národního památkového ústavu). Stát se tímto snaží alespoň částečně kompenzovat omezení, která se vztahují na jejich vlastnická práva. Jelikož problematika nepřímého financování je velmi obsáhlá, tak tato kapitola je pouhým informativním výtahem.

a. Osvobození od daně ze stavby

Osvobození od daně ze stavby je upraveno v zákonu č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitosti a je určeno pro kulturní památky, na kterých vlastníci uskutečňují stavební úpravy. Toto osvobození trvá ale jenom 8 let. Prvním rokem je pak rok, který následuje po vydání stavebního povolení. Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitosti taktéž osvobozuje od daně z nemovitosti kulturní památky, které jsou na základě smlouvy, jenž byla uzavřena mezi vlastníkem památky a Ministerstvem kultury, zpřístupněné pro veřejnost za účelem výchovně vzdělávacím.

b. Osvobození od daně darovací

Osvobození od daně darovací stanovuje zákon č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí. Toto osvobození se týká daní darovacích, které vznikají při nabytí vlastnického práva ke kulturním nemovitým památkám. Osvobození od daně darovací ale platí jen tehdy, pokud dochází k převodu vlastnického práva mezi manžely či mezi příbuznými v přímé řadě (např. z rodičů na potomky).

⁶⁹ Zákon č. 320/1992 Sb. o Státním fondu kultury České republiky

c. Osvobození od daně z příjmu

Osvobození od daně z příjmu je stanoveno v zákonu č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, kde jsou zvýhodněny odpisy nemovitých památek v případě jejich technického zhodnocení.⁷⁰

4.3. Dotační tituly krajů

K finančním nástrojům, které se týkají kulturních nemovitých památek, dále patří různé dotační tituly jednotlivých krajů. Jelikož klášter Sv. Františka, kterému je věnována případová studie, leží ve Středočeském kraji, tak se tato část zaměří pouze na tento kraj.

Středočeský kraj ve svém Programu rozvoje 2014-2020 klade důraz na posílení rozvoje kultury a zachování kulturního dědictví.⁷¹ Středočeský kraj každý rok vypisuje dotační programy, které mají sloužit na vyvážený rozvoj kraje. V současné době má Středočeský kraj devět fondů, přičemž Fond kultury a obnovy památek je určen pro kulturu a památkovou péči a soustředí se na pět oblastí kultury:

- Podpora obecních knihoven ,
- Podpora obnovy kulturních památek ,
- Podpora drobných památek ,
- Podpora kultury, historických akcí a slavností ,
- Podpora divadla .

Dne 23. 2. 2015 zastupitelstvo Středočeského kraje úspěšně schválilo svým usnesením „Program 2015 pro poskytování dotací z rozpočtu Středočeského kraje ze Středočeského Fondu kultury a obnovy památek“, ze kterého ale město Votice prozatím nic nezískalo.⁷²

Existují i dotační tituly jednotlivých měst. Ty v této práci ale uvedeny nebudou, neboť zkoumaný klášter sv. Františka z Assisi momentálně patří přímo městu, tudíž město si samo sobě dotaci dávat nebude.

⁷⁰ *Příručka vlastníka kulturní památky* [online]. Praha: NPÚ [cit. 2015-06-14]. Dostupné z: <http://www.npu.cz/download/1108734974/prirvpam.pdf>

⁷¹ *Program rozvoje územního obvodu Středočeského kraje 2014-2020* [online]. Středočeský kraj [cit. 2015-07-13]. Dostupné z: <https://www.kr-stredocesky.cz/documents/20541/155976/PRK+SK+2014-2020.pdf/6b847e48-b09b-486f-b262-1d42e132124e>

⁷² *Financování obnovy kulturních památek* [online]. Středočeský kraj, 2015 [cit. 2015-10-25]. Dostupné z: <https://www.kr-stredocesky.cz/web/kultura/financovani-obnovy-kulturnich-pamatek>

4.4. Zahraniční zdroje

Nejvýznamnější poskytovatel zdrojů ze zahraničí je Evropská unie, o jejíž finanční prostředky potřebné na obnovu nemovitých památek je možné žádat především ze strukturálních fondů, ze kterých se následně financují jednotlivé programy. Ty jsou tvořeny na víceleté období. Z Evropské unie nelze ale získat celou finanční sumu potřebnou na opravu, jelikož finance z EU pouze spolufinancují daný projekt. Navíc získat podporu z Evropské unie je značně byrokraticky náročné.

4.4.1. Strukturální fondy

V současné době se nově nacházíme v programovém období 2014-2020. Finanční prostředky na kulturní dědictví se budou moci v tomto období čerpat z Integrovaného regionálního operačního programu („IROP“), který schválila Evropská komise 4. června 2015. Finance na kulturní památky se budou čerpat v rámci cíle 3.1 Zefektivnění prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví, jehož posláním je ochránit, zachovat a rozvíjet potenciál kulturního dědictví a tento potenciál následně využít k vyváženému rozvoji území s kladnými dopady na místní a regionální zaměstnanost. Na tento cíl je určeno 11,7 mld. Kč a v jeho rámci budou podporovány jen tyto aktivity:

- **Revitalizace souboru vybraných kulturních památek**
 - Patří sem památky zapsané na Seznamu světového dědictví UNESCO, seznamu národních kulturních památek k 1. lednu 2014, Indikativním seznamu světového dědictví UNESCO, Indikativní seznamu národních kulturních památek k 1. lednu 2014
- **Zefektivnění ochrany a také využívání knihovních a sbírkových fondů a jejich zpřístupnění⁷³**

Předchůdcem současného Integrovaného regionálního operačního programu byl Integrovaný operační program a sedm regionálních operačních programů. Jelikož zkoumaný klášter ve Voticích během svých oprav využíval zatím jen podporu v programovacím období 2007-2013, tak je potřeba si představit i tyto programy.

⁷³ Evropské strukturální a investiční fondy (programové období 2014 – 2020) [online]. Ministerstvo kultury, 2015 [cit. 2015-10-25]. Dostupné z: <http://www.mkcr.cz/cz/op-lzz/strukturálni-fondy-eu-19995>

Integrovaný operační program

Integrovaný operační program byl v programovém období 2007-2013 součástí tematických operačních programů. Řídícím orgánem Integrovaného operačního programu bylo Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. Integrovaný operační program se skládal z 9 prioritních os, přičemž pro problematiku financování kulturních památek byly určeny tři z nich - prioritní osa 4a a 4b, které byly zaměřeny vyloženě na podporu cestovního ruchu, a prioritní osa 5, která obsahovala oblast intervence 5.1 „Národní podpora a využití potenciálu kulturního dědictví“.⁷⁴

Regionální operační programy

Úkolem regionálních operačních programů bylo zvýšit konkurenceschopnost regionů a zajistit jejich rozvoj. Z těchto programů bylo možné financovat projekty v oblasti dopravní dostupnosti a obslužnosti, rozvoje území, regionálního rozvoje a podnikání a rozvoje cestovního ruchu (např. rekonstrukce kulturní či technické památky, výstavba turistických cest či marketingové kampaně s nadregionálním dopadem). V programovacím období 2007-2013 bylo připraveno 7 regionálních operačních programů určených pro celé území České republiky s výjimkou hlavního města Prahy. Jednotlivé programy byly řízeny Regionální radou daného regionu soudržnosti. Pro tuto práci je stěžejní ROP NUTS II Střední Čechy.

ROP Střední Čechy se skládal ze 4 prioritních os. Pro oblast obnovy a využití nemovitých kulturních památek byla přínosná hlavně osa 2 – Cestovní ruch a osa 3 – Integrovaný rozvoj území.⁷⁵

4.4.2. Program rozvoje venkova

Program rozvoje venkova je nástrojem pro získání podpory z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD) a nespadá již do strukturálních fondů Evropské unie. Řídícím orgánem Programu rozvoje venkova je Ministerstvo zemědělství ČR a jeho zprostředkujícím subjektem je Státní zemědělský intervenční fond. Politika rozvoje venkova by měla přispívat především ke zvyšování konkurenceschopnosti zemědělství,

⁷⁴ *Integrovaný operační program pro období 2007 - 2013* [online]. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2011 [cit. 2015-10-25]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/dfbf033f-0d4d-4781-bdb6-322dcc1857e4/Programovy-dokument-verze-platna-od-21-12-2011.pdf?ext=.pdf>

⁷⁵ *Regionální operační programy* [online]. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR [cit. 2015-10-25]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programove-obdobi-2007-2013/Programy-2007-2013/Regionalni-operacni-programy>

udržitelnému řízení přírodních zdrojů, k opatření týkající se klimatu a také k vyváženému územnímu rozvoji venkovských oblastí. Důležitou iniciativou pro rozvoj venkova je metoda LEADER, která propojuje aktivity vedoucí k rozvoji venkovské ekonomiky. Metoda LEADER je implementovaná prostřednictvím místních akčních skupin (MAS), což jsou místní partnerství mezi veřejným a soukromým sektorem vyskytující se na stanoveném subregionálním území.⁷⁶

Jelikož klášter ve Voticích využíval podpory v rámci Místní akční skupiny Posázaví, tak se zaměřím právě na tuto MASku. V období 2007-2013 si Místní akční skupina Posázaví stanovila 6 fischů (oblasti podpory): F1 Aby se Vám tu líbilo, F2 Poznejte to u nás, F3 Aby se nám tu líbilo, F4 Ctíme svou minulost, F5 Stavíme na rodině a mládeži a F7 Myslíme na budoucnost. Na opravu zkoumaného areálu kláštera sv. Františka z Assisi byly čerpány dotace v rámci fische 4 – Ctíme svoji minulost, jehož cílem je obnova, modernizace malých muzeí a záchrana kulturního dědictví a jeho nové využití.⁷⁷

4.4.3. EHP fondy a Norské fondy

Další prostředkem k financování jsou tzv. EHP fondy a Norské fondy. Pomocí Finančního mechanismu EHP/Norska Islandská republika, Lichtenštejnsko a Norsko přispívá k poklesu ekonomických a sociálních rozdílů ve státech EHP a k posilování spolupráce 16 zemí ležících v jižní a střední Evropě. Mezi podporované země patří i Česká republika. Do EHP fondů přispívá Norsko, Island a Lichtenštejnsko. Norské fondy jsou financovány pouze Norským královstvím.

O dotace mohou požádat veřejné i soukromé subjekty, přičemž okruh žadatelů se v jednotlivých programech liší. Za realizaci i řízení toku financí zodpovídá v České republice Ministerstvo financí. Aby dotace byla získána, tak musí být splněna podmínka, která říká, že projekt nesmí získávat žádné finanční prostředky z Evropské unie. České republice se v dotačním období 2009-2014 podařilo získat z EHP fondů 61,4 mil. eur a z Norských fondů 70,4 mil. eur. Toto dotační období ještě není ukončené, protože až do roku 2017 bude probíhat realizace projektů, které byly úspěšně schválené. V lednu roku 2014 Evropská unie začala vyjednávat s financujícími zeměmi ohledně nového dotačního období 2014-2019.

⁷⁶ BINEK, Jan. *Synergie ve venkovském prostoru: aktéři a nástroje rozvoje venkova*. Vyd. 1. Brno: GaREP, 2009, 94 s. ISBN 978-80-904308-0-8.

⁷⁷ Fiche 4 - Ctíme svou minulost [online]. Posázaví o.p.s. [cit. 2015-10-25]. Dostupné z: http://leader.posazavi.com/cz/area.asp?place_id=

Česká republika by se měla dozvědět své konkrétní programy v roce 2016 a hlavní vlna výzev týkající se předkládání projektů se očekává na období let 2017 – 2019.⁷⁸

4.4.4. Kirche in Not

Sakrální památky mohou získat finanční podporu i od papežské nadace *Kirche in Not*, která byla založena v roce 1947 a každoročně pomáhá více než 5 000 projektům po celém světě. Jejím cílem je podporovat církevní stavby a posilovat víru. V roce 2013 nadace disponovala částkou 118,5 miliónů dolarů a z toho 28,6 miliónů dolarů bylo využito na opravu kostelů a klášterů.⁷⁹

4.5. Sponzoring a fundraising

Mezi další způsob získávání externích finančních prostředků patří sponzoring a fundraising. Sponzorství je možné chápat jako dar s protiplněním, jelikož pokud se sponzor rozhodne poskytnout své finanční prostředky, zdroje nebo služby, tak očekává protislužbu. Tou je zviditelnění sponzora, díky čemuž je výsledný efekt sponzorství pro obě strany výhodný.

Fundraising, činnost vedoucí k získávání prostředků především z nevládních neziskových organizací, musí vycházet především z komplexního marketingového plánu. Ten určuje priority a dělbu rolí. Je zde potřeba zabezpečit vzájemnou informovanost a zpětnou vazbu. Aktivita fundraisingu musí vycházet z několika zásad. Například je lepší hledat sponzory pro jednotlivé projekty a programy, než hledat sponzora pro celý objekt památky. Nebo pro jednotlivé produkty (expozice, vybavení knihovny) vytvořit jednoduché prezentační materiály a určit, zda je zájem i o naturální plnění (např. dodání počítačů).⁸⁰

Zkoumaný klášter ve Voticích využívá na restituci uměleckých děl finanční příspěvky od nadace Občanského fóra, což je nadace s celorepublikovou působností, jejímž posláním je podporovat ochranu a obnovu kulturního dědictví v České republice. Pomoc nadace Občanského fóra je zaměřená především na movité i nemovité kulturní památky. Nadace se

⁷⁸ Dotační příležitosti z EHP a Norských fondů v období 2014 – 2019 [online]. Brno: B&P Research s.r.o. [cit. 2015-10-12]. Dostupné z: <http://www.bpresearch.eu/wp-content/uploads/Dota%C4%8Dn%C3%ADp%C5%99%C3%ADle%C5%BEitosti-z-EHP-A-NORSK%C3%9DCH-FOND%C5%AE-v-obdob%C3%AD-2014-2019.pdf>

⁷⁹ Aid to the church in need [online]. [cit. 2015-06-14]. Dostupné z: http://www.churchinneed.org/site/PageServer?pagename=AU_Financials

⁸⁰ KESNER, Ladislav. *Marketing a management muzeí a památek*. 1. vyd. Praha: Grada, 2005, 304 s. Expert (Grada). ISBN 80-247-1104-4.

také snaží prosadit partnerskou spolupráci při záchraně kulturních památek mezi neziskovou, podnikatelskou a právní sférou.⁸¹

4.6. Vlastní zdroje

Na financování kulturního objektu je možné využít také vlastní zdroje. Vlastník kulturní památky tak nemusí využívat finance pouze z veřejných zdrojů. Velikost vlastních příjmů závisí na významnosti kulturní památky, marketingu i vnějších faktorech. Důležitou roli zde zastává i stavebně-technický stav. Pokud je objekt ve špatném technickém stavu, tak k tomu, aby byl ve stavu použitelnosti pro komerční účely, je nutná jeho úprava. Vlastník může získávat vlastní finance z:

1) Vstupné

Vstupné bylo na našem území i za minulého režimu, ale bylo velmi nízké a tedy spíše symbolické. Změna nastala po roce 1990, kdy došlo k nárůstu cen a začala se také projevovat výrazná rozdílnost ve výši vstupného do jednotlivých objektů. Tato situace trvá dodnes. U méně významných památek se vstupné stále pohybuje jen v rámci desítek korun, zatímco u významných kulturních památek cena často převyšuje i 100 Kč.

V otázce cenové politiky památky se často řeší dilema, zda zpoplatňovat přístup nebo nezpoplatňovat. Střetávají se zde dva názory. První tvrdí, že památka by se měla poskytovat co nejlevněji, nejlépe zadarmo. Zdůvodňuje to tím, že veřejné památky jsou pro všechny a jejich hlavním cílem je umožnit přístup ke kulturnímu dědictví široké veřejnosti. Tato teorie prohlašuje, že samotné vstupné tvoří jen zlomek z celkových nákladů, které musí turista vynaložit při návštěvě kulturní památky.

Na opačné straně stojí pak zastánci vstupného. Ti tvrdí, že muzea či památky nabízejí svým návštěvníkům cenný produkt, který ovšem může být v jejich očích i znehodnocen, pokud za něj nemusí nic zaplatit. Navíc prohlašují, že památky navštěvují spíše vzdělanější a movitější lidé. A těm vyšší vstupné tolik nevadí. Další argument, o který se tato teorie opírá, je ten, že chudší stejně nebudou mít zájem památky navštěvovat ani po poklesu ceny vstupného, jelikož to pro ně není efektivní využití volného času.

⁸¹ *O nadaci* [online]. Nadace Občanského fóra [cit. 2015-10-25]. Dostupné z: <http://www.nadaceof.cz/o-nadaci#poslani-nadace>

Cenová diferenciacie různých produktů je velmi produktivní strategií při určování cen vstupného. V zahraničí řada významných muzeí poskytuje např. zadarmo vstup do jejich stálých výstav, ale za prohlídku významných a velkých expozic požaduje zvýšené vstupné. Což může být způsobené i vysokými náklady na realizaci expozice. V České republice je běžné, že se vybírá jiná částka od dospělých a jiná např. od dětí a důchodců. Cenová politika se ovšem netýká pouze vstupného, ale i dalších služeb, které památka poskytuje. Jedná se o služby poskytované široké veřejnosti (přednášky, koncerty, exkurze) nebo i samosprávě a partnerům.⁸²

2) Komerční činnost a služby

Do této kategorie spadá obchod, catering, pronájmy a speciální akce. Zřízení obchodu je pro danou památku velmi přínosné, jelikož rozšiřuje nabídku služeb, přináší finance a zvyšuje atraktivitu památky. Asi i proto je v současné době obchod považován za standardní součást památky. Provozování obchodu je zpravidla v našich podmínkách upraveno ve statutech organizací jako tzv. činnost doplňková. Jaký bude rozsah a kvalita obchodu závisí na konkrétních prostorových podmínkách a také na tom, zda jsou obchody vedeny profesionálně nebo zda prodej probíhá např. na pokladně. Úspěšnost obchodu z velké části ovlivňuje volba správného sortimentu a jeho zajištění. Sortiment v obchodě by měl být ideálně tak rozsáhlý, aby byly nabízeny jak relativně dostupné suvenýry, tak i cenově náročnější produkty. Měl by zde být nabízen průvodce, katalogy výstav, suvenýry (nejlépe s tematikou dané památky či výstav) a další suvenýry, které doplňují základní nabídku památky.

Dalším způsobem, jak památka může získat finance, je prostřednictvím cateringu, který je umístěn v objektu památky. Pohostinství může být v různých formách a může být provozováno vlastními silami nebo prostřednictvím subjektu, který provozuje catering a je na památku vázán smluvním vztahem.

Důležitým zdrojem získávání finančních prostředků je i pronájem částí prostoru památky za účelem pořádání různých akcí (např. svateb). Ovšem při rozhodnutí o pronájmu by se mělo důkladně zvážit, zda nedochází k výraznému narušování původního poslání kulturní památky. Na prvním místě by totiž mělo vždy

⁸² KESNER, Ladislav. *Marketing a management muzeí a památek*. 1. vyd. Praha: Grada, 2005, 304 s. Expert (Grada). ISBN 80-247-1104-4.

být zajištění plného rozsahu služeb pro veřejnost. To by mělo mít přednost před jakýmkoliv finančním ziskem, který je spojen s prostorovým propůjčováním památky za komerční nájem. Důležité je zde ovšem i kulturně-symbolické hledisko. Je rozdíl mezi kulturními akcemi, které korespondují se zaměřením památky a akcemi soukromých subjektů. V prvním případě může akce i přispět k rozšíření základní produktové nabídky objektu. Může se jednat o různé koncerty, konference. Ty navíc mohou i zviditelnit objekt.⁸³

3) Kluby přátel a členské programy

V zahraničí je často nezanedbatelným zdrojem příjmů instituce „přátel muzea“ nebo „členství“. Tato instituce navíc sdružuje i zájemce o práci v muzeu. Ve většině případů tyto instituce nezřizuje samo muzeum, ale spíše vznikají „při muzeu“. Muzeum pak už jen poskytuje určitou materiální pomoc.⁸⁴

⁸³ KESNER, Ladislav. *Marketing a management muzeí a památek*. 1. vyd. Praha: Grada, 2005, 304 s. Expert (Grada). ISBN 80-247-1104-4.

⁸⁴ Tamtéž

5. Případová studie – klášter sv. Františka z Assisi ve Voticích

Po úvodním výkladu problematiky je možné již přejít k samotné případové studii. Předmětem této studie je klášter sv. Františka z Assisi, což je nemovitá kulturní památka ve vlastnictví města i církve. Osud této stavby po 2. světové válce byl podobný celé řadě nemovitých památek v České republice. Klášter byl téměř půl století necitlivě využíván a devastován. Po převratu v roce 1989 se převážná část objektu kláštera navrátila původním majitelům, což byli františkáni. Ti však neměli dostatek finančních prostředků, a tak klášter chátral dále. Změna nastala především až po odkoupení kláštera městem od františkánů v roce 2012. Od té doby klášter prochází úspěšnou rekonstrukcí.

Cílem případové studie je vybranou nemovitou památku představit, včetně její historie, stavebních přeměn, financování a popsání jejího současného stavu. Dalším krokem je rozbor využití kláštera sv. Františka v rozvoji obce a regionu - a to hlavně v rámci kulturně-společenských funkcí a cestovního ruchu.

5.1. Votice

Klášter sv. Františka z Assisi se nachází ve městě Votice, které leží v okrese Benešov - ve Středočeském kraji, asi 60 km jižně od Prahy. Přesná poloha této obce je 49⁰, 38,5 min. severní šířky a 14⁰, 40 minut východní délky. V těsné blízkosti Votic jsou lokalizovány dva významné dopravní tahy spojující Prahu s Českými Budějovicemi. Prvním z nich je mezinárodní silnice E55 a druhým je pak IV. tranzitní železniční koridor.⁸⁵

Město Votice je obcí s rozšířenou působností. K 31. 12. 2014 zde žilo 4 596 lidí. Jeho celková rozloha je 3 640 ha a skládá se z 21 místních částí (Beztahov, Bučovice, Budenín, Hory, Hostišov, Javor, Kaliště, Košovice, Lysá, Martinice, Mladoušov, Mysletice, Nazdice, Nezdice, Otradov, Srbice, Střelítov, Větrov, Votice, Vranov, Zdeboř). Přesné založení obce není známo, ale nejpravděpodobněji vznikla již ve 2. polovině 12. století. Toto datové zařazení určili archeologové na základě výzkumu základního zdiva farního kostela.⁸⁶ Votice se původně nazývaly jen Otice a to podle svého zakladatele Oty, ovšem ve 2. polovině 16. století byl zavedený nynější název Votice.⁸⁷

5.1.1. Zhodnocení současného turistického potenciálu ve Voticích a okolí

Protože využití kláštera je zaměřeno především na cestovní ruch a jelikož klášter je součástí města, tak je nutné ukázat i na současný stav turistického potenciálu ve Voticích a okolí.

Turistický potenciál ve městě

Město Votice láká turisty především na kulturní a přírodní zajímavosti a na kvalitně značené trasy pro pěší i cyklisty, které procházejí městem. Ve Voticích se nachází 13 nemovitých kulturních památek: kostel svatého Václava, Františkánský klášter, kaple Božího hrobu, židovský hřbitov, Mariánské sousoší, Starý a Nový zámek, 2 sochy sv. Jana Nepomuckého (na Jánském náměstí, a na zahradě v Pražské ulici), Votická radnice, děkanství v Tábořské ulici, dům čp. 83 a dům čp. 85 v Kaplířově ulici.

⁸⁵ PAVLOVSKÝ, Pavel. *Vyprávění o Voticích*. Praha: Marol, 2000, 299 s., [16] s. barev. obr. příl. ISBN 80-902513-9-0.

⁸⁶ Tamtéž

⁸⁷ HABART, Čeněk. *Sedlčansko, Sedlecko a Voticko: popis a dějiny krajiny mezi stříbropěnnou Vltavou a památným Blaníkem a vyličení života jejího lidu*. 2. vyd. Praha: Pražská edice, 1998, 3 sv. ISBN 80-901509-6-9.

Z těchto památek je nejvýznamnější Boží hrob a zkoumaný klášter sv. Františka z Assisi, který ale popíši až v následujících kapitolách. Boží hrob je umístěn na františkánském hřbitově a za jeho postavení město Votice vděčí sestře Ferdinanda Františka z Vrby, která v roce 1658 vyslala do Jeruzaléma dva františkány, aby odsud přinesli přesný náčrt kaple Božího hrobu. Jelikož cesta zabrala františkánům mnoho let, tak se začalo se stavbou Božího hrobu ve Voticích až v roce 1685. K jejímu dokončení došlo v roce 1689. Boží hrob na votickém hřbitově stojí již přes 300 let, tudíž během své existence musela být tato vzácná stavba několikrát opravována. Největší oprava probíhala v letech 1994-1996. Podobné stavby sice najdeme i např. ve Slaném (r. 1665), v Praze na Petříně (r. 1732) nebo v Horšově Týně (r. 1696), ale tyto kopie Božího hrobu byly stavěny jen podle dobové rytiny, zatímco votický hrob byl vystaven podle přesného náčrtu přímo z Jeruzaléma. I proto se votická kaple Božího hrobu pravděpodobně stala předlohou pro stavbu mladších kaplí na našem území.⁸⁸

Mezi další významné památky na území Votic se řadí i poměrně rozlehlý židovský hřbitov a Starý a Nový zámek. Židovský hřbitov byl založen již v roce 1538, ale jeho nejstarší dochované náhrobní kameny pocházejí až z let 1716 a 1720. V současné době je na hřbitově umístěná i expozice.

Starý zámek byl původně tvrzí. V roce 1653 se z tvrze stal zámek. Ten však v následujícím století několikrát vyhořel. Při jeho posledním požáru v roce 1743 se proto hrabě rozhodl z něho vystěhovat. Později byly v tomto objektu zřízeny byty pro úřednictvo a pivovar. V současné době zámek tvoří dvě budovy: bývalý pivovar a dlouhé jednopatrové stavení. Obě budovy se mohou pochlubit krásnými renesančními štíty z 16. století. Bohužel momentálně Starý zámek chátrá a je nevyužitý. Ve stejném stavu je i Nový zámek, který byl původně měšťanským domem votického purkmistra Víta Paseckého, ale po jeho útěku ho zabral v roce 1625 Sezima z Vrby. Po druhé světové válce zámek sloužil jako mateřská škola, internát jedenáctiletky, sídlo vedení Jednoty a firmy Tesla, která objekt opustila až po roce 1990.⁸⁹ Oba zámky momentálně vlastní soukromník.

Mimo kulturní památky se ve Voticích nachází ještě i muzeum historie Votic a okolí, sokolovna pořádající společenské, sportovní a kulturní akce a také nově zřízené multifunkční centrum.

⁸⁸ PAVLOVSKÝ, Pavel. *Vyprávění o Voticích*. Praha: Maroli, 2000, 299 s., [16] s. barev. obr. příl. ISBN 80-902513-9-0.

⁸⁹ To samé

Za zmínku stojí i nejznámější votická kulturní akce: Svatováclavské slavnosti. Ty probíhají ve Voticích každoročně na svátek svatého Václava (28. září) a do města se na tuto akci sjíždějí lidé z širokého okolí. Slavnosti lákají návštěvníky především na celodenní bohatý kulturní program, známé české kapely, atrakce a ohňostroj.

Bohužel ačkoliv Votice je město s rozšířenou působností, tak se zde nenachází žádný hotel. V minulosti tomu bylo ale jinak, jelikož po dlouhá desetiletí stál na náměstí hotel Modrá hvězda. Ten byl ovšem na přelomu tisíciletí zcela zbourán a na jeho místě byla zahájena stavba nového moderního hotelu s vlastním zázemím a kompletní nabídkou služeb. Bohužel v době ukončení hrubé stavby investor přehodnotil investiční záměr využití objektu. Místo hotelu tak byly ve Voticích vybudovány nové byty. V přízemí této stavby se pak nachází i kadeřnictví a masáže.

V současné době se turisté ve Voticích mohou ubytovat ve třech penzionech (U Modré kočky, Pod sv. Václavem a Blesk) a v jednom rodinném domě RUFUS, jehož kapacita je ale pouze 6 lůžek. Penzion U Modré kočky poskytuje ubytování pro 49 osob. Tento penzion je rozdělen do dvou objektů, přičemž vzdálenost mezi nimi je cca 200 metrů. Oba dva objekty se nachází v centru města. Penzion U Modré kočky svým klientům poskytuje řadu služeb jako např. wifi zdarma, půjčování kol nebo zajištění sportovišť. Přímo na náměstí se nachází penzion Blesk, jehož kapacita je 53 osob. Hosté jsou ubytováni v 2, 3, 4 a 5 lůžkových pokojích s vlastním sociálním zařízením a mohou využít řadu služeb, které se nachází v tomto objektu - jako např. solárium, masáže či kavárnu. Penzion Pod sv. Václavem se nachází cca. 100 metrů od náměstí a nabízí 8 pokojů o celkové kapacitě 20 osob.⁹⁰

Dle mého osobního názoru je ubytování ve Voticích nedostatečné. Sice tu jsou penziony, ale ty nemohou poskytovat turistům takový komfort, jaký by mohl nabízet původně plánovaný moderní hotel. Navíc se sem nemohou pořádat velké zájezdy, jelikož by nestačila kapacita nabízených pokojů. Hosté by tak museli být rozdělené po jednotlivých penzionech.

Bohužel ani nabídku stravovacích zařízení určených pro turisty v současné době neshledávám na dobré úrovni. Ve městě se sice nachází celkem 6 restaurací a k tomu 2 kavárny, ale turisticky konkurenceschopnou je, dle mého názoru, především restaurace U Modré kočky, která je otevřená každý den a její hosté mohou využít i zahradní restauraci či útulné a romantické sklepení.

⁹⁰ Použitá čísla jsou získána z internetových stránek jednotlivých provozovatelů ubytování

O kulturní a naučné vyžití se ve městě stará pak řada sdružení a spolků. Za ty nejvýznamnější považují občanské sdružení Za záchranu Františkánského kláštera (rozeepsané v následující subkapitole), Ochranu fauny ČR, Vlastivědný klub nebo Sbor dobrovolných hasičů Votice. Tyto spolky pořádají ve městě různé kulturní akce, provozují centrum ekologické výchovy nebo městské muzeum. Díky těmto spolkům tedy roste turistický potenciál města.

Turistický potenciál v okolí Votic

Mezi nejvýznamnější turistická lákadla v okolí Votic patří zejména: zámek Jemniště, Konopiště, Vrchotovy Janovice, zřícenina hradu Šelmberk a rozhledna na Blaníku. K méně známým turistickým objektům se pak řadí: zámek Odlochovice, Líšno, vila spisovatele Herbena na Hostišově, tvrz Kouty, kaple sv. Vojtěcha, kaple na Kalvárii u Miličina, židovský hřbitov u Neustupova, lom Miličín, přírodní park Džbány-Žebrák. V blízkosti Votic se nachází i tři velmi významná a navštěvovaná sportoviště: Areál Monínec, golfové hřiště v Tvoršovicích a letiště v Nesvačilech. Všechny výše jmenované objekty se nachází v Mikroregionu Voticko (původně Mikroregion Džbány).⁹¹

⁹¹ ZEMANOVÁ, Eliška. MIKROREGION DŽBÁNY. *Cyklistické výlety-Votická kopretina*. Votice, 2011.

5.2. Charakteristika kláštera sv. Františka z Assisi

Klášter sv. Františka je umístěn na mírném návrší poblíž centra Votic a v jeho těsné blízkosti se nachází tzv. Nový zámek. Celý areál kláštera se skládá z jednolodního kostela sv. Františka z Assisi, jehož jižní strana sousedí s mohutnou jednopatrovou, čtyřkřídlou budovou konventu. Budovy obklopují dvorek zvaný „paradis“. Dříve kolem areálu kláštera ležela ze dvou stran také klášterní zahrada, ale během působení závodu Tesla se zahrada proměnila a v současnosti je celá plocha zahrady na východě a jihu zabrána provozními budovami.⁹² Celý areál kláštera sv. Františka je zapsaný v Ústředním seznamu kulturních památek pod rejstříkovým číslem 28871/2-219.⁹³ Františkánský klášter po dlouhá desetiletí představoval centrum setkávání lidí. Pro místní byl klášter ale i útočištěm, kde se mohli v případě nebezpečí schovat jako např. během 30. války. Navíc klášter ve Voticích přispíval k rozvoji města tím, že každý rok sem během poutě porcinkule přicházeli poutníci a obchodníci z širokého okolí.⁹⁴

5.2.1. Historie objektu

Františkánský klášter byl vybudován v rámci pobělohorské rekatolizace a to na základě slibu Sezimy z Vrtby, majitele Votic od roku 1622 do roku 1648, ve kterém se zavazoval, že pokud mu dá Bůh vytouženého syna, tak nechá postavit františkánský klášter. Vytoužený syn se skutečně narodil, a tak Sezima v roce 1625 zažádal o povolení ke zřízení kláštera u papeže a u císaře. To dostal ihned, a tudíž v roce 1626 mohli do Votic přijít dva františkáni, jejichž úkolem bylo na stavbu kláštera, která byla započata v roce 1627, dohlížet. O poloze kláštera ovšem nerozhodovali františkáni, ale sám Sezima. Ten si nejprve pro klášter vybral úplně jiné místo, než na kterém stojí dnes. Dokonce tam navezli i kamení a začali kopat zákopy. Jenže Sezimovi se vybrané místo nakonec nezdálo dost důstojné pro klášter, a tak hledal vhodnější místo. Po delším rozhodování stanovil, že postaví klášter tam, kde jelen z jeho obory složí parohy. To se stalo poblíž Paseckého domu. Stavba netrvala dlouho, neboť k jejímu dokončení došlo již v roce 1629. Tedy jen dva roky po jejím zahájení. Na jaře následujícího roku se tak do Votic mohlo nastěhovat již 12 františkánů s kvardiánem Řehořem Lomnickým. Hned po dokončení kláštera začala v roce 1629 stavba klášterního

⁹² PAVLOVSKÝ, Pavel. *Vyprávění o Voticích*. Praha: Maroli, 2000, 299 s., [16] s. barev. obr. příl. ISBN 80-902513-9-0.

⁹³ *Předběžné náměty na využití areálu bývalého františkánského kláštera u kostel sv. Františka ve Voticích*. Památky pro život, 2010.

⁹⁴ PAVLOVSKÝ, Pavel. *Vyprávění o Voticích*. Praha: Maroli, 2000, 299 s., [16] s. barev. obr. příl. ISBN 80-902513-9-0.

kostela, která byla dokončena o dva roky později - v roce 1631. V srpnu téhož roku ji vysvětil kardinál Harrach.⁹⁵

Jak je vidět, tak stavba objektu probíhala v období třicetileté války a především na jejím konci se válka několikrát dotkla přímo kláštera sv. Františka z Assisi. V roce 1645 poskytl klášter útočiště a ochranu místním občanům před řáděním švédských vojáků, kteří přišli do Votic po jejich vítězné bitvě u Jankova a rabovali ve městě domy. Vojáci sice nezapomněli ani na klášter, ale nově přichozí generál Torstenson vyslyšel prosbu kněží a zakázal svým vojákům komukoliv ublížit. Celé prvotní řádění Švédů ve Voticích trvalo po dobu tří dnů. Ovšem, přestože dne 10. března vojáci odešli z Votic, tak to neznamenal konec, neboť někteří z nich se ukryli v místním lese a večer při klekání vpadli do kláštera. Část z nich prohledávala v klášteře ostatky svatých na oltáři, další slídili po cenných věcech a pokladech. Jelikož nenašli to, co chtěli, tak se vrhli na řeholníky. Kvardiána Jeronýma Žateckého se rozhodli vyvést před klášter, kde se ho snažili donutit, aby jim vydal poklady. Ten však neměl nic, čím by jejich nenasytost uspokojil. Očekávající smrt poklekl před křížem, jenž visel nad vchodem, a začal se modlit. Při modlitbě se najednou dala zuřící tlupa sama na útěk, díky čemu nakonec zůstal kvardián i jeho bratři naživu. Švédové pak přišli do Votic ještě jednou v roce 1648, ale jejich generál tehdy místní uklidnil svým prohlášením, že nepřijíždějí jako nepřátelé. Což i následně potvrdil. Generál se svými důstojníky pouze přenocoval v klášteře a jediné, co si z města odnesl, byly potraviny a pití pro vyhladovělé vojsko.⁹⁶

Současnou podobu dostal klášter v 18. století, ve kterém byl tehdy malý a sešlý klášter zbourán, přestavěn a rozšířen. Stavba nového kláštera začala 7. dubna 1766, kdy byl položen základní kámen. Přestavba probíhala postupně, jelikož vždy bylo zbouráno a přestavěno jen jedno křídlo starého kláštera a teprve poté se šlo na další. Nová budova kláštera byla dokončena v roce 1771. Během přestavby byla zbořena kaplička sv. Anny. Místo ní zde byla vystavěna kůlna a byty, které sloužily čeledínovi a zahradníkovi.⁹⁷ V době druhé světové války, přesně v roce 1943, byl v budově kláštera umístěn okresní úřad ze Sedlčan. V roce 1949 se sem přemístil i votický okresní úřad.⁹⁸

⁹⁵ HABART, Čeněk. *Sedlčansko, Sedlecko a Voticko: popis a dějiny krajiny mezi stříbropěnnou Vltavou a památným Bláníkem a vyličení života jejího lidu*. 2. vyd. Praha: Pražská edice, 1998, 3 sv. ISBN 80-901509-6-9.

⁹⁶ Tamtéž

⁹⁷ HABART, Čeněk. *Sedlčansko, Sedlecko a Voticko: popis a dějiny krajiny mezi stříbropěnnou Vltavou a památným Bláníkem a vyličení života jejího lidu*. 2. vyd. Praha: Pražská edice, 1998, 3 sv. ISBN 80-901509-6-9.

⁹⁸ MARŠÍČEK, Jiří. *Popis a historie objektu* [online]. [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://klaster-votice.webnode.cz/popis-a-historie-objektu/>

Významný zlom v historii kláštera nastal v roce 1950, kdy byli vyhnáni řeholníci. V následujících letech pak klášter sloužil závodu Tesla jako internát a odborná škola. V roce 1990 byla převážná část objektu navracena zpátky františkánskému řádu, ovšem firma Tesla se z klášterních budov vystěhovala až v roce 1997.⁹⁹ Naproti tomu kostel s přilehlým křídlem kláštera se po roce 1989 dostal do majetku Římskokatolické farnosti Votice. I po revoluci areál kláštera dlouhou dobu dále chátral. První oprava proběhla teprve v roce 2008, kdy se uskutečnila rekonstrukce kostela.¹⁰⁰ V roce 2010 vzniklo občanské sdružení „Za záchranu kláštera sv. Františka z Assisi ve Voticích“ a v roce 2012 došlo k odkoupení kláštera městem Votice. Tímto krokem město zabránilo odkoupení kláštera soukromou osobou a získalo tak do svého majetku jednu z mála významných památek, kterou město může nabídnout turistům.

Občanské sdružení

V roce 2010 bylo založeno občanské sdružení „Za záchranu kláštera sv. Františka z Assisi ve Voticích“. Sdružení vzniklo, aby vzbudilo zájem veřejnosti o tuto památku a přesvědčilo zastupitelstvo města o možnostech, jak by klášter mohl být využíván. Hlavním cílem tohoto občanského sdružení je zachránit klášter sv. Františka z Assisi pro budoucí generace a zamezit tak tomu, aby byl využíván pro nevhodné účely. Na vzniku sdružení se podíleli pan Jiří Maršíček a paní knihovnice Jana Zelenková a Vladimíra Kramperová.¹⁰¹

Aktivita, které občanské sdružení vykonává, směřují k záchraně dané památky, nalezení smysluplného využití kláštera a jeho postupné zpřístupnění pro veřejnost. Od svého vzniku již toto sdružení iniciovalo mnoho činností jako např. dotazníkové šetření, veřejnou diskusi, prohlídky areálu. Dále se tato organizace stará i o významné události ve městě, jako je Noc kostelů, Dny evropského dědictví, Svatováclavské slavnosti či vánoční koncerty v klášteře. V roce 2015 se z důvodu úpravy legislativy z občanského sdružení stal zapsaný spolek.¹⁰²

⁹⁹ *Předběžné náměty na využití areálu bývalého františkánského kláštera u kostel sv. Františka ve Voticích. Památky pro život*, 2010.

¹⁰⁰ MARŠÍČEK, Jiří. *Popis a historie objektu* [online]. [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://klaster-votice.webnode.cz/popis-a-historie-objektu/>

¹⁰¹ *Informace o nás* [online]. [cit. 2015-05-01]. Dostupné z: <http://klaster-votice.webnode.cz/o-nas/>

¹⁰² Občanské sdružení Za záchranu kláštera sv. Františka z Assisi ve Voticích. *PROPAMÁTKY* [online]. [cit. 2015-09-13]. Dostupné z: <http://www.propamatky.info/cs/katalog-sluzeb/stredocesky-kraj/neziskovy-sektor/obcanske-sdruzeni-za-zachranu-klastera-sv-/1095/>

Provincie bratří františkánů

Jelikož zkoumaný klášter je františkánský, tak je třeba si tento řád také stručně představit. Oficiální název františkánů je Řád menších bratří. Za svého zakladatele považují sv. Františka z Assisi a představují jednu ze tří hlavních mužských řeholních větví katolické církve. V České republice v dnešní době tvoří františkáni samostatnou provincii, která má okolo 50 bratrů. V naší zemi má řád svou základnu v klášteře u Panny Marie Sněžné v Praze. Dále františkáni sídlí i v Brně, Liberci, Plzni, Uherském Hradišti a v Moravské Třebové.¹⁰³

Ještě v polovině 20. století bylo členů řádu téměř třikrát tolik. V roce 1949 měl řád františkánů 145 členů a z toho 6 jich bylo umístěno v klášteře ve Voticích.¹⁰⁴ V dubnu 1950 proběhla akce „K“, jejímž cílem bylo zestátnění majetku františkánů a vystěhování řeholníků z jejich objektů.¹⁰⁵ Po převratu v roce 1989 byl majetek františkánům převážně navrácen. Jedním z navrácených budov byl i klášter ve Voticích, který řád františkánů chápe jako část své historie. Klášter totiž v minulosti představoval centrum výchovy nových bratrů a v přilehlém kostele jsou navíc pochováni členové řádu, kteří skonali kvůli náboženské nesnášenlivosti. Také samotné zasvěcení kostela svatému Františkovi je pro řád velmi významné.

Důvod, proč františkáni nakonec nabídli objekt k prodeji, je ten, že provincie díky tomu nemusí udržovat klášter, který není obsazen jejími členy. Péče o klášter sice zahrnovala jen nejnutnější opravy, přesto pro řád představovala značné finanční i časové náklady. Byla o to složitější i kvůli tomu, že ji musel řád vykonávat na dálku.¹⁰⁶

5.2.3. Proces převodu

Město Votice se pro koupi kláštera rozhodlo z několika důvodů. Klášter je jednak jedna z mála památek, které může město nabídnout turistům, a také bylo třeba zamezit odkoupení objektu nevhodným kupcem, díky kterému by mohl být klášter nevhodně využíván, či by mohlo dojít k jeho chátrání.¹⁰⁷ Jednání o převodu mezi městem a řádem františkánů trvalo více než rok. Dne 12. 12. 2011 zastupitelé Votic nakonec schválili koupi

¹⁰³ *KDO JSOU BRATŘI FRANTIŠKÁNI?* [online]. [cit. 2015-09-13]. Dostupné z: <http://www.frantiskanskemisie.cz/texty/detail/kdo-jsou-bratri-frantiskani/>

¹⁰⁴ VLČEK, V. Perzekuce mužských řádů a kongregací komunistickým režimem 1948- 1964. 1. vydání. Olomouc: Matice cyrilometodějská s. r. o., 2004, s. 47.

¹⁰⁵ VLČEK, V. Perzekuce mužských řádů a kongregací komunistickým režimem 1948-1964. 1. vyd. Olomouc: Matice cyrilometodějská s.r.o., 2004. ISBN 80-7266-179-5.

¹⁰⁶ SPÁLENKOVÁ, Jana. Odprodej kláštera městu byl dobrým řešením pro obě strany. *Votické noviny*. 2012, 22(16-17).

¹⁰⁷ *Informace o nás* [online]. [cit. 2015-05-01]. Dostupné z: <http://klaster-votice.webnode.cz/o-nas/>

kláštera od Provincie bratří františkánů. Ta klášter s přilehlými pozemky městu nabídla za cenu, kterou určil znalecký posudek, což bylo okolo 6 125 000 Kč. Během rozhodování zastupitelů panovaly různé názory. Bylo zde např. upozorněno na to, že podle výzkumu se většina občanů Votic přiklání k odkoupení objektu. Na druhou stranu místostarosta Tomáš Válek upozornil i na problematiku budoucího využití kláštera a na finanční zátěž, kterou s sebou klášter ponese.¹⁰⁸ K podepsání kupní smlouvy mezi městem Votice a Provincíí bratří františkánů došlo 1. června 2012. Smlouvu podepsala tehdejší starostka města Jana Kocurová a provinciál Bc. Jeroným František Jurka. Obě strany se dohodly na kupní částce 6 142 220 Kč, kterou má město splácet po dobu následujících deseti let. Při podepsání kupní smlouvy byly odhadované náklady na rozsáhlou rekonstrukci objektu stanovené na částku kolem 30 milionů Kč.¹⁰⁹ Tato odhadovaná suma již byla přesáhnuta. A to ještě není dokončená celá oprava kláštera.

Vlastnictví takto rozsáhlého objektu s sebou nese do budoucnosti také řadu rizik. Prvním z nich je zatížení městského rozpočtu. Přestože doted' šlo na opravu kláštera pouze cca 6,3 milionů Kč, tak je možné, že na zbylé opravy klášter žádnou dotaci nezíská a město bude muset potřebné náklady na opravu vydat z vlastního rozpočtu. Navíc nejen na opravy, ale také na údržbu a provoz bude město muset dávat značné finanční prostředky. Zvlášť pokud bude provoz muzea a galerie celoroční, protože tím pádem bude nutné vytápět objekt v zimním období. Další významné riziko je nezájem občanů města a turistů, díky čemuž tento objekt nemusí být plně využit.

¹⁰⁸ SPÁLENKOVÁ, Jana. Zastupitelé se vyjádřili pro koupi františkánského kláštera. *Votické noviny*. 2011, 21(25).

¹⁰⁹ SPÁLENKOVÁ, Jana. Odprodej kláštera městu byl dobrým řešením pro obě strany. *Votické noviny*. 2012, 22(16-17).

5.3. Oprava a rekonstrukce kláštera

Areál kláštera byl po dlouhou dobu v havarijním stavu a dokonce i po převratu dlouho nedocházelo k žádným opravám. Teprve v roce 2008 byly započaty rekonstrukce na kostele, jelikož právě v tomto roce došlo k opravě sanktusní věžičky. V roce 2011 pak prošla opravou i kaple Panny Marie Votické. Klášter na svou první rekonstrukci musel počkat až do roku 2011.¹¹⁰ Po dokončení rekonstrukce celého areálu kláštera by se z tohoto objektu měla stát městská kulturní instituce, která bude lákat k návštěvě nejen místní, ale i turisty.

5.3.1. Stav před obnovou

Jelikož byl klášter dlouhou dobu nejprve devastován a následně nevyužíván, tak jeho stav nebyl dobrý. Před zahájením opravy bylo členění fasády nejednotné. Vnitřní fasády kláštera sv. Františka byly úplně holé a vnější byly členěny jen lezenami a vpadlými poli. Zkoumaný areál měl také velmi nesjednocenou barevnost vnějších fasád a jeho střecha byla sedlová, při kostele pultová. Taktéž okna objektu byla již většinou dožitá.

Interiér objektu byl poškozen především díky umístění odborného učiliště. Došlo ke zničení téměř všech dřevěných prvků (např. deštění stěn, ostění dveří) i kamenných prvků nacházejících se při vstupech do jednotlivých prostor. Místnosti kláštera disponovaly nevhodnými nátěry jejich stěn a velká část podlahy byla z betonové mazaniny. Ovšem i přes to, že díky minulému využití kláštera došlo k jeho zpusnutí, se v budově konventu dochovaly pamětihodné uměleckořemeslné a architektonické detaily (např. výmalba místnosti v patře sloužící zřejmě jako knihovna). Nejzachovalejší místností byl refektář v přízemí, který byl zaklenutý valenou klenbou se štukovými rámy.¹¹¹

5.3.2. Realizované projekty

Během rekonstrukce areálu byl největší důraz kladen na zachování jeho původního prostoru a podoby. Cílem bylo, aby se podoba kláštera vrátila do doby před rokem 1900.¹¹²

¹¹⁰ MARŠÍČEK, Jiří. *Popis a historie objektu* [online]. [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://klaster-votice.webnode.cz/popis-a-historie-objektu/>

¹¹¹ *Předběžné náměty na využití areálu bývalého františkánského kláštera u kostel sv. Františka ve Voticích*. Památky pro život, 2010.

¹¹² *Rekonstrukce kláštera sv. Františka z Assisi ve Voticích - studie*. TERRY JANE.

Oprava kaple Panny Marie klášterního kostela (2009)

Jelikož tato kaple je součástí klášterního areálu, tak je vhodné se zmínit i o její opravě. K opravě kaple došlo v roce 2009 a realizátorem projektu byla Římskokatolická farnost Votice. V rámci rekonstrukce se provedla oprava střechy i klenby, odvlhčení, oprava interiéru kaple a obnova a nátěr venkovních omítek. Většinu financí na opravu získala Římskokatolická farnost prostřednictvím Místní akční skupiny Posázaví v rámci fiche 4 - Ctíme svoji minulost (Program rozvoje venkova Ministerstva zemědělství).¹¹³ Celkové náklady rekonstrukce se vyšplhaly na 918 847,20 Kč. Získaná dotace byla ve výši 826 962,48 Kč. Zbylé finance (91 884,72 Kč) byly získané v rámci veřejné sbírky.¹¹⁴

Tabulka č. 4 – Náklady na opravu kaple Panny Marie klášterního kostela

	Kč
Celkové náklady	918 847,20
Dotace	826 962,48
Veřejná sbírka	91 884,72
Rozpočet obce	X

Zdroj: Vlastní dílo na základě údajů ze stránky katalogprojektu.eu

Galerie sv. Františka Votice (2010)

Tento projekt byl zahájen v roce 2010 a jeho realizátorem byla taktéž Římskokatolická farnost Votice. Předmětem projektu byla oprava severního křídla kláštera, což je křídlo, které bezprostředně sousedí s kostelem. V rámci tohoto projektu byla kompletně opravena střecha budovy a její chodba. Dále byly obnoveny vnitřní i vnější omítky, snížen přilehlý terén v rajské zahradě a navíc byly zrekonstruovány i dva velkoplošné obrazy. Jelikož sem byla umístěna galerie, tak musela být také snížena vlhkost zdí, nainstalovány vitríny a exponáty (např. obrazy s náboženskou tematikou, sošky, liturgická roucha). V opravené části kláštera

¹¹³ *Klášter sv. Františka z Assisi* [online]. Občanské sdružení Za záchranu kláštera sv. Františka z Assisi ve Voticích [cit. 2015-10-18]. Dostupné z: <http://klaster-votice.webnode.cz/dotace/>

¹¹⁴ *Oprava kaple klášterního kostela sv. Františka z Assisi* [online]. kapro [cit. 2015-10-29]. Dostupné z: <http://www.katalogprojektu.eu/projectList/projectDetail.aspx?id=23>

byla následně zřízena „Galerie sv. Františka“. K jejímu dokončení došlo na podzim roku 2011.¹¹⁵

Většinu financí na opravu získala Římskokatolická farnost prostřednictvím Místní akční skupiny Posázaví v rámci fiche 4 - Címe svoji minulost (Program rozvoje venkova Ministerstva zemědělství). Přislíbená dotace byla ve výši 1 799 802 Kč. Ovšem celková suma určena na rekonstrukci křídla byla o 315 302 Kč vyšší (a to 2 115 104 Kč), což představovalo povinnou spoluúčast k obdržené dotaci. Těchto 315 302 Kč bylo uhrazeno díky daru Provincie bratří františkánů ve výši 100 000 Kč a díky veřejné sbírce (215 302 Kč). Mimo financí byla součástí projektu i tzv. dobrovolnická práce v celkovém rozsahu cca 500 hodin.¹¹⁶

Tabulka č. 5 – Náklady na projekt Galerie sv. Františka

	Kč
Celkové náklady	2 115 104
Dotace	1 799 802
Veřejná sbírka	315 302
Rozpočet obce	X

Zdroj: Vlastní dílo na základě údajů ze stránky katalogprojektu.eu

Svatý Ivan pro Votice (2011)

Tato celodřevěná polychromovaná socha, která je symbolem celého kláštera sv. Františka z Assisi, pochází z druhé poloviny 17. století a před zahájením jejího zrestaurování byl stav sochy velmi špatný. Dřevo se rozpadalo, jelikož bylo silně poškozeno dřevokazným hmyzem. Navíc v minulosti socha byla nesprávně zpevněna hřebíky. Povrch sochy byl mimo to pokryt i vrstvou nečistoty a novějších přemalůb.¹¹⁷

¹¹⁵ Tamtéž

¹¹⁶ *Galerie sv. Františka Votice* [online]. kapro [cit. 2015-10-29]. Dostupné z: <http://www.katalogprojektu.eu/projectList/projectDetail.aspx?id=382>

¹¹⁷ Občanské sdružení „Za záchranu kláštera sv. Františka z Assisi ve Voticích“ vyhlašuje VEŘEJNOU SBÍRKU. *Votické noviny*. 2011, 11(23).

Celkové náklady na restaurování této sochy byly ve výši 155 100 Kč. Občanskému sdružení Za záchranu kláštera sv. Františka z Assisi se podařilo získat finanční prostředky od Nadace Občanského fóra (OF) v rámci grantového řízení „Opomíjené památky“. Tato dotace byla ve výši 70 000 Kč.¹¹⁸ Zbylých 85 100 Kč se získalo pomocí veřejné sbírky, která byla vyhlášena v listopadu 2011.

Tabulka č. 6 – Náklady na restaurování sochy Svatý Ivan pro Votice

	Kč
Celkové náklady	155 100
Dotace	70 000
Veřejná sbírka	85 100
Rozpočet obce	X

Zdroj: Vlastní dílo na základě dat získaných od Občanského sdružení

Restaurování obrazu – Vidění sv. Františka z Assisi (2012)

Tento obraz od neznámého malíře pochází z 18. století. Na obraze je zachycen klečící světec, jenž vzhlíží na Ježíška, který je v oblacích. Obraz je součástí klášterní galerie.¹¹⁹

Celkové náklady na zrestaurování tohoto obrazu byly vyčísleny na téměř 100 000 Kč. Občanskému sdružení se zase podařilo získat dotaci na kompletní obnovu poničeného obrazu od Občanského fóra v rámci grantového řízení „Opomíjené památky“ pro rok 2013 ve výši 40 000 Kč. Zbytek peněz byl zajištěn díky vyhlášené veřejné sbírce.

¹¹⁸ Svatý Ivan a Dny evropského dědictví. *Votické noviny* [online]. 2012, roč. 22, 16-17 [cit. 2015-04-28].

Dostupné z: http://www.mesto-votice.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=18504&id_dokumenty=40699

¹¹⁹ SPÁLENKOVÁ, Jana. Na svatého Františka můžete přispět i Vy!. *Votické noviny* [online]. 2013, roč. 23, č. 2 [cit. 2015-04-30]. Dostupné z: http://www.mesto-votice.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=18504&id_dokumenty=41057

Tabulka č. 7 - Náklady na zrestaurování obrazu Vidění sv. Františka z Assisi

	Kč
Celkové náklady	98 040
Dotace	40 000
Veřejná sbírka	58 040
Rozpočet obce	X

Zdroj: Vlastní dílo na základě údajů poskytnutých od paní Zelenkové

Votický klášter ožívá! (2014 - 2015)

V roce 2014 došlo k zahájení zatím nejrozsáhlejšího projektu s názvem **Votický klášter ožívá!**, který byl dokončen v roce 2015. Cílem tohoto projektu byla kompletní rekonstrukce jižního a východního křídla kláštera. Projekt zahrnoval demoliční práce, výměnu i doplnění krovu, kompletní výměnu střešní krytiny, vybourání a následnou obnovu okenních a dveřních výplní. Dále došlo k obnově betonové podlahy, vybourání nevyhovujících nášlapných vrstev, přebudování elektroinstalace, zřízení topení a zakonzervování dochovaných fresek. Vybudoval se i bezbariérový přístup a výtah, zajistila se hydroizolace a nová fasáda. Vytvořily se nové povrchy stěn a stropů a vybudovalo se sociální zázemí. Do projektu byly zařazeny i venkovní úpravy. V opraveném objektu vznikla interaktivní expozice o třicetileté válce, švédských vojácích v českých zemích a bitvě u Jankova. Dále bylo v objektu vytvořeno i zázemí pro expozici, která mapuje historii kláštera, františkánů, města Votice a osobností, které jsou spojené s Českou Sibiří. V opraveném klášteře byl obnoven i prostor pro setkávání (sál, kde mohou probíhat různá školení, tematické přednášky, semináře, výstavy) a jsou zde také vystaveny informace týkající se opravy této historické stavby.¹²⁰

Město na tuto rekonstrukci dostalo administrativní termín od listopadu 2014 do konce května 2015. Po domluvě s ředitelem regionálního operačního programu byl termín nakonec prodloužen až do konce července. Díky tomu najatá stavební firma dokončila práci na klášteře včas. Tato firma také po dobu celé stavby konzultovala každý krok s městem a památkáři. V

¹²⁰ KRUBNEROVÁ, Lucie. *Město Votice oznamuje zahájení projektu „Votický klášter ožívá!“* [online]. Město Votice [cit. 2015-04-30]. Dostupné z: http://www.mikroregiondzbany.cz/_data_app_downloads/cz/0.pdf

průběhu srpna se začal opravený klášter vybavovat mobiliářem tak, aby interiér vyhovoval plánovaným expozicím.¹²¹

Tento projekt byl předběžně vyčíslen na 42 059 000 Kč, přičemž městu byla poskytnuta dotace z Regionálního operačního programu ROP NUTS II Střední Čechy ve výši 35 750 000 Kč. Zdrojem zbylých necelých 6,5 miliónů Kč se stal rozpočet města Votice.¹²² V době odevzdání této diplomové práce ještě nebyla k dispozici konečná finanční suma, která byla nakonec skutečně potřebná na tento projekt. Nově zrekonstruovaná křídla jsou pod správou Městského kulturního a Turistického informačního centra Votice (MKC).

Tabulka č. 8 – Náklady na projekt Votický klášter ožívá!

	Kč
Celkové náklady	42 059 000
Dotace	35 750 000
Veřejná sbírka	X
Rozpočet obce	6 309 000

Zdroj tabulky: Vlastní dílo na základě údajů ze stránek města Votice

5.3.3. Zhodnocení vynaložených nákladů

V následující tabulce jsou zobrazeny všechny dosud provedené projekty. Na všechny tyto opravy se podařilo využít dotace, přičemž největší dotaci získal projekt Votický klášter ožívá!, na který město získalo 35 750 000 Kč. Tento projekt je taky jediná oprava, která zatížila městskou kasu. Všechny ostatní byly dofinancovány díky veřejným sbírkám. Celková suma, které bylo zapotřebí na všechny již uskutečněné opravy, dosáhla výši 45 346 091 Kč. Došlé dotace pak tvoří téměř 90% z této částky. Dá se tedy říci, že oprava areálu městskou kasu zatím zatěžuje minimálně.

¹²¹ JERIE, Ladislav. *Opravit v šibeničním termínu se podařilo část kláštera* [online]. Benešovský deník, 2015 [cit. 2015-10-18]. Dostupné z: http://benesovsky.denik.cz/zpravy_region/laj-opravit-v-sibenicnim-terminu-se-podarilo-cast-klastera-20150731.html

¹²² ŠPAČKOVÁ, Jana. *ŽÁDOST "VOTICKÝ KLÁŠTER OŽÍVÁ" BYLA ÚSPĚŠNÁ!* [online]. Město Votice, 2014 [cit. 2015-04-30]. Dostupné z: <http://www.mesto-votice.cz/zadost-quot-voticky-klaster-oziva-quot-byla-uspesna/d-42007>

Tabulka č. 9: Porovnání jednotlivých projektů

Projekt	Předmět opravy	Realizátor	Rok	Celkové náklady na opravu (Kč)	Dotace (Kč)	Rozpočet města (Kč)	Veřejná sbírka (Kč)
Kaple Panny Marie klášterního kostela	Oprava kaple klášterního kostela	Římskokatolická farnost Votice	2009	918 847	826 962	X	91 885
Galerie sv. Františka Votice	Kompletní oprava přílehlého severního chodbového křídla kláštera	Římskokatolická farnost Votice	2010 - 2011	2 115 104	1 799 802	X	315 302
Svatý Ivan pro Votice	Restaurování sochy	Občanské sdružení	2011	155 100	70 000	X	75 100
Vidění sv. Františka z Assisi	Restaurování obrazu	Občanské sdružení	2012	98 040	40 000 Kč	X	58 040
Votický klášter ožívá!	Rekonstrukce jižního a východního křídla	Město Votice	2014 - 2015	42 059 000	35 750 000	6 309 000	X
Celková částka				45 346 091	38 486 864	6 309 000	540 327

Zdroj: Vlastní dílo

5.3.4. Projekty v blízké době

Posledním křídlem, které čeká na rekonstrukci je západní křídlo kláštera v Klášterní ulici. Bohužel je to zrovna čelní křídlo, které je občanům i návštěvníkům města nejvíce na očích. Město počítá, že oprava této části bude muset být rozložena do jednotlivých etap, jelikož jednorázově z vlastních zdrojů není schopné rekonstrukci zajistit.

Město Votice by rádo získalo na tuto opravu též dotace.¹²³ Z tohoto důvodu podalo na podzim 2015 žádost o dotaci na záchranu střechy západního křídla. Obec chce využít Program

¹²³ JERIE, Ladislav. *Opravit v šibeničním termínu se podařilo část kláštera* [online]. Benešovský deník, 2015 [cit. 2015-10-18]. Dostupné z: http://benesovsky.denik.cz/zpravy_region/laj-opravit-v-sibenicnim-terminu-se-podarilo-cast-klastera-20150731.html

záchranu architektonického dědictví Ministerstva kultury ČR pro rok 2016. Výsledky dotačního řízení budou vyhlášeny až na jaře 2016.¹²⁴

Občanské sdružení Za záchranu kláštera sv. Františka z Assisi ve Voticích by v budoucnosti taktéž rádo zachránilo obraz Sv. Markéta z Cortony, který je umístěn v galerii kláštera. Občanské sdružení už na to podniklo kroky tím, že opět oslovilo Nadaci Občanského fóra a zároveň vyhlásilo veřejnou sbírku.

¹²⁴ *Město požádá o dotaci na záchranu střechy západního křídla* [online]. Občanské sdružení Za záchranu kláštera sv. Františka z Assisi ve Voticích, 2015-09-18 [cit. 2015-10-19]. Dostupné z: <http://klaster-votice.webnode.cz/news/mesto-pozada-o-dotaci-na-zachranu-strechy-zapadniho-kridla/>

5.4. Využití kláštera sv. Františka z Assisi ve Voticích

Relativně rychle probíhající obnova kláštera sv. Františka z Assisi si klade za cíl poskytnout co největší množství prostoru především ke komerčnímu využívání. Jelikož obnova objektu stále probíhá, tak řada z plánovaných kroků nebyla do dnešní doby ještě realizována. Ale již nyní představuje klášter kulturní centrum města. Může za to jistě i značná pestrost využití objektu, díky čemuž se dosáhlo jisté atraktivity této kulturní památky. To dokazují i čísla návštěvnosti z prvního dne otevření opravené části kláštera. Dne 28. 10. 2015 klášter sv. Františka z Assisi navštívilo kolem 700 lidí, přičemž jen do kroniky se podepsalo 684 lidí, a podle zápisů v kronice byli lidé z opravené kulturní památky nadšeni.¹²⁵ Jak bude areál v budoucnu lákat návštěvníky, bude záviset nejen na objektu samotném, ale i na správném řízení a propagaci.

5.4.1. Předběžné náměty využití kláštera sv. Františka z Assisi ve Voticích

V roce 2010 byly pro zkoumaný klášter ve Voticích vypracovány předběžné náměty jeho využití, které by pomohly městu v jeho rozvoji. Tyto náměty byly vypracovány ještě v době, kdy klášter nepatřil městu, ale kvůli nedostatku finančních prostředků jeho tehdejšího majitele byl osud kláštera již víceméně v rukou zástupců města Votice.

Mezi předběžné náměty kombinovaného využití kláštera patřilo muzeum františkánského řádu v českých zemích, muzeum města Votice a okolí, víceúčelová slavnostní síň sloužící především městu, ubytování na principu zážitkového pobytu v klášteře, kavárna s občerstvením, odpočinková zahrada v rajském dvoře. Další variantní řešení využití, vztahující se na všechny prostory kláštera, byl dům pro seniory, městské startovací byty a městské byty střední kategorie.¹²⁶

1. Muzeum františkánského řádu v českých zemích

Prvním předběžným návrhem bylo zřízení muzea františkánského řádu v českých zemích. V tomto návrhu se počítalo s potřebnou rozsáhlou spoluprací s řádem menších bratří sv. Františka, jelikož k otevření takovéto expozice je zapotřebí zapůjčit artefakty. Dle projektu

¹²⁵ JERIE, Ladislav. První návštěvníci opravený votický klášter zcela zahltili. *Benešovský deník* [online]. [cit. 2015-10-30]. Dostupné z: http://benesovsky.denik.cz/kultura_region/laj-prvni-navstevnici-opraveny-voticky-klaster-zcela-zahltili-20151029.html

¹²⁶ Předběžné náměty na využití areálu bývalého františkánského kláštera u kostela sv. Františka ve Voticích. Památky pro život, 2010.

se v muzeu mělo prezentovat sochařství, malířství či umělecká řemesla související s historií františkánů. Expozice měla také ukazovat dějiny františkánů, jejich působení v Českých zemích a jejich jednotlivé řádové domy. Zároveň součástí tohoto návrhu byla i rekonstrukce jednoho křídla v přízemí kláštera do stavu z 2. poloviny 17. století, kde by byla následně vytvořena náznaková expozice, která by přibližovala každodenní život členů řádu františkánů. Součástí projektu pak byl ještě obchod s kavárnou. Zřizovatelem muzea se mělo stát město Votice spolu s Řádem menších bratří a provozovatelem muzea se měla stát nově zřízená specializovaná organizace s odborným vedením.

Část z tohoto projektu se podařilo zrealizovat. V roce 2011 byla do severního chodbového křídla umístěna „Galerie sv. Františka“ a v roce 2015 pak byla zřízena i expozice, která mapuje historii kláštera a františkánů. V klášteře si mohou návštěvníci prohlédnout i to, jak vypadala mnišská cela. Díky tomu je možné vidět, v jakých podmínkách františkáni žili.

Jelikož františkáni ve Voticích pobývali stovky let, tak je pro město přínos ukazovat místním jejich historii. Navíc se v okolí města jiné muzeum františkánů nenachází.

2. Muzeum města Votice a okolí

Dalším návrhem bylo zřídit v části kláštera muzeum města Votice a okolí. To mělo být umístěné v přízemí konventu, kde mělo dojít k instalaci muzejní expozice o dějinách Votic a okolí, která měla seznamovat své návštěvníky s historií a s vývojem životního stylu místních obyvatel od 14. do 20. století. Zřizovatelem muzea se mělo stát město Votice a provozovatelem nově zřízená specializovaná organizace s odborným vedením, která měla být stejná jako u předchozího muzea.¹²⁷

Také tento projekt se zčásti podařilo realizovat. V roce 2015 byla v klášteře zřízená expozice historie města Votice a místních rodáků. V klášteře jsou v současné době také umístěny dočasné výstavy fotografií týkajících se Votic: Černobílá krása Voticka Antonína Kříže a Votice na fotografiích Miroslava Brdka. Kromě expozic v klášteře se ve Voticích nachází expozice nesoucí název „Votice v minulosti“, která se nachází v přízemí staré radnice od roku 2006. Expozice je veřejnosti přístupná pouze od června do září a její návštěvníci si

¹²⁷ Tamtéž

mohou prohlédnout spoustu zajímavých exponátů z Votic a okolí jako např. sekeromlaty či hodinové stroje z kostela sv. Václava a ze Staré radnice.¹²⁸

3. Víceúčelová slavnostní síň sloužící především městu

Další předběžný námět navrhoval zřízení víceúčelové slavnostní síně sloužící především městu, ve které by se pořádaly komorní koncerty, svatební obřady, společenská setkávání i různé přednášky či školení. Síň měla být dle návrhu umístěna v bývalém refektáři, jehož přilehlé místnosti měly sloužit jako zázemí síně (šatna, přípravná občerstvení atd.) Zřizovatelem slavnostní síně se mělo stát město Votice a provozovatelem nově zřízená specializovaná organizace s odborným vedením, která měla být stejná jako u předchozích návrhů.

Plánovaná slavnostní síň byla v klášteře skutečně zřízená, jelikož v opraveném klášteře byl obnoven prostor pro setkávání. Vznikl tak sál, kde mohou probíhat různá školení, tematické přednášky, semináře, výstavy. Ovšem podle mého názoru, tato slavnostní síň městu v samotném rozvoji výrazně nepomůže, protože město Votice se může již pochlubit slavnostní síní v prostorách staré radnice, která vznikla zrekonstruováním půdní části radnice a nachází se v ní původní krovy z 19. století, stylový mobiliář a zrestaurovaný stůl z dob první republiky. Uskutečňují se zde svatební obřady, zlaté svatby, vítání občánků, loučení se žáky 9. tříd ZŠ a další akce (např. předávání nejruznějších ocenění, konání koncertů, setkávání se se zasloužilými občany města či významnými celebritami).¹²⁹ Kromě síně v budově staré radnice se ve Voticích nově nachází také multifunkční centrum, které bylo slavnostně otevřeno v říjnu 2015. Centrum slouží jako zázemí pro pořádání různých akcí (např. tematické přednášky, výroční zasedání spolků, vzdělávací akce nebo divadla pro děti či dospělí) pro obyvatele Votic, ale i celého spádového regionu. V budově se nachází sál s kapacitou 144 návštěvníků a klubovnou pro místní spolky.¹³⁰

¹²⁸ Vlastivědný klub Votice. Votice, 2014.

¹²⁹ Obřadní síň Městského úřadu ve Voticích [online]. Město Votice, 2007 [cit. 2015-10-25]. Dostupné z: <http://www.mesto-votice.cz/informace-z-matriky/d-36796/p1=15613>

¹³⁰ MĚSTO VOTICE OZNAMUJE ZAHÁJENÍ PROJEKTU „MULTIFUNKČNÍ CENTRUM VOTICE“ [online]. Město Votice, 2015 [cit. 2015-10-25]. Dostupné z: <http://www.mesto-votice.cz/mesto-votice-oznamuje-zahajeni-projektu-multifunkcni-centrum-votice/d-42738>

4. Ubytování na principu konceptu zážitku pobytu v klášteře

Za zajímavý návrh považuji přeměnu místností v patře na pokoje sloužící k ubytování turistů, které měly nabízet zážitkový pobyt v klášteře, jenž by rekreantům přiblížil život mnichů. Toto využití by mělo, dle mého názoru, potenciál stát se turistickým lákadlem. Zřizovatelem ubytování se mělo stát město Votice a provozovatelem nově zřízená specializovaná organizace. Návrh počítal i s tím, že by se uvažovalo o pronájmu. Tento projekt se však nakonec neuskutečnil.

Možnost nabídky ubytování v klášteře není na našem území časté, ale přesto se najdou kláštery, které ubytování nabízejí - jako např. klášter Broumov, klášter Osek nebo klášter dominikánů v Praze.

5. Kavárna s občerstvením

Kavárna s jednoduchým občerstvením se měla stát pouhou doplňkovou aktivitou. Jejím zřizovatelem mělo být město Votice a provozovatelem se měl stát soukromý nájemce vybraný na základě výběrového zřízení.

Tento projekt se zatím také neuskutečnil. V současné době se ve Voticích nachází 2 kavárny s občerstvením a dále 6 restauračních zařízení. Obě dvě kavárny se nachází přímo v centru města. Na druhou stranu kavárna, která by byla umístěna přímo v klášteře, by mohla lákat návštěvníky díky své atraktivní poloze.

6. Odpočinková zahrada v rajském dvoře

Při vypracování předběžných návrhů se nezapomnělo ani na vybudování odpočinkové zahrady v rajském dvoře, která měla vzniknout po odstranění nevhodných přístaveb. Vybudování místa pro odpočinek v blízkosti centra by jistě vedlo k zatraktivnění města a ke zlepšení životních podmínek obyvatel. Tento návrh sice ještě nebyl uskutečněn, ale v blízké budoucnosti se s ním počítá.

7. Dům pro seniory

Dalším neuskutečněním projektem je využití kláštera jako domova pro seniory. Takováto stavba by sice byla značně investičně náročná, ale s ohledem na to, že populace neustále stárne, by bylo takovéto využití ekonomicky návratné.

Město Votice v současné době disponuje dvěma domovy s pečovatelskou službou. První se nachází přímo naproti klášteru v Husově ulici, druhý je pak umístěn v Pražské ulici -

naproti základní škole. V současné době nabídka bytů stačí, tudíž zřízení nových bytů by bylo zatím zbytečné.

8. Adaptace pro tzv. městské startovací byty

Tento projekt počítal s vyčleněním části kláštera (především prostorů patra) na výstavbu bytů pro mladé rodiny. Ovšem nemělo se jednat o bydlení pro sociálně vyloučené občany. Tento projekt se nakonec neuskutečnil.

Město Votice v současné době nabízí mladým rodinám 16 startovacích bytů a to v domě čp. 872 a čp. 875.

9. Adaptace na městské byty střední kategorie

Posledním předběžným návrhem bylo využití kláštera pro účely městských bytů střední kategorie, které by si od města pronajímali soukromí uživatelé. Tento projekt se taktéž neuskutečnil.

Město Votice k roku 2015 spravovalo 436 bytů různých kategorií a stáří. Jelikož na jejich opravu jdou velké peníze z rozpočtu města, tak obec uvažuje o prodeji bytů do osobního vlastnictví. Z tohoto důvodu považuji vybudování nových bytů za projekt, který by městu nepomohl.¹³¹

5.4.2. Shrnutí předběžných návrhů

V tabulce č. 10 jsou zobrazeny všechny předběžné projekty využití kláštera. Je zde vidět, že byly zatím alespoň z části zrealizovány tři projekty a to muzeum františkánského řádu v Českých zemích, víceúčelová slavnostní síň a expozice zaměřující se na město Votice. V budoucnosti se počítá i s realizací projektu týkajícího se odpočinkové zahrady v rajském dvoře. Všechny tyto předběžné návrhy využití kláštera se týkají především cestovního ruchu. Využití, které by dle mého názoru městu také pomohlo, je ubytování na principu zážitkového pobytu v klášteře. Tento projekt by mohl přilákat do města turisty, na druhou stranu by byl ale jistě i finančně náročný.

¹³¹ ŠOTKOVÁ, Jitka. Prodej městských bytů ve Voticích. *Jiskra* [online]. 2012 [cit. 2015-10-25]. Dostupné z: <http://www.jiskra-benesov.cz/clanek/prodej-mestskych-bytu-ve-voticich-353>

Tabulka č. 10: Shrnutí předběžných návrhů využití kláštera ve Voticích

PŘEDBĚŽNÉ PROJEKTY	Realizace	Vybavenost před zahájením oprav	Atraktivní pro turisty
Muzeum františkánského řádu v Českých zemích	Ano	Žádná	Ano
Muzeum města Votice a okolí	Zčásti	Dostatečná	Ano
Víceúčelová slavnostní síň sloužící především městu	Ano	Dostatečná	Ne
Ubytování na principu konceptu zážitku pobytu v klášteře	Ne	Žádná	Ano
Kavárna s občerstvením	Ne	Dostatečná	Ano
Odpočinková zahrada v rajském dvoře	V budoucnu	Žádná	Ano
Dům pro seniory	Ne	Dostatečná	Ne
Adaptace pro tzv. městské startovací byty	Ne	Dostatečná	Ne
Adaptace na městské byty střední kategorie	Ne	Dostatečná	Ne

Zdroj: Vlastní tvorba

5.4.3. Současné možnosti využití kláštera

Pro rozhodování o dalším vhodném využití kláštera je na místě využít manažerskou metodu SWOT analýzu, díky které je možné zhodnotit aktuální stav památky a formulovat její směr rozvoje, aktivit a strategických cílů. Tato metoda identifikuje slabé a silné stránky kulturní památky a také příležitosti a hrozby, které jí přináší její okolí. Při identifikaci slabých a silných stránek památky se zkoumá hlavně její vnitřní prostředí. Zkoumá se tu samotná kulturní památka, její fungování či faktory, které zhodnocují i znehodnocují význam památky a jejího využití. Příležitosti a hrozby je nutné včas a správně identifikovat, dostatečně kontrolovat a při jejich změnách pohotově reagovat. Po správném vytvoření SWOT analýzy je nutné komplexně vyhodnotit situaci a poté je možné nalézt vhodné možnosti využití kulturní památky.¹³²

¹³² G.J., Hay a Castilla G. OBJECT-BASED IMAGE ANALYSIS: STRENGTHS, WEAKNESSES, OPPORTUNITIES AND THREATS (SWOT). *The International Archives of the Photogrammetry* [online]. 2006 [cit. 2015-10-30]. Dostupné z: http://www.isprs.org/proceedings/xxxvi/4-c42/Papers/OBIA2006_Hay_Castilla.pdf

SILNÉ STRÁNKY

- Vhodná poloha – blízkost centra
- Dobrá dostupnost
- Potenciál pro kulturní a společenské využití
- Nabídka kulturního vyžití
- Vybudování muzea a galerie v objektu
- Entuziasmus členů občanského sdružení o záchranu kláštera a jeho využití
- Nevyčerpaný potenciál objektu

SLABÉ STRÁNKY

- Nedostatek finančních prostředků
- Omezené prostředky na propagaci
- Nedoopravená část areálu
- Nákladné vytápění v zimních měsících

PŘÍLEŽITOSTI

- Blízkost vyhledávaných turistických objektů (Jemniště, Konopiště, ...)
- Blízkost vyhledávaných sportovních areálů (Skiareál Monínec, Golf Konopiště)
- Rostoucí zájem o poznávací turistiku
- Reklama
- Zvyšování patriotismu místních obyvatel
- Zvyšování kvality ubytovacích zařízení
- Zvyšování kvality stravovacích zařízení
- Spolupráce s okolními obcemi a kulturními památkami při tvorbě programů poznávacího cestovního ruchu (společná propagace v rámci regionu, mikroregionu)
- Zlepšení spolupráce s podnikatelskými subjekty
- Dostupnost turistických a cyklistických stezek
- Vyhovující vlakové a autobusové spojení

HROZBY

- Nezájem ze strany místních obyvatel a turistů

- Nedostatečně rozvinutý turistický průmysl
- Konkurence ostatních regionů v nabídce cestovního ruchu a kulturních akcí
- Odchod mladých a vzdělaných obyvatel
- Nedostatečná propagace
- Nízká spolupráce subjektů podnikajících v cestovním ruchu
- Absence tradičních suvenýrů
- Absence národně významné památky

V návaznosti na provedenou SWOT analýzu je možné zhodnotit následující navrhované možnosti využití kláštera, které budou rozvíjet kulturní, historický, umělecký i estetický potenciál kláštera takovým způsobem, jenž bude co nejvíce ekonomicky soběstačný.

Za nejdůležitější stimulatory rozvoje kláštera lze považovat rostoucí zájem o poznávací turistiku u občanů, vhodné dopravní napojení a také společná propagace v rámci mikroregionu a regionu. Naopak úspěch památky může ohrozit nedostatečná propagace i nezájem místních občanů a turistů. S přihlédnutím na silné/slabé stránky a na příležitosti/hrozby lze sestavit několik scénářů využití památky, které vycházejí jednak ze SWOT analýzy a jednak z předběžných návrhů.

SCÉNÁŘ 1: Muzeum + galerie

Tento první scénář využití klášterního areálu je již vlastně uskutečněn. V klášteře se v současné době již nachází Galerie sv. Františka s velkoplošnými plátny a nově je zde také umístěná expozice JANKOW 1645, která je věnovaná dětem a regionu. Expozice JANKOW 1645 byla otevřena na podzim 2015. V klášteře je umístěna i výstava osobností, které se zapsaly do dějin města, a expozice z historie města, františkánů a františkánského kláštera. V současné době ještě není přesně stanoven provoz nově otevřené části kláštera. Rozhodnout o provozu musí majitel tohoto objektu, který by se měl ohlížet na to, aby klášter mohl skutečně sloužit veřejnosti. Dá se ovšem předpokládat, že provozní doba bude v zimních měsících omezena, jelikož vytopení kláštera je finančně nákladné. Galerie sv. Františka byla pro její návštěvníky zatím otevřena většinou po předchozí domluvě s občanským sdružením Za záchranu kláštera sv. Františka z Assisi. Jelikož v současné době se teprve čeká na vyjádření ohledně podané dotace, tak je tento scénář pro klášter zatím nejreálnější.

SCÉNÁŘ 2: Muzeum + galerie + místo pro svatební obřady

V blízké budoucnosti se plánuje upravit rajský dvůr, který je obklopen ze všech stran klášteřem. Po jeho úpravě by se následně mohl stát místem setkávání a odpočinku všech generací. Jednou ze zamýšlených akcí pořádaných na tomto místě jsou svatební obřady. Pro zmiňovaný účel je rajský dvůr ideální, jelikož po jeho úpravě se stane díky své poloze a vzhledu pro svatby atraktivním místem. Obřady se tak budou moci konat na místě, které sice leží přímo ve městě, ale i tak je tam soukromí. V současné době probíhají svatební obřady ve slavnostní síni staré radnice. Tato síň je sice ve velmi dobrém stavu, ale neuspokojuje poptávku po svatbách konaných pod širým nebem. Tudíž je velká šance, že rajský dvůr bude v budoucnu u svatebčanů velmi oblíbený.

V rajském dvoře by se kromě svateb mohly konat i různé koncerty či semináře. Rajský dvůr představuje atraktivní prostor pro konání takovýchto akcí právě díky své blízkosti centra města a také díky tomu, že ho obklopuje ze čtyř stran klášter, což zajišťuje dokonalé soukromí. A právě takovéto místo ve Voticích momentálně chybí.

SCÉNÁŘ 3: Muzeum + galerie + místo pro svatební obřady + kavárna

V pořadí třetí scénář se týká zřízení kavárny v klášteře. Jelikož současná orientace kláštera je na kulturu a turistiku, tak případná kavárna by se sem jistě hodila. Vzniklo by díky ní místo, kde by si návštěvníci kláštera mohli odpočinout, což by následně jistě zvýšilo i atraktivitu památkového objektu. Pokud by navíc kavárna měla dobré jméno, tak by se teoreticky mohlo stát, že by díky ní vzrostla návštěvnost kláštera.

Hrozbou kavárny v klášteře by se ale mohly stát kavárny a restaurační zařízení, které se již nachází ve Voticích. Další potenciální hrozbou se může stát omezený provoz v klášteře v zimních měsících. Projekt týkající se kavárny by navíc musel řešit vybudování technického zázemí. Proto by byla zapotřebí podrobnější analýza prostředí, finanční analýza a doba návratnosti vložených nákladů, aby se zjistilo, zda kavárna bude výdělečná, přiláká turisty a přispěje k rozvoji města.

U všech zmíněných scénářů využití je nutné zabývat se organizačními otázkami a detaily skutečné realizace. Je zapotřebí konzultovat všechny výrazné zásahy do objektu s pracovníky památkového ústavu. Taktéž je velmi důležitý vhodný výběr firem, které budou jednotlivé projekty zhotovovat a realizovat.

5.4.4. Nabídka akcí

Ve všech předchozích scénářích využití kláštera ve Voticích je zapotřebí podporovat a rozvíjet pořádání pravidelných kulturních a společenských akcí. Kromě stávajících je potřeba pořádat i akce nové, které by pomohly klášteru i městu. Ovšem všechny společenské a kulturní události by se měly k památce chovat za každých okolností s úctou a neměly by ji zatěžovat.

Společenské a kulturní události

V současné době v areálu kláštera probíhají tyto pravidelně se opakující akce: Noc kostelů, Dny evropského dědictví a pouť Porciunkule. První dvě jmenované akce jsou pak spojené s prohlídkou kostela a galerie, koncerty či podáváním zpráv z probíhající rekonstrukce kláštera. Protože se nově otevřela i nedávno opravená část, tak je velmi pravděpodobné, že během příští Noci kostelů a Dnů evropského dědictví se rozšíří prohlídka i do této nové části s expozicemi.

Jelikož v nově opravené části kláštera se nachází zrekonstruovaný sál, tak by se díky němu mohla již nyní rozšířit nabídka akcí. S čímž se i počítá. První koncert (ZUŠ Votice) zde byl dokonce pořádán hned v první den zpřístupnění kláštera veřejnosti. Po upravení rajského dvora by se mohla nabídka akcí v areálu kláštera doplnit výstavami regionálních umělců nebo hudebními koncerty pod širým nebem. Rajský dvůr by hudebním vystoupením dodal honosnost. V klášteře by se taktéž mohly pořádat šňůry koncertů. To samé by se mohlo uspořádat i u výstav, přičemž každá z těchto výstav by byla věnována jinému tématu (např. stravovací návyky františkánů, ukázka jejich prací).

Pořádání všech výše vyjmenovaných kulturních a společenských akcí je závislé na schopnostech, aktivitě a finančních možnostech pořadatelů. Důležitá je jistě i velikost zájmu veřejnosti (počet návštěvníků).

Spolupráce a networking

K příležitostem, které by mohl klášter ve Voticích využít k získání více návštěvníků, se řadí především blízkost kulturních památek a okolních cyklostezek. Mezi zámky, které by mohly do Votic dostat nejvíce turistů, patří Jemniště, Konopiště a Vrchotovy Janovice. Všechny tyto zámky leží poblíž Votic a mají vysokou návštěvnost. Proto je důležité s těmito zámky spolupracovat v rámci vzájemné propagace. Dalším důležitým objektem, který může

přilákat do kláštera návštěvníky, je Sportrelax centrum a skiareál Monínec. Tento areál je otevřený po celý rok a leží jen 15 km od Votic. Navíc auta, která jedou od Prahy či Benešova, musí přes Votice (dokonce přímo kolem kláštera) projíždět. Monínec nabízí samozřejmě i ubytování, tudíž jeho klienti tu pobývají často i několik dnů, díky čemuž mají čas na výlety do okolí. V současné době na webových stránkách Monínce není o klášteře sv. Františka z Assisi zmínka, ačkoliv se zde doporučují zajímavá místa v okolí.

Další podpora návštěvnosti

Mezi další možnosti, jak nalákat návštěvníky, patří např. prodej vlastních suvenýrů. Momentálně město Votice prodává především knihy, pohledy a pexesa týkající se Votic a okolí. Chybí zde ovšem suvenýr, který by se vztahoval přímo ke klášteru sv. Františka z Assisi. Tento nedostatek by mohl být zmírněný prostřednictvím turistické známky, což je kulatá a dřevěná plaketa, na které je vypálené určité místo. Turistické známky jsou suvenýrem a také “potvrzením“, že se dosáhlo daných turisticky atraktivních míst. Každou z těchto známek lze zakoupit jen na místě, ke kterému se vztahuje.¹³³

Ve Voticích se v současné době vydává pouze známka vztahující se k celému městu a také známka Modrá kočka.¹³⁴ Proto vytvoření turistické známky, která by se týkala přímo kláštera, by jistě pomohlo areálu k získání dalších návštěvníků, neboť vášniví sběratelé se často vydávají na výlety i z velké dálky.

5.4.5. Propagace

Jelikož současné využití kulturní památky je zaměřeno především na oblast cestovního ruchu a na pořádání kulturních akcí, tak důležitost kvalitní propagace je velká, neboť kvalitní komunikace s vnějším prostředím může hrát významnou roli v úspěšnosti kulturní památky prosadit se na trhu cestovního ruchu. Důležitá je komunikace nejen se stávajícími návštěvníky, ale i s potenciálními návštěvníky. Protože si město a občanské sdružení Za záchranu kláštera sv. Františka z Assisi ve Voticích hodnotu propagace uvědomuje, tak se snaží informovat o kulturní památce a její nabídce akcí různými způsoby. Bez ohledu na to, zda je propagace placená či neplacená, uvedu oblasti, pomocí kterých může klášter být propagován.

¹³³ Co to jsou Turistické známky? *TURISTICKÉ ZNÁMKY s.r.o.* [online]. [cit. 2015-11-01]. Dostupné z: <http://www.turisticke-znamky.cz/>

¹³⁴ Modrá kočka- penzion a restaurace ve Voticích ležící naproti farnímu kostelu

Místní tisk

Články o činnostech probíhajících v klášteře a pozvánky na akce jsou publikovány především ve Votických novinách, což jsou městské noviny. Dále jsou články týkající se kláštera poměrně často publikovány i v regionálních periodikách: Benešovský deník, Jiskra či Sedlčanské noviny. V novinách s celorepublikovou působností jsou texty o klášteře sice publikovány méně často, ale o to jsou významnější, jelikož se tím dostane klášter do podvědomí širší veřejnosti. Mezi noviny, které o votickém klášteře napsaly, patří: České noviny, iDNES či Rozhlas.cz. Propagace pomocí tisku je výhodná pro město především tím, že není placená. Velkému zájmu médií se klášter těšil na podzim 2015, neboť 28. 10. 2015 došlo k slavnostnímu otevření jeho nově opravené části.

Infocentrum

Informační centrum poskytuje informace a nabízí materiály o klášteře. Ty dodává infocentru vlastník památky a jsou jím hrazeny i náklady na výrobu těchto materiálů. Ve Voticích se nachází informační centrum přímo na náměstí. Další blízká turistická centra jsou např. v Benešově, Vlašimi, Mladé Vožici nebo v Sedlčanech

Informační tabule

Infopanel je vhodný druh propagace, protože upozorňuje na památku a naviguje nejen potencionální návštěvníky památky přímo ve městě, ale i mimo obec náhodně projíždějící. Umístění velkých informačních tabulí je dosti často finančně náročné. Votice mají v současné době umístěnou informační tabuli týkající se kláštera sv. Františka z Assisi přímo před tímto objektem. Což je nedostačující. Město by mělo využít blízkosti mezinárodní silnice a umístit přímo u ní tabuli, která by následně mohla přilákat do města řadu projíždějících návštěvníků.

Tištěné propagační a informační materiály

Jak již bylo uvedeno u infocentra, tak náklady na výrobu informačních materiálů jsou hrazeny městem. K jejich distribuci dochází především pomocí infocenter a akcí, které pořádají jiné subjekty spolupracující v rámci vzájemné propagace.

Televizní vysílání

Televizní reportáž znamená pro památku velkou propagaci, jelikož se tím daný objekt dostane do podvědomí široké veřejnosti. O klášteře sv. Františka z Assisi ve Voticích nebyla v posledních letech natočena žádná samostatná reportáž, ale zato byly natočeny dvě celorepublikově sledované reportáže o Voticích: *Cyklotoulky* a *Toulavá kamera*. Zkoumaný klášter sv. Františka z Assisi v nich byl taktéž zmíněn.

Mikroregion Voticko

V roce 2015 byl založen Mikroregion Voticko, kterému předcházela Mikroregion Džbány. Název Džbány byl odvozen od přírodního parku Džbány-Žebrák. Mikroregion Voticko sdružuje nově 15 obcí v jižní části Středočeského kraje. Mezi tyto obce patří Jankov, Miličín, Neustupov, Olbramovice, Ratměřice, Vojkov, Votice, Vrchotovy Janovice, Zvěstov a nově také Červený Újezd, Heřmaničky, Ješetice, Mezno, Smilkov a Střeziměř. Obec Bystřice z mikroregionu vystoupila po jeho přejmenování.

Území tohoto mikroregionu má vysoký turistický potenciál, protože se tu nachází celá řada kulturních památek, ale i zachovalá příroda s hustými lesy a impozantními výhledy do kraje. Mezi aktivity seskupení patří podpora rozvoje cestovního ruchu, turistiky, kulturně společenských akcí a společná propagace kulturních památek.¹³⁵

MAS Posázaví

Místní akční skupina Posázaví vznikla v rámci Osy IV. Leader PRV a v současné době působí na území 70 obcí. Cílem tohoto uskupení je rozvoj regionu Posázaví. Mezi jeho činnosti patří aktivity prohlubující spolupráci v regionu a zachovávající přírodní a architektonické dědictví v Posázaví. Další činností tohoto uskupení je koordinace aktivit v oblasti cestovního ruchu či zvyšování přitažlivosti regionu jako místa pro život a rekreaci.¹³⁶

¹³⁵ *O mikroregionu* [online]. Mikroregion Džbány [cit. 2015-11-01]. Dostupné z: <http://www.mikroregiondzbany.cz/section.php?id=24>

¹³⁶ Místní akční skupina Posázaví versus Posázaví o.p.s. 2004 - 2015 *Posázaví o.p.s.* [online]. 2014 [cit. 2015-11-01]. Dostupné z: http://leader.posazavi.com/cz/article.asp?article_id=5468

Internet:

- **Vlastní webové stránky** – www.klaster-votice.webnode.cz

Vlastní webová stránka v dnešní době patří k nejdůležitějším informačním a propagačním prvkům. O propagaci kláštera je prostřednictvím webu dobře postaráno, neboť webové stránky kláštera jsou velmi přehledné. Na oficiálních stránkách kláštera sv. Františka z Assisi jsou pravidelně zveřejňovány podrobné a aktuální informace o obnově objektu a plánovaných i uskutečněných akcích. Součástí stránek je také fotogalerie, ve které jsou zaznamenány např. jednotlivé etapy obnovy.

- **Sociální sítě**

Dalším významným prvek současné propagace pomocí internetu jsou sociální sítě. I proto má klášter ve Voticích svou stránku na facebooku. Zde pravidelně zveřejňuje aktuální informace o klášteře. Často se zde také objevují aktuální fotografie a pozvánky na plánované akce.

- **Odkazy na portálech, které jsou zaměřené na regionální turistiku, památky či historii**

Informace o klášteře ve Voticích je možné najít i na mnohých turistických internetových portálech jako např. Turistika.cz, Historickasidla.cz, Hradycy.cz, Cykloturistika.cz či Ivelo.cz. Bohužel jsou často na těchto webech i několik let neaktualizované, tudíž již nepravdivé, informace.

5.5. Diskuze

Jelikož klášter sv. Františka z Assisi je chráněná kulturní památka ve vlastnictví Votic, tak by jejím hlavním cílem mělo být přispívat k rozvoji obce. Potenciál má dle mého názoru velký, neboť vykazuje značné historické, uměleckohistorické a duchovní hodnoty, díky kterým se může stát lákadlem pro turisty z širokého okolí. Potenciál kláštera je však zapotřebí uchopit a rozvíjet správným směrem. Zároveň je nutné brát v úvahu příležitosti a hrozby okolního prostředí, umocnit pozitiva a eliminovat negativa. Velkou příležitostí pro klášter je především blízkost vyhledávaných turistických a sportovních objektů (Jemniště, Konopiště, Areál Monínek), a proto je potřeba s těmito objekty neustále spolupracovat v otázkách vzájemné propagace. Dále bych zde chtěla upozornit na dobrou polohu města, jelikož přímo kolem obce vede mezinárodní silnice. Je tedy nezbytné i této výhody využít, jelikož se tím dá získat velký počet návštěvníků, kteří kolem obce zatím jen projíždí. Město by tedy mělo umístit v dostatečné vzdálenosti vábivou informační tabuli či tabule, které by přesvědčily projíždějící o atraktivitě kláštera.

V rámci mé diplomové práce bylo zapotřebí vytvořit SWOT analýzu, díky čemuž mohly být navrženy možné vize budoucího využití kláštera, které by pro město byly přínosné. Tyto vize byly navrženy od méně náročných až po nejnáročnější. Momentálně se domnívám, že městu nejvíce pomůže v rozvoji, pokud bude v objektu kláštera umístěno muzeum, galerie a rajská zahrada, která bude využívána pro nejrůznější akce. Nemyslím si, že je nyní efektivní, aby v klášteře byla kavárna, která byla součástí třetího scénáře, neboť se ještě neví, zda turisté o tuto památku budou mít vůbec zájem. Zájem prověří až následující léta. Pokud by byla kavárna vybudována v klášteře nyní, tak by se také mohlo stát to, že kvůli malému zájmu o klášter by do ní nikdo nechodil, díky čemuž by prodělávala. Momentálně tedy považuji za nejdůležitější, aby se obec zaměřila na propagaci kláštera. Teprve až se stane klášter u turistů vyhledávaným cílem, tak je možné zabývat se otázkou umístění kavárny či jiného stravovacího zařízení. Nejprve je také zapotřebí doopravit zbývající křídlo kláštera.

Momentálně na zkoumaném objektu neprobíhají žádné stavební práce, neboť se čeká na výsledky dotačního řízení, které budou známy na jaře 2016. Jelikož je klášter ve vlastnictví města, tak by sice mohla být potřebná oprava financovaná jen obcí, ale náklady vynaložené na opravu by představovaly pro městskou kasu velikou zátěž. V budoucnu je potřeba opravit především západní křídlo, které je ve špatném stavu. Nutnost opravy tohoto křídla je umocněna i jeho polohou. Západní křídlo je lidem bohužel nejvíce na očích, a tudíž jeho

špatný stav může dokonce odradit případné potencionální návštěvníky. Proto je jeho oprava velmi nutná.

Pokud se městu podaří opravit celý areál a přilákat dostatečný počet turistů, tak to bude mít pro Votice velice pozitivní dopad. Turisticky oblíbená obec se stane atraktivní i pro podnikatele v cestovním ruchu, díky čemuž může přibýt v obci např. počet restauračních či ubytovacích zařízení, což následně povede ke zvýšení kvality těchto služeb. Díky oblíbenosti obce může dojít také k přistěhování nových obyvatel a může se zčásti zabránit i tomu, aby odcházeli mladí a vzdělaní lidé. Pakliže se obci bude díky klášteru dařit v cestovním ruchu, tak to povede k růstu počtu kulturních akcí. Což následně přiláká do města zase nové návštěvníky.

Na druhou stranu, pokud klášter nedokáže přilákat návštěvníky, tak se stane velkou zátěží pro město. Obec bude muset neustále vydávat finance na jeho údržbu, což může v důsledku vést i k nespokojenosti místních obyvatel. Pokud by se však obec rozhodla přestat financovat klášter, tak se místním stejně nezavděčí, jelikož by se jim jistě nelíbilo, že nechává jejich kulturní památku postupně chátrat.

Závěr

Cílem mé diplomové práce bylo zhodnocení možností řešení obnovy a využití nemovitých památek. Pozornost byla soustředěna na kulturní památky regionálního významu. Na základě teoretických informací jsem veškeré získané znalosti a data uvedla do souvislosti s vybranou kulturní památkou, kterou byl klášter sv. Františka z Assisi ve Voticích.

Kulturní objekty je možné využít nekomerčně i komerčně. Komerční využití památky se může rozdělit na využití v cestovním ruchu a na rezidenční užití. Kulturní objekt nemusí sloužit pouze jako atraktivita (primární nabídka), ale může být využit i jako infrastruktura (sekundární nabídka). S užitím kulturní nemovité památky v cestovním ruchu je úzce spojen regionální rozvoj. Což je i případ kláštera sv. Františka z Assisi ve Voticích, který by měl městu pomoci především v cestovním ruchu, díky čemuž by následně mohlo dojít k rozvoji města i regionu. V diplomové práci jsem svou pozornost zaměřila i na získávání financí na záchranu a opravu kulturních památek. Prostředky na údržbu a rekonstrukci kulturních staveb lze čerpat ze státního rozpočtu, z rozpočtů územně-samosprávních celků a ze zahraničních zdrojů. Důležitým zdrojem jsou příjmy ze sbírek a z ekonomického využití objektu. Jelikož se případová studie týká sakrální kulturní památky, tak zde není možná ekonomizace bez přihlédnutí k charakteru objektu.

Zhodnocení možností řešení obnovy a využití kláštera sv. Františka z Assisi bylo provedeno v praktické části diplomové práce. Vyhodnotila jsem všechny předběžné návrhy využití projektu, které připadaly v úvahu. Díky tomu jsem následně zjistila, že objekt bude nejvíce přínosný, pokud bude využitý v oblasti cestovního ruchu, jelikož právě v této oblasti mělo město před zahájením oprav největší nedostatky. Obec neměla žádný kulturní objekt, který by dokázal přilákat do Votic větší počet turistů. Pro využití kláštera v oblasti cestovního ruchu se nakonec rozhodlo i vedení města. Jelikož klášter sv. Františka momentálně ještě není zcela opraven a využíván, tak jsem navrhla za pomoci SWOT analýzy několik možných vizí budoucího využití kláštera, které by pro město byly co nejvíce přínosné. Tyto vize byly navrhnuté od méně náročných až po nejnáročnější. Všechny scénáře počítají s využitím kláštera v cestovním ruchu. Z těchto scénářů považuji za nejefektivnější ten, který do objektu kláštera umísťuje muzeum, galerii a rajskou zahradu, která bude využívána pro nejrůznější akce. Nemyslím si, že je nyní efektivní do kláštera umísťovat kavárnu, která byla součástí třetího scénáře, neboť se ještě neví, zda turisté o tuto památku budou mít vůbec zájem.

V diplomové práci jsem také ukázala na důležitost propagace, neboť kvalitní komunikace s vnějším prostředím hraje významnou roli v úspěšnosti kulturní památky

prosadit se na trhu cestovního ruchu. Managementu kláštera bych doporučila, aby svou pozornost soustředil hlavně na marketing prováděný na internetu, jelikož toto medium neustále nabývá na významu, a proto by se neměl podceňovat jeho potenciál. Vlastní webové stránky a sociální síť kláštera ve Voticích je spravovaná velmi dobře, jediné slabé místo vidím v internetových portálech, které jsou zaměřené na regionální turistiku, památky či historii. Mnohé z těchto internetových portálů obsahují již nepravdivé informace a na dalších významných portálech se dokonce informace o klášteře nevyskytuje vůbec.

Jelikož zkoumaný klášter je v současné době v majetku města, tak jsem ve své práci také ukázala na hlavní důvod, který vede obce k tomu, aby si odkoupily kulturní nemovitou památku. Výzkum jsem provedla na čtyřech památkách (klášter ve Voticích, klášter v Hostinném, zámek v Holešově a zámek v Moravském Krumlově) a dospěla jsem k závěru, že hlavní důvod, který vede obce k odkoupení objektů, je zvýšení místního cestovního ruchu. Toho chtějí dosáhnout opravením památky. Obce se navíc obávají toho, že by si objekt mohl odkoupit vlastník, díky kterému by mohla být památka využita nesprávným způsobem nebo by chátrala.

Kvůli tomu, že momentálně není opraven ještě celý klášter, tak je možné navázat na tuto diplomovou práci po celkovém obnovení kláštera a zhodnotit konečnou fázi. Též by bylo dobré zanalyzovat, zda otevření opraveného kláštera mělo za následek zvýšení množství turistů ve městě a zda díky tomu vzrostly tržby např. restauracím, penzionům.

Na závěr této práce bych chtěla ještě upozornit na to, že ačkoliv se má případová studie zabývala sakrální kulturní památkou, tak problémy s nalezením vhodného využití a se zajištěním potřebných finančních prostředků na údržbu a obnovu objektu má napříč spektrem většina kulturních památek.

Přílohy:

Příloha č. 1 – Fotografie

Obrázek č. 1: Exteriér kláštera v roce 2010

Obrázek č. 2: Exteriér kláštera v roce 2010

Obrázek č. 3: Rajský dvůr v roce 2010

Obrázek č. 4: Exteriér kláštera v roce 2015

Obrázek č. 5: Exteriér kláštera v roce 2015

Obrázek č. 6: Rájský dvůr v roce 2015

Obrázek č. 7: Expozice JANKOW 1645

Obrázek č. 8: Mnišská cela

Obrázek č. 9: Galerie sv. Františka Votice

Obrázek č. 10: Svatý Ivan pro Votice
(před restaurováním)

Obrázek č. 11: Vidění sv. Františka
z Assisi (před restaurováním)

Obrázek č. 12: Sv. Markéta z Cortony (před restaurováním)

Obrázek č. 13: Klášter v Hostinném před opravou

Obrázek č. 14: Klášter v Hostinném po opravě

Obrázek č. 15: Zámek v Holešově

Obrázek č. 16: Zámek v Moravském Krumlově

Příloha č. 2 – Řízený rozhovor se zastupitelkou města Votice a členkou občanského sdružení Za záchranu kláštera sv. Františka z Assisi Janou Zelenkovou

Otázka č. 1 - Jak se bude financovat provoz (počítá se s provozem ztrátovým/ziskovým)?

Provoz bude financován z rozpočtu města. Ziskovost objektu se teprve ukáže, ale zpočátku se s ní nepočítá.

Otázka č. 2 - Jak se uvažuje o marketingu objektu? Jakým způsobem se obyvatelé, turisté dozvědí o galerii, muzeu v klášteře? (Reklama)

Propagace v tisku, na sociálních sítích, v materiálech MKC Votice

Otázka č. 3 - Jaké vidíte přínosy pro město v opraveném klášteře Vy osobně?

Město Votice koupí kláštera zachránilo historický objekt, který stojí ve středu města a je jednou z mála památek, které může město turistům nabídnout (Boží hrob, židovský hřbitov). Vzhledem k tomu, že Provincie bratří františkánů byla nucena nabídnout objekt k prodeji, hrozilo reálné nebezpečí, že klášter bude odkoupen nevhodným kupcem stejně jako „Zámeček“, který dlouhodobě chátrá. Klášter kromě expozic by měl v budoucnu poskytnout také prostory pro Vlastivědný klub, měl by být místem svatebních obřadů, na pozemcích, které ho obklopují, bude vytvořen prostor pro setkávání a odpočinek všech generací ...

Seznam tabulek

Tabulka č. 1 – Srovnání základních ukazatelů zkoumaných měst

Tabulka č. 2 – Zhodnocení převodů památek do vlastnictví obcí

Tabulka č. 3 – Finanční částky a počet podpořených objektů v roce 2013 a 2014 z MK

Tabulka č. 4 – Náklady na opravu kaple Panny Marie klášterního kostela

Tabulka č. 5 – Náklady na projekt Galerie sv. Františka

Tabulka č. 6 – Náklady na restaurování sochy Svatý Ivan pro Votice

Tabulka č. 7 – Náklady na zrestaurování obrazu Vidění sv. Františka z Assisi

Tabulka č. 8 – Náklady na projekt Votický klášter ožívá!

Tabulka č. 9 – Porovnání jednotlivých projektů

Tabulka č. 10 – Shrnutí předběžných návrhů využití kláštera ve Voticích

Seznam prostudované a použité literatury

Odborná literatura:

1. ALLEN, Douglas W. Order in the church: A property rights approach. *Journal of Economic Behavior and Organization*. 1995, (27): 97-107
2. BINEK, Jan. *Synergie ve venkovském prostoru: aktéři a nástroje rozvoje venkova*. Vyd. 1. Brno: GaREP, 2009, 94 s. ISBN 978-80-904308-0-8.
3. Dvořák Max, *Katechismus památkové péče*; 2. vyd. Praha: Národní památkový ústav, 2004, 195 s. ISBN 80-86254-55-X
4. FRIČ. P. *Neziskové organizace a ovlivňování veřejné politiky*. 1. vyd. Praha: AGNES, 2000. Gabal Analysis & Consulting.- Centrum pro komunitní práci. *Neziskovky a regionální rozvoj. Spolupráce NNO a veřejné správy při tvorbě strategických dokumentů*. 165 s
5. G.J., Hay a Castilla G. OBJECT-BASED IMAGE ANALYSIS: STRENGTHS, WEAKNESSES, OPPORTUNITIES AND THREATS (SWOT). *The International Archives of the Photogrammetry* [online]. 2006
6. HABART, Čeněk. *Sedlčansko, Sedlecko a Voticko: popis a dějiny krajiny mezi stříbropěnnou Vltavou a památným Blaníkem a vyličení života jejího lidu*. 2. vyd. Praha: Pražská edice, 1998, 3 sv. ISBN 80-901509-6-9.
7. HEŘMANOVÁ, E., PATOČKA, J. *Lokální regionální kultura v České republice*. Praha: ASPI, 2008, 200 s. ISBN 978-80-7357-347-8
8. KESNER, Ladislav. *Marketing a management muzeí a památek*. 1. vyd. Praha: Grada, 2005, 304 s. Expert (Grada). ISBN 80-247-1104-4
9. KIRÁLOVÁ, Alžbeta. *Marketing: destinace cestovního ruchu*. Vyd. 1. Praha: Ekopress, 2003. 173 s. ISBN 80-86119-56-4.
10. MACHÁČEK, Jaroslav. *Ekonomické souvislosti využívání kulturně historických lokalit*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2004. 121 s. ISBN 80-245-0756-0.
11. PAVLOVSKÝ, Pavel. *Vyprávění o Voticích*. Praha: Maroli, 2000, 299 s., [16] s. barev. obr. příl. ISBN 80-902513-9-0.
12. PEK, Tomáš. *Stavební památky: specifika přípravy a financování jejich obnovy, údržby a provozu*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2009, 214 s. ISBN 978-80-7357-462-8.

13. SOLAŘ, Jaroslav. *Poruchy a rekonstrukce zděných staveb*. 1. vyd. Praha: Grada, 2008, 192 s. Stavitel. ISBN 978-80-247-2672-4.
14. VLČEK, V. Perzekuce mužských řádů a kongregací komunistickým režimem 1948-1964. 1. vyd. Olomouc: Matice cyrilometodějská s.r.o., 2004. ISBN 80-7266-179-5.
15. VOJTOVÁ, Lea. *Ochrana a regenerace kulturních hodnot v území*. 1. vydání. Brno: MU-ESF, 2006. 206 s. ISBN 80-210-4165-X.
16. World Commission on Environment and Development. *Our Common Future*. Oxford, Oxford University Press, 1987, str. 43
17. ZÍDEK, Martin (2008). Právní úprava památkové péče. In Czumalo, Vladimír (ed.) *Péče o architektonické dědictví – sborník prací I.díl*. Praha: Idea servis, s. 145-160

Legislativa:

18. Zákon č.20/1987 Sb., o státní památkové péči v platném znění.
19. Zákon č. 71/1994 Sb., o prodeji a vývozu předmětů kulturní hodnoty, v platném znění
20. Zákon č. 101/2001 Sb., o navrácení nezákonně vyvezených kulturních statků, v platném znění
21. Zákon č. 320/1992 Sb. o Státním fondu kultury České republiky
22. Zákon č. 338/1991 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 298/1990 Sb., o úpravě některých majetkových vztahů řeholních řádů a kongregací a arcibiskupství olomouckého

Internetové a ostatní zdroje:

23. *Aid to the church in need* [online]. [cit. 2015-06-14]. Dostupné z: http://www.churchinneed.org/site/PageServer?pagename=AU_Financials
24. *Budoucnost zámku v Moravském Krumlově* [online]. Česká televize, 2015 [cit. 2015-09-16]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10122427178-udalosti-v-regionech-brno/315281381990707-udalosti-v-regionech/>
25. BLAŽKOVÁ, Marie. Církevní památky vyžadují zvláštní péči. *Hospodářské noviny* [online]. 2006 [cit. 2015-12-06]. Dostupné z: <http://ihned.cz/c1-19909070-cirkevni-pamatky-vyzaduji-zvlastni-peci>
26. BROULÍK, Petr. *Hostinné se pyšní nově opraveným klášterem. Práce vyšly na 50 milionů* [online]. iDNES.cz, 2012 [cit. 2015-10-28]. Dostupné z:

- http://hradec.idnes.cz/hostinne-se-pysni-nove-opravenym-klasterem-prace-vysly-na-50-milionu-1gw-/hradec-zpravy.aspx?c=A120224_145145_hradec-zpravy_mav
27. Církevní restituce. *Aktuálně.cz* [online]. 2012 [cit. 2015-06-14]. Dostupné z: <http://www.aktualne.cz/wiki/politika/cirkevni-restituce/r~i:wiki:2875/>
28. Co to jsou Turistické známky? *TURISTICKÉ ZNÁMKY s.r.o.* [online]. [cit. 2015-11-01]. Dostupné z: <http://www.turisticke-znamky.cz/>
29. DANDA, Oldřich. Církevní majetek byl pro restituce výrazně nadhodnocen, potvrdili statistici. *Právo* [online]. 2015 [cit. 2015-07-05]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/domaci/368668-cirkevni-majetek-byl-pro-restituce-vyrazne-nadhodnocen-potvrdili-statistici.html>
30. *Dotační programy Ministerstva kultury a jejich vyhodnocení* [online]. Praha: Ministerstvo kultury [cit. 2015-06-14]. Dostupné z: <http://www.mkcr.cz/cz/kulturni-dedictvi/pamatkovy-fond/dotacni-programy/dotacni-programy-mk-18061/>
31. *DOTAČNÍ PŘÍLEŽITOSTI Z EHP A NORSKÝCH FONDŮ v období 2014 – 2019* [online]. Brno: B&P Research s.r.o. [cit. 2015-10-12]. Dostupné z: <http://www.bpresearch.eu/wp-content/uploads/Dota%C4%8Dn%C3%ADp%C5%99%C3%ADle%C5%BEitosti-z-EHP-A-NORSK%C3%9DCH-FOND%C5%AE-v-obdob%C3%AD-2014-2019.pdf>
32. Evropské strukturální a investiční fondy (programové období 2014 – 2020) [online]. Ministerstvo kultury, 2015 [cit. 2015-10-25]. Dostupné z: <http://www.mkcr.cz/cz/op-lzz/strukturalni-fondy-eu-19995>
33. *Financování obnovy kulturních památek* [online]. Středočeský kraj, 2015 [cit. 2015-10-25]. Dostupné z: <https://www.kr-stredocesky.cz/web/kultura/financovani-obnovy-kulturnich-pamatek>
34. Fiche 4 - Ctíme svou minulost [online]. Posázaví o.p.s. [cit. 2015-10-25]. Dostupné z: http://leader.posazavi.com/cz/area.asp?place_id=
35. *Galerie sv. Františka Votice* [online]. kapro [cit. 2015-10-29]. Dostupné z: <http://www.katalogprojektu.eu/projectList/projectDetail.aspx?id=382>
36. HISTORIE. [online]. Františkánský klášter Hostinné [cit. 2015-09-16]. Dostupné z: <http://www.klasterhostinne.cz/historie>
37. *Informace o nás* [online]. [cit. 2015-05-01]. Dostupné z: <http://klaster-votice.webnode.cz/o-nas/>

38. *Integrovaný operační program pro období 2007 - 2013* [online]. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2011 [cit. 2015-10-25]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/dfbf033f-0d4d-4781-bdb6-322dcc1857e4/Programovy-dokument-verze-platna-od-21-12-2011.pdf?ext=.pdf>
39. *Jak církve k majetku přišly* [online]. ČT24, 2012 [cit. 2015-05-02]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/exkluzivne-na-ct24/historie-cs/173136-jak-cirkve-k-majetku-prisly/>
40. JERIE, Ladislav. *Opravit v šibeničním termínu se podařilo část kláštera* [online]. Benešovský deník, 2015 [cit. 2015-10-18]. Dostupné z: http://benesovsky.denik.cz/zpravy_region/laj-opravit-v-sibenicnim-terminu-se-podarilo-cast-klastera-20150731.html
41. JERIE, Ladislav. První návštěvníci opravený votický klášter zcela zahltili. *Benešovský deník* [online]. [cit. 2015-10-30]. Dostupné z: http://benesovsky.denik.cz/kultura_region/laj-prvni-navstevnici-opraveny-voticky-klaster-zcela-zahltili-20151029.html
42. KALNÝ, Mojmír. *STRUČNÝ PŘEHLED OSUDŮ ČESKÉ CÍRKVE VE 2. TISÍCILETÍ SE ZVLÁŠTNÍM ZŘETELEM KE VZTAHU STÁTU K CÍRKVI A K SYSTÉMU FINANCOVÁNÍ CÍRKVE* [online]. [cit. 2015-10-21]. Dostupné z: <http://www.klastervyssibrod.cz/d/Historie-cirkevniho-majetku.pdf>
43. *KDO JSOU BRATŘI FRANTIŠKÁNI?* [online]. [cit. 2015-09-13]. Dostupné z: <http://www.frantiskanskemisie.cz/texty/detail/kdo-jsou-bratri-frantiskani/>
44. *Klášter sv. Františka z Assisi* [online]. Občanské sdružení Za záchranu kláštera sv. Františka z Assisi ve Voticích [cit. 2015-10-18]. Dostupné z: <http://klaster-votice.webnode.cz/dotace/>
45. *Koncepce podpory památkové péče ve Středočeském kraji na období 2014-2016*. Odbor kultury a památkové péče Krajského úřadu Středočeského kraje, 2013.
46. *Kreativní Evropa 2014-2020* [online]. Institut umění - Divadelní ústav [cit. 2015-10-25]. Dostupné z: <http://www.programculture.cz/cs/kreativni-evropa-2014-2020>
47. KRUBNEROVÁ, Lucie. *Město Votice oznamuje zahájení projektu „Votický klášter ožívá!“* [online]. Město Votice [cit. 2015-04-30]. Dostupné z: http://www.mikroregiondzbany.cz/data_app_downloads/cz/0.pdf
48. LUŽNÝ, Dušan. Náboženská situace v České republice po roce 1989. *Rozhledy* [online]. [cit. 2015-06-14]. Dostupné z:

http://digilib.phil.muni.cz/bitstream/handle/11222.digilib/124855/2_Religio_6-1998-2_10.pdf

49. MARŠÍČEK, Jiří. *Popis a historie objektu* [online]. [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://klaster-votice.webnode.cz/popis-a-historie-objektu/>
50. Město požádá o dotaci na záchranu střechy západního křídla [online]. Občanské sdružení Za záchranu kláštera sv. Františka z Assisi ve Voticích, 2015 [cit. 2015-10-25]. Dostupné z: <http://klaster-votice.webnode.cz/news/mesto-pozada-o-dotaci-na-zachranu-strechy-zapadniho-kridla/>
51. MĚSTO VOTICE OZNAMUJE ZAHÁJENÍ PROJEKTU „MULTIFUNKČNÍ CENTRUM VOTICE“ [online]. Město Votice, 2015 [cit. 2015-10-25]. Dostupné z: <http://www.mesto-votice.cz/mesto-votice-oznamuje-zahajeni-projektu-multifunkcni-centrum-votice/d-42738>
52. Místní akční skupina Posázaví versus Posázaví o.p.s. 2004 - 2015 *Posázaví o.p.s.* [online]. 2014 [cit. 2015-11-01]. Dostupné z: http://leader.posazavi.com/cz/article.asp?article_id=5468
53. *Moravský Krumlov koupí zámek za 15 miliónů* [online]. Novinky.cz, 2015 [cit. 2015-09-16]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/kultura/374447-moravsky-krumlov-koupi-zamek-za-15-milionu.html>
54. Nakládání s památkovým fondem. Ministerstvo kultury. Dostupné také z: <http://www.mkcr.cz/cz/kulturni-dedictvi/pamatkovy-fond/odbor-pamatkove-pece/nakladani-s-pamatkovym-fondem-18034/>
55. NEČAS, Michal. *Obnova a nové využití kulturní památky v soukromém vlastnictví* [online]. Brno, 2010 [cit. 2015-09-22]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/109075/ff_m/diplomova_prace_-_text.txt. Magisterská diplomová práce. Masarykova univerzita.
56. NĚMEC, . *Do Hostinného se vrátila historická paměť* [online]. Františkánský klášter Hostinné, 2012 [cit. 2015-09-16]. Dostupné z: <http://www.kralovedvorsko.cz/cs/fotogalerie/do-hostinneho-se-vratila-historicka-pamet>
57. Občanské sdružení Za záchranu kláštera sv. Františka z Assisi ve Voticích. *PROPAMÁTKY* [online]. [cit. 2015-09-13]. Dostupné z: <http://www.propamatky.info/cs/katalog-sluzeb/stredocesky-kraj/neziskovy-sektor/obcanske-sdruzeni-za-zachranu-klastera-sv-/1095/>
58. Občanské sdružení „Za záchranu kláštera sv. Františka z Assisi ve Voticích“ vyhlašuje VEŘEJNOU SBÍRKU. *Votické noviny*. 2011, **11**(23).

59. Obřadní síň Městského úřadu ve Voticích [online]. Město Votice, 2007 [cit. 2015-10-25]. Dostupné z: <http://www.mesto-votice.cz/informace-z-matriky/d-36796/p1=15613>
60. *O holešovském zámku* [online]. Zámek Holešov, 2012 [cit. 2015-09-16]. Dostupné z: <http://www.zamekholesov.cz/>
61. *O mikroregionu* [online]. Mikroregion Džbány [cit. 2015-11-01]. Dostupné z: <http://www.mikroregiondzbany.cz/section.php?id=24>
62. *O nadaci* [online]. Nadace Občanského fóra [cit. 2015-10-25]. Dostupné z: <http://www.nadaceof.cz/o-nadaci#poslani-nadace>
63. *Oprava kaple klášterního kostela sv. Františka z Assisi* [online]. kapro [cit. 2015-10-29]. Dostupné z: <http://www.katalogprojektu.eu/projectList/projectDetail.aspx?id=23>
64. *Památky a zajímavá místa* [online]. CzechIndex [cit. 2015-09-16]. Dostupné z: <http://www.czechindex.cz/kralovehradecky-kraj/trutnov/hostinne/>
65. *Památky města Moravský Krumlov* [online]. Moravský Krumlov [cit. 2015-09-16]. Dostupné z: <http://www.mkrumlov.cz/pamatky-mesta.html>
66. PATOČKA, Jiří. *Revitalizace a ekonomické využití památek* [online]. 2006 [cit. 2015-10-23]. Dostupné z: <http://www.culturenet.cz/aktuality/jiri-patocka-revitalizace-a-ekonomicke-vyuziti-pamatek/n:3657/>
67. *Program rozvoje územního obvodu Středočeského kraje 2014-2020* [online]. Středočeský kraj [cit. 2015-07-13]. Dostupné z: <https://www.kr-stredocesky.cz/documents/20541/155976/PRK+SK+2014-2020.pdf/6b847e48-b09b-486f-b262-1d42e132124e>
68. *Předběžné náměty na využití areálu bývalého františkánského kláštera u kostel sv. Františka ve Voticích*. Památky pro život, 2010.
69. *Příručka vlastníka kulturní památky* [online]. Praha: NPÚ [cit. 2015-06-14]. Dostupné z: <http://www.npu.cz/download/1108734974/prirvlpam.pdf>
70. *Raně barokní zámek v Holešově* [online]. Holešov jinýma očima [cit. 2015-09-16]. Dostupné z: <http://holesov.jinak.cz/history.php?history=zamek>
71. *Regionální operační programy* [online]. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR [cit. 2015-10-25]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programove-obdobi-2007-2013/Programy-2007-2013/Regionalni-operacni-programy>
72. *Rekonstrukce kláštera sv. Františka z Assisi ve Voticích - studie*. TERRY JANE.
73. SEIFERT, Rudolf. *Trochu historie z procesu koupi zámku městem* [online]. herold, 2015 [cit. 2015-09-16]. Dostupné z: http://naveena.jupiter.savvy.cz/wp-content/uploads/2015/01/Herold-brezen_2015.pdf

74. SPÁLENKOVÁ, Jana. Na svatého Františka můžete přispět i Vy!. *Votické noviny* [online]. 2013, roč. 23, č. 2 [cit. 2015-04-30]. Dostupné z: http://www.mesto-votice.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=18504&id_dokumenty=41057
75. SPÁLENKOVÁ, Jana. Odprodej kláštera městu byl dobrým řešením pro obě strany. *Votické noviny*. 2012, 22(16-17).
76. SPÁLENKOVÁ, Jana. ZASTUPITELÉ SE VYJÁDŘILI PRO KOUPI FRANTIŠKÁNSKÉHO PROKOUPIFRANTIŠKÁNSKÉHO KLÁŠTERA. *Votické noviny*. 2011, 21(25).
77. Svatý Ivan a Dny evropského dědictví. *Votické noviny* [online]. 2012, roč. 22, 16-17 [cit. 2015-04-28]. Dostupné z: http://www.mesto-votice.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=18504&id_dokumenty=40699
78. ŠPAČKOVÁ, Jana. ŽÁDOST "VOTICKÝ KLÁŠTER OŽÍVÁ" BYLA ÚŠPĚŠNÁ! [online]. Město Votice, 2014 [cit. 2015-04-30]. Dostupné z: <http://www.mesto-votice.cz/zadost-quot-voticky-klaster-oziva-quot-byla-uspesna/d-42007>
79. UHLÍKOVÁ, Kristina. Ochrana sakrálních památek v českých zemích v letech 1945–1958. *Zprávy památkové péče* [online]. 2005, roč. 65, č. 4 [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://plzen.npu.cz/download/1165243913/zpp0504335343.pdf>
80. VANÍČEK, Aleš. Klášter a kostel přechází do vlastnictví Hostinného [online]. deník.cz, 2007 [cit. 2015-09-16]. Dostupné z: http://krkonosky.denik.cz/zpravy_region/krkonose_hostinne20071220.html
81. VONDRÁŠEK, Jan. Holešov na Kroměřížsku připravuje další opravy svého zámku [online]. 2015 [cit. 2015-09-16]. Dostupné z: <http://www.stavebnictvi3000.cz/zpravy/76174-holesov-na-kromerizsku-pripravuje-dalsi-opravy/>
82. VONDRÁŠEK, Jan. Zámek v Holešově se dočká rekonstrukce [online]. Česká televize, 2007 [cit. 2015-09-16]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/zpravodajstvi-brno/zpravy/142481-zamek-v-holesove-se-docka-rekonstrukce/?mobileRedirect=off>
83. Vlastivědný klub Votice. Votice, 2014.
84. ZAPLETALOVÁ, Jana. Oslavy 10 let od převzetí zámku městem. *Holešovsko*. 2015, 21
85. ZEMANOVÁ, Eliška. MIKROREGION DŽBÁNY. *Cyklistické výlety-Votická kopretina*. Votice, 2011.